

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 190 (XXXIV) — Nr. 1141

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 28 noiembrie 2022

SUMAR

Nr.

Pagina

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE
ȘI JUSTIȚIE

Decizia nr. 67 din 25 octombrie 2022 (Completul pentru dezlegarea
unor chestiuni de drept în materie penală) 2–48

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 67 din 25 octombrie 2022

Dosar nr. 1.341/1/2022

Daniel Grădinaru — președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Mircea Mugurel Șelea — judecător la Secția penală
Andrei Claudiu Rus — judecător la Secția penală
Maricela Cobzariu — judecător la Secția penală
Rodica Cosma — judecător la Secția penală
Adriana Ispas — judecător la Secția penală
Eleni Cristina Marcu — judecător la Secția penală
Adina Claudia Cioflan — judecător la Secția penală
Constantin Epure — judecător la Secția penală

Pe rol se află sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală, în Dosarul nr. 2.498/299/2021, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

1. *Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum”.*

2. *Dacă art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare în perioada 26.06.2018—30.05.2022, este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă.*

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală și ale art. 36 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Ședința a fost prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

Conform dispozițiilor art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare, la ședința de judecată a participat domnul Costin Cristian Pușcă, magistrat-asistent în cadrul Secțiilor Unite.

Judecător-raportor a fost desemnat, conform prevederilor art. 476 alin. (7) din Codul de procedură penală, domnul judecător Andrei Claudiu Rus, judecător în cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de doamna procuror Marinela Mincă.

Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, învederând obiectul Dosarului nr. 1.341/1/2022 aflat pe rolul Completului

pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, precum și faptul că la Dosarul nr. 1.341/1/2022 au fost reunite un număr de 16 sesizări formulate.

De asemenea, a menționat că la dosar au transmis puncte de vedere curțile de apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, București, Constanța, Craiova, Cluj, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava, Târgu Mureș și Timișoara și unele instanțe arondate acestora, precum și Facultatea de Drept din cadrul Universității din București.

În continuare, s-a învederat că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, care a fost înaintat părților, potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, a acordat cuvântul doamnei procuror Marinela Mincă.

Doamna procuror Marinela Mincă a solicitat, având în vedere că în luna noiembrie 2022 este fixat termen pentru dezlegarea unei alte probleme de drept, respectiv interpretarea și aplicarea art. 426 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală cu referire la art. 431 din Codul de procedură penală, cu privire la care apreciază că este o identitate parțială de obiect, acordarea unui termen de judecată în vederea reunirii respectivei cauze la prezenta.

După deliberare, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a respins cererea de reunire formulată, instanța putând proceda la judecarea prezentei cauzei și, în funcție de soluția ce se va adopta, urmând a se decide în consecință în cauza a cărei reunire se solicită.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu mai sunt cereri sau excepții de formulat, a solicitat doamnei procuror Marinela Mincă să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problemele supuse dezbaterii în Dosarul nr. 1.341/1/2022, precum și în celelalte dosare reunite.

Doamna procuror Marinela Mincă a apreciat că dezlegarea ce ar trebui dată în prezenta cauză și care ar da o rezolvare întrebărilor adresate instanței supreme ar consta în faptul că instituția întreruperii prescripției răspunderii penale ar trebui calificată ca o instituție de drept penal procesual, argumentele fiind relevante atât de dispozițiile legale, cât și de doctrina în materie.

A arătat că, tradițional, instituția prescripției răspunderii penale este calificată ca o instituție de drept penal substanțial, și nu de drept procesual, având în vedere efectul său ce

conduce la înlăturarea răspunderii penale și, pe cale de consecință, la înlăturarea stabilirii și aplicării pedepsei.

Jurisprudența Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 1.092/2012 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 31 ianuarie 2013) a confirmat inițial această orientare, însă, ulterior, prin Decizia nr. 358/2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 9 iunie 2022), Curtea Constituțională, în paragraful 67, abordează o analiză diferențiată a prescripției răspunderii penale de instituția întreruperii cursului termenului de prescripție a răspunderii penale.

De asemenea, prin aceasta din urmă, instanța constituțională dă și o definiție instituției întreruperii cursului termenului de prescripție a răspunderii penale, respectiv, pe de o parte, o soluție juridică de repunere a organelor judiciare într-un nou termen integral de prescripție, în cadrul căruia își poate exercita rolul său activ consacrat de art. 5 din Codul de procedură penală, de stabilire a adevărului în cauzele penale, iar, pe de altă parte, ca fiind modalitatea în care societatea, prin intermediul organelor statului, aduce la cunoștința suspectului sau inculpatului împrejurarea că rezonanța socială a faptei pe care a comis-o nu s-a estompat față de momentul săvârșirii acesteia.

Astfel, întreruperea prescripției reprezintă un instrument pus la îndemâna organelor judiciare ce este necesar realizării rolului acestora.

Curtea Constituțională, prin decizia anterior menționată, oferă posibilitatea analizei și interpretării distincte a instituției întreruperii cursului termenului de prescripție a răspunderii penale de instituția prescripției răspunderii penale.

Doamna procuror Marinela Mincă a susținut că încadrarea instituției întreruperii cursului termenului de prescripție a răspunderii penale în cadrul instituțiilor de drept penal procesual este un rezultat al faptului că reprezintă un efect al actelor de întrerupere și, de asemenea, se repercutează asupra exercitării acțiunii penale, aspect ce este de natură a o califica drept o instituție de drept penal procesual.

De altfel, în cursul procesului penal, multitudinea actelor procedurale și procesuale ce se întocmesc au rolul de a dinamiza procesul penal, de a ajuta participanții să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile. Efectul întreruptiv evidențiază existența și preexistența exercitării acțiunii penale, acțiune penală ce se exercită pentru tragerea la răspundere penală a infractorului și care, de asemenea, reprezintă un impediment ca fapta săvârșită de acesta să fie uitată de societate.

Chiar dacă s-ar aprecia că instituția supusă examinării ar fi o instituție de drept penal substanțial, trebuie avută în vedere precaritatea aplicării principiului retroactivității legii penale cu privire la imprescriptibilitatea unor infracțiuni, caracter precar pe care Curtea Constituțională l-a relevat în jurisprudența sa, acesta constituind un argument ce susține preempțiunea aplicării principiului activității legii penale cu privire la această instituție.

Astfel, dacă prin Decizia nr. 1.092/2012 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 31 ianuarie 2013) Curtea Constituțională a apreciat că, în materia

răspunderii penale, se aplică principiul retroactivității legii penale consacrate în art. 15 din Constituție, ulterior, prin deciziile nr. 511/2013 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 30 ianuarie 2014) și nr. 341/2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 595 din 8 august 2014), instanța de contencios constituțional a înlăturat această concepție tradițională a aplicării retroactive a legii penale mai favorabile în materia prescripției răspunderii penale și a apreciat că sunt de imediată aplicare dispozițiile legale nefavorabile.

A apreciat că nu poate fi primit argumentul conform căruia art. 155 alin. (1) din Codul penal, în urma celor două decizii ale Curții Constituționale, ar putea fi calificat ca o lege penală mai favorabilă întrucât partea din text care prevedea cauzele de întrerupere a fost abrogat prin cele două decizii de admitere ale instanței de contencios constituțional.

În acest sens, a apreciat că însăși Curtea Constituțională, în jurisprudența sa, a arătat, în mod constant, că nu este un legiuitor pozitiv, relevante fiind paragrafele 441—455 din Decizia nr. 650/2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 97 din 7 februarie 2019), prin care Curtea Constituțională, în baza controlului a priori, a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art. 1 pct. 29 din propunerea legislativă prin care se intenționa modificarea Codului penal și prin care se dorea introducerea în art. 173 din Codul penal a unor dispoziții exprese care să prevadă că deciziile Curții Constituționale care au caracter general obligatoriu sunt asimilate legii penale și constituie lege penală mai favorabilă. În aceste paragrafe, Curtea Constituțională atrage atenția că deciziile sale nu pot fi asimilate unor legi penale mai favorabile.

A susținut că nu sunt incidente în speță nici dispozițiile art. 5 alin. (2) din Codul penal întrucât acestea au în vedere situația în care, până la declararea ca neconstituțională a unei dispoziții legale, ar fi avut prevederi mai favorabile suspectului sau inculpatului. Or, sintagma declarată neconstituțională de Curtea Constituțională din art. 155 alin. (1) din Codul penal nu cuprindea prevederi mai favorabile suspectului sau inculpatului.

În consecință, având în vedere dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal ulterior pronunțării de către Curtea Constituțională a Deciziei nr. 297/2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018), dar și considerentele Deciziei nr. 358/2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 9 iunie 2022), respectiv mențiunea din paragraful 44 referitor la faptul că intenția instanței constituționale nu a fost aceea de scoatere din fondul legislativ activ a instituției întreruperii prescripției răspunderii penale, apreciază că această instituție nu a dispărut din fondul legislativ activ și nu îndeplinește condițiile de a fi considerată lege penală mai favorabilă, putând fi calificată ca o instituție de drept penal procesual.

Pentru toate argumentele prezentate, a apreciat că instituția întreruperii prescripției răspunderii penale este o instituție de drept penal procesual.

Cu privire la posibilitatea invocării, pe calea contestației în anulare, a unei cauze de încetare a procesului penal, din perspectiva deciziilor Curții Constituționale privind prescripția răspunderii penale, în măsura în care instanța de apel a analizat incidența prescripției, apreciază că nu poate fi reevaluată, pe

calea contestației în anulare, o astfel de problemă, fiind incidente dispozițiile Deciziei nr. 10/2017 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 25 mai 2017).

A arătat că interpretarea dată de instanța supremă prin decizia menționată a fost validată de Curtea Constituțională prin deciziile nr. 453/2020 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.190 din 7 decembrie 2020) și nr. 120/2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 715 din 15 iulie 2022), apreciindu-se că, în măsura în care problema prescripției a fost analizată de instanța de apel, ea nu mai reprezintă o eroare de procedură care să poată fi valorificată prin intermediul contestației în anulare.

Cu privire la celelalte întrebări ce au fost formulate în cauzele reunite, a susținut că acestea trebuie respinse, ca inadmisibile.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, a acordat cuvântul membrilor completului să adreseze întrebări reprezentantului Ministerului Public.

Constatând că nu sunt întrebări de formulat de către membrii completului, președintele formațiunii de judecată, domnul judecător Daniel Grădinaru, a declarat dezbaterile închise și a reținut dosarul în pronunțare.

ÎN ALTA CURTE,

asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea din data de 15 iunie 2022, Curtea de Apel București — Secția a II-a penală, în baza art. 475 din Codul de procedură penală, a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

1. *Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum”.*

2. *Dacă art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare în perioada 26.06.2018—30.05.2022, este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă.*

II. Expunerea succintă a cauzei

Curtea de Apel București — Secția a II-a penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelurilor formulate de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București și inculpatul V. M. împotriva Sentinței penale nr. 85 din 16.02.2022 pronunțate de Judecătoria Sectorului 1 București în Dosarul nr. 2.498/299/2021.

Prin *sentința penală apelată (nr. 85 din 16.02.2022 pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București)*, în temeiul art. 295 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 308 din Codul penal, inculpatul V. M. a fost condamnat la pedeapsa de 1 an și 6 luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de delapidare, dispunându-se suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

În temeiul art. 397 alin. (1) din Codul de procedură penală raportat la art. 19, art. 23 alin. (3) și art. 25 din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 1.349 și 1.357 din Codul civil, s-a admis acțiunea civilă exercitată de S.C. G. I. 2010 — S.R.L. și inculpatul a fost obligat la plata sumei de 7.500 lei la care s-a adăugat dobânda legală în cuantum de 2%/an, calculată de la data însușirii sumei până la data plății efective, stabilită la valoarea de referință stabilită de Banca Națională a României.

Pentru a pronunța această soluție, instanța de fond a apreciat că inculpatul V. M. se face vinovat de săvârșirea infracțiunii de delapidare, prevăzută de art. 295 alin. (1) raportat la art. 308 din Codul penal, constând în aceea că, în data de 10.03.2017, în calitate de lucrător comercial — casier la S.C. G. I. 2010 — S.R.L., și-a însușit suma de 7.500 lei din gestiunea societății unde își desfășura activitatea (punctul de lucru din București, șoseaua B.P., nr. 127C, sectorul 1), bani pe care îi gestiona în baza atribuțiilor de serviciu.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București și inculpatul V. M.

La termenul de judecată din data de 15 iunie 2022, Curtea de Apel București — Secția a II-a penală, având în vedere că inculpatul este acuzat că a săvârșit fapta la data de 10.03.2017, precum și faptul că termenul de prescripție conform art. 154 alin. (1) lit. d) din Codul penal este de 5 ani, existând posibilitatea să se fi împlinit termenul de prescripție generală, a constatat îndeplinite toate cerințele de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală și a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, prin care să se statueze asupra problemelor de drept expuse în preambulul prezentului raport.

În baza art. 476 alin. (2) din Codul de procedură penală s-a dispus suspendarea cauzei până la pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a deciziei privind chestiunile de drept supuse dezlegării.

III. Punctul de vedere al completului care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Instanța de trimitere, subsecvent prezentării normelor de drept intern apreciate a fi relevante în speță [art. 154 alin. (1) lit. d) din Codul penal, art. 155 alin. (1) din Codul penal, în vigoare în perioada 1.02.2014—26.06.2018, art. 155 alin. (1) din Codul penal, în vigoare în perioada 26.06.2018—30.05.2022 și art. 155 alin. (1) din Codul penal, în vigoare după data de 30.05.2022], a susținut că sunt posibile trei ipoteze:

1. De la data de 25.06.2018 până la data de 30.06.2022, data intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, în materie penală nu a funcționat, din punct de vedere legal, întreruperea cursului termenelor de prescripție a răspunderii penale.

Soluția are ca premisă *natura substanțială a instituției prescripției răspunderii penale*. Având ca efect *înlăturarea răspunderii penale*, adică imposibilitatea (excluderea) aplicării pedepselor și a luării măsurilor educative sau de siguranță, prescripția răspunderii penale este o instituție de drept penal substanțial, în totalitate. Ca urmare, normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial deoarece afectează termenul și, implicit, prescripția răspunderii penale.

2. Normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum”, iar actele procesuale întocmite de către organele judiciare înainte de data de 25.06.2018 rămân valabile ca acte întreruptive de prescripție a răspunderii penale. Ulterior îndeplinirii actului de procedură începe să curgă un nou termen de prescripție. Actele întreruptive de prescripție trebuie întotdeauna luate în considerare numai în raport cu legea sub imperiul căreia s-au produs.

3. Distinct de ipotezele menționate mai sus, Curtea a apreciat că se mai poate decela încă o ipoteză:

Deși prescripția este în totalitate o instituție de drept substanțial (inclusiv întreruperea), art. 155 alin. (1) din Codul penal, incomplet temporar în perioada 25.06.2018—30.05.2022, ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018), nu întrunește condițiile unei legi penale mai favorabile, în sensul art. 5 din Codul penal, deoarece nu a fost legiferat în sensul înlăturării prescripției speciale.

Cu alte cuvinte, în situația de față avem de-a face cu o succesiune aparentă de legi penale. Norma de drept substanțial rămasă în vigoare după Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018) nu reglementează în mod diferit instituția prescripției răspunderii penale, ci a rămas incompletă, nefuncțională și reprezintă un caz de inaplicabilitate a legii penale. Pentru a fi incident art. 5 din Codul penal, trebuia să intervină o lege nouă care să suprimă prescripția, să mărească ori să micșoreze termenele de prescripție, să modifice regimul prescripției sub aspectul începutului prescripției, cauzelor de suspendare sau de întrerupere. În cazul de față, există o singură lege care a fost sancționată în aspectele ei de drept substanțial, fiind lipsită de aplicabilitate pentru o perioadă determinată de timp. Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018) nu are efect de abrogare a art. 155 alin. (1) din Codul penal și nici nu îl reconfigurează. Astfel, decizia menționată nu a creat drept pozitiv, ca de exemplu în cazul art. 35 alin. (1) din Codul penal, iar pasivitatea legiuitorului nu poate transforma norma rămasă în vigoare în drept pozitiv.

IV. Încheieri de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept conexe la prezenta cauză

1. Dosarul nr. 1.344/1/2022

Prin **Încheierea din 15 iunie 2022 pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală**, s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea aceluiași chestiuni de drept sesizate și în prezenta cauză, respectiv *dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum” și dacă art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare în perioada 26.06.2018—30.05.2022, este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă.*

Curtea de Apel București — Secția a II-a penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelurilor formulate de inculpata M. D. și partea civilă S. A. L. împotriva Sentinței penale nr. 58 din 31.01.2022 pronunțate de Judecătoria Sectorului 1 București în Dosarul nr. 8.342/299/2019.

Prin **Sentința penală nr. 58 din 31.01.2022 pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București**, în temeiul art. 396 alin. (1) și (4) din Codul de procedură penală raportat la art. 83 din Codul penal, instanța a stabilit în sarcina inculpatei M. D. **o pedeapsă de 8 (opt) luni închisoare** pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 196 alin. (2) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 5 din Codul penal.

În temeiul art. 83 din Codul penal, a amânat aplicarea pedepsei de 8 (opt) luni închisoare pe un termen de supraveghere de 2 (doi) ani, stabilit conform art. 84 din Codul penal.

În baza art. 397 alin. (1) din Codul de procedură penală coroborat cu art. 19 din Codul de procedură penală și art. 25 din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 1.349, art. 1.357 alin. (1) din Codul civil, art. 1.391 din Codul civil și art. 655 alin. (2) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, a admis în parte acțiunea civilă formulată de partea civilă S. A. L., a obligat-o pe inculpata M. D., în solidar cu S.C. C.M.U. — S.R.L. la plata către partea civilă a sumei de 1.610 lei reprezentând daune materiale și a sumei de 10.000 euro, în echivalent în lei la cursul BNR de la data plății efective, cu titlu de daune morale.

Pentru a pronunța această soluție, instanța de fond a constatat că inculpata M. D. se face vinovată de săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă, prevăzută de art. 196 alin. (2) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 5 din Codul penal, constând în aceea că, la data de 11.11.2012, cu ocazia consultului efectuat asupra pacientului S. A. L. în cadrul Spitalului Regina Maria Băneasa, în calitate de medic chirurg pediatru, nu a respectat măsurile de prevedere pentru exercitarea profesiei de medic, prin aceea că nu a stabilit diagnosticul complet și corect, specific afecțiunii de care suferea pacientul și nu a efectuat investigații suplimentare raportat la tabloul clinic al acestuia, inacțiuni care au determinat administrarea tardivă a tratamentului adecvat diagnosticului corect prezentat de pacient, ceea ce a condus la practicarea de necesitate de orhidectomie dreaptă, pentru necroză hemoragică testiculară consecutivă torsiunii testiculare, la data de 14.11.2012, în cadrul aceleiași unități medicale, pacientului generându-i-se o stare de infirmitate prin pierderea unui organ.

2. Dosarul nr. 1.346/1/2022

Prin **Încheierea din 15 iunie 2022 pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală** s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea aceluiași chestiuni de drept sesizate și în prezenta cauză, respectiv *dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum” și dacă art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare în perioada 26.06.2018—30.05.2022, este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă.*

Curtea de Apel București — Secția a II-a penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelului formulat de către inculpatul B. R. G. împotriva Sentinței penale nr. 9 din data de 21.01.2022 pronunțate de Judecătoria Sectorului 2 București — Secția penală în Dosarul nr. 12.688/300/2020.

Prin *Sentința penală nr. 9 din 21.01.2022 pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București*, în baza art. 228 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal, art. 43 alin. (5) din Codul penal, inculpatul B. R. G. a fost condamnat la pedeapsa de 1 an închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de furt (faptă săvârșită la data de 28.03.2017).

S-a constatat că inculpatul B. R. G. a săvârșit prezenta infracțiune (faptă săvârșită la 28.03.2017) în concurs real cu infracțiunile ce au făcut obiectul condamnărilor dispuse prin Sentința penală nr. 2.590 din 17.10.2017 a Judecătoriei Sectorului 5 București, Sentința penală nr. 30 din 16.01.2018 a Judecătoriei Sectorului 2 București, Sentința penală nr. 423 din 23.05.2019 a Judecătoriei Sectorului 3 București, Sentința penală nr. 861 din 4.08.2020 a Tribunalului București și în urma contopirii pedepselor s-a aplicat inculpatului pedeapsa cea mai grea de 1 an și 2 luni închisoare la care se adaugă sporul obligatoriu de 1/3 din celelalte trei pedepse aplicate, reprezentând 1 an, 3 luni și 10 zile închisoare, inculpatul urmând a executa, în final, pedeapsa rezultantă de 2 ani, 5 luni și 10 zile închisoare.

S-a constatat că persoana vătămată S.C. K. Romania — S.A. nu s-a constituit parte civilă în cauza penală.

Pentru a pronunța această soluție, instanța de fond a constatat că inculpatul B. R. G. se face vinovat de săvârșirea infracțiunii de furt prevăzute de art. 228 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal, art. 43 alin. (5) din Codul penal, constând în aceea că, la data de 24.03.2017, în jurul orei 15.00, a sustras din magazinul S.C. K. România — S.R.L., cu punct de lucru în București, Șos. P. nr. 244—246, sectorul 2, București, 14 bucăți de salam diferite mărci și o sacoșă, în valoare totală de 170,01 lei, prejudiciu recuperat în totalitate.

3. Dosarul nr. 1.348/1/2022

Prin *Încheierea din 15 iunie 2022 pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală* s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea aceluiași chestiuni de drept sesizate și în prezenta cauză, respectiv *dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum” și dacă art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare în perioada 26.06.2018—30.05.2022, este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă.*

Curtea de Apel București — Secția a II-a penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelului formulat de către Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București împotriva Sentinței penale nr. 188 din data de 12.04.2022 pronunțate de către Judecătoria Sectorului 2 București — Secția penală în Dosarul nr. 17.245/300/2021.

Prin *Sentința penală nr. 188 din 12.04.2022 pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București*, în baza art. 396 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, D. L.C. a fost condamnat la pedeapsa de 1 (un) an și 4 (patru) luni închisoare, pentru săvârșirea infracțiunii de delapidare, prevăzută de art. 295 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 din Codul penal și art. 75 alin. (2) lit. b) din Codul penal (4 acte materiale).

În baza art. 396 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, inculpatul D. L.C. a fost condamnat la pedeapsa amenzii în cuantum de 4.200 lei (obținută prin înmulțirea unui număr de 210 zile-amendă cu suma corespunzătoare unei zile-amendă, stabilită de instanță la 20 lei), pentru săvârșirea infracțiunii de fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută de art. 322 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 320 din Codul penal, cu aplicarea art. 35 din Codul penal și art. 75 alin. (2) lit. b) din Codul penal (4 acte materiale).

În baza art. 39 alin. (1) lit. d) din Codul penal, cele 2 pedepse aplicate inculpatului prin această hotărâre au fost contopite și s-a aplicat inculpatului pedeapsa de 1 an și 4 luni închisoare, la care s-a adăugat pedeapsa amenzii în cuantum de 2.100 lei.

În baza art. 397 alin. (1) raportat la art. 19, art. 25 alin. (1) din Codul de procedură penală coroborat cu art. 1.349 și 1.357 din Codul civil, a fost admisă acțiunea civilă exercitată de partea civilă Compania Națională Poșta Română și inculpatul a fost obligat la plata către partea civilă a sumei de 8.031,56 lei, cu titlu de daune materiale, la care s-a adăugat dobânda legală calculată de la data săvârșirii faptelor și până la acoperirea integrală a prejudiciului.

Pentru a pronunța această soluție, instanța de fond a apreciat că inculpatul D. L.C. se face vinovat de săvârșirea infracțiunilor de delapidare, prevăzută de art. 295 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 și art. 75 alin. (2) lit. b) din Codul penal (4 acte materiale), și fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută de art. 322 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 320 din Codul penal, cu aplicarea art. 35 și art. 75 alin. (2) lit. b) din Codul penal (4 acte materiale), constând în aceea că în perioada septembrie—noiembrie 2014, în calitate de factor poștal însărcinat cu înmânarea corespondenței, și-a însușit sumele de bani ce făceau obiectul a patru mandate poștale având ca destinatari pe O. S., M. M. și R. F. M. (destinatară a două mandate) completând în fals în corpul mandatelor și taloanelor de pensii, în formula de achitare, a datelor de legitimare a titularilor și a semnăturii contrafăcute și depunând înscrisurile respective la CN Poșta Română — S.A. pentru a crea aparența că sumele au fost achitate destinatarilor, producând astfel un prejudiciu egal cu valoarea mandatelor poștale, respectiv 8.031,56 lei (4.234 lei din mandatul cu destinatar O. S., 237 lei din mandatul cu destinatar M. M. și 3.560,56 lei din mandatul cu destinatar R. F. M.).

4. Dosarul nr. 1.396/1/2022

Prin *Încheierea din 16 iunie 2022 pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală* s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură, conform art. 155 alin. (1) din

Codul penal, sunt norme de drept procesual penal, ale căror efecte se produc ope legis, potrivit principiului aplicării imediate a legii de procedură, fără a putea fi înlăturate prin acte normative ulterioare sau prevederi din acestea declarate neconstituționale, sau sunt norme de drept penal substanțial, susceptibile de aplicare a legii penale mai favorabile, conform art. 5 din Codul penal?

Curtea de Apel București — Secția a II-a penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelurilor formulate de către Parchetul de pe lângă Tribunalul Călărași și de inculpații A.C., C. A., B. G., A. M. V. și G. F. împotriva Sentinței penale nr. 176 din 20.12.2019, pronunțată de Tribunalul Călărași în Dosarul nr. 1.778/116/2016.

Prin Sentința penală nr. 176 din 20.12.2019, pronunțată de Tribunalul Călărași în Dosarul nr. 1.778/116/2016, s-au dispus următoarele:

A fost făcută aplicarea art. 5 din Codul penal și în consecință au fost recalificate încadrările juridice ale faptelor reținute în sarcina inculpaților prin aplicarea legii penale vechi.

1. În baza art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. (2) din Codul penal anterior și art. 74—76 din Codul penal anterior a fost condamnat inculpatul C. A. la 4 ani închisoare, în regim de detenție, și interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 alin. 1 lit. a) teza a II-a, lit. b) și c) din Codul penal anterior pe o perioadă de 2 ani, după executarea sau considerarea ca executată a pedepsei principale.

În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului C. A. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului C. A. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 280¹ din Legea nr. 31/1990.

2. În baza art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior și art. 74—76 din Codul penal anterior a fost condamnat inculpatul A. C. la 4 ani închisoare, în regim de detenție, și interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 alin. 1 lit. a) teza a II-a, lit. b) și c) din Codul penal anterior, pe o perioadă de 2 ani, după executarea sau considerarea ca executată a pedepsei principale.

În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului A. C. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului A. C. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 280¹ din Legea nr. 31/1990.

3. În baza art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior și art. 53¹ alin. 2 din Codul penal anterior a fost condamnată inculpata S.C. F. M. — S.R.L. București la pedeapsa amenzii de 20.000 lei.

În baza art. 53² din Codul penal anterior și art. 53¹ alin. 3 lit. e) din Codul penal anterior a fost aplicată inculpatei S.C. F. M. — S.R.L. București pedeapsa complementară a afișării prezentei hotărâri după rămânerea definitivă, la sediul acesteia, timp de 30 de zile.

În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatei S.C. F. M. — S.R.L. București pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

4. În baza art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior, art. 74—76 din Codul penal anterior, art. 375 din Codul de procedură penală și art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală a fost condamnat inculpatul A. M. V. la 6 ani închisoare și interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 alin. 1 lit. a) teza a II-a, lit. b) și c) din Codul penal anterior, pe o perioadă de 3 ani, după executarea sau considerarea ca executată a pedepsei principale.

În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului A. M. V. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

S-a constatat că infracțiunea pentru care s-a dispus condamnarea inculpatului A. M.-V. este concurentă cu infracțiunile pentru care au fost pronunțate Sentința penală nr. 283 din 25.05.2012 a Judecătoriei Cornetu, Sentința penală nr. 27 din 7.03.2014 a Judecătoriei Bolintin-Vale și Sentința penală nr. 1.373 din 22.12.2015 a Tribunalului Iași.

În urma contopirii pedepselor a fost aplicată pedeapsa cea mai grea de 6 ani închisoare, la care s-a adăugat un spor de 3 ani închisoare și pedeapsa complementară a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 64 alin. 1 lit. a) teza a II-a, lit. b) și c) din Codul penal anterior pe o durată de 5 ani.

S-a stabilit total pedeapsă de executat pentru inculpatul A. M. V. 9 ani închisoare în regim de detenție și pedeapsa complementară a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 64 alin. 1 lit. a) teza a II-a, lit. b) și c) din Codul penal anterior pe o durată de 5 ani.

5. În baza art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior, art. 74—76 din Codul penal anterior, art. 375 din Codul de procedură penală și art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală a fost condamnat inculpatul G. F. la 6 ani închisoare în regim de detenție și interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 alin. 1 lit. a) teza a II-a, lit. b) și c) din Codul penal anterior, pe o perioadă de 3 ani, după executarea sau considerarea ca executată a pedepsei principale.

În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului G. F. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

6. În baza art. 26 din Codul penal anterior, raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior, art. 74—76 din Codul penal, art. 375 din Codul de procedură penală și art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală a fost condamnat inculpatul B.G. la 2 ani închisoare în regim de detenție și interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 alin. 1 lit. a) teza a II-a, lit. b) și c) din Codul penal anterior, pe o perioadă de 2 ani, după executarea sau considerarea ca executată a pedepsei principale.

În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului B.G. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

S-a constatat că infracțiunea pentru care s-a dispus condamnarea inculpatului B. G. prin prezenta hotărâre este concurentă cu infracțiunile pentru care a fost pronunțată Sentința penală nr. 1.373 din 22.12.2015 pronunțată de Tribunalul Iași în Dosarul penal nr. 15.206/99/2011*, modificată și definitivă prin Decizia penală nr. 301 din 12.04.2017 a Curții de Apel Iași.

În urma contopirii pedepselor a fost aplicată pedeapsa cea mai grea, respectiv 5 ani închisoare la care s-a adăugat sporul de 2 ani și 4 luni (format din 1/3 din totalul celorlalte pedepse), rezultând o pedeapsă principală în regim de detenție de 7 ani și 4 luni închisoare.

7. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului I. V. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior

8. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului M.A.G. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

9. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatei M. (fostă S.) M. C. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

10. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului C. C.M. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior

11. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului L. I. R. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal

anterior raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

12. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului M. I. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

13. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului T. N. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

14. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului P. M. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

15. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală s-a dispus achitarea inculpatului D. G. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal anterior.

16. În temeiul art. 397 alin. (1) din Codul de procedură penală raportat la art. 1.357 din Codul civil a fost admisă acțiunea civilă formulată de partea civilă Ministerul Finanțelor Publice — ANAF București — AJFP Călărași.

Au fost obligați inculpații C.A., A. C. și S.C. F. M. — S.R.L. București, în solidar, către partea civilă la plata sumei de 4.088.531 lei, cu titlu de despăgubiri, din care suma de 2.452.735 lei reprezintă TVA, iar suma de 1.635.796 lei reprezintă impozit pe profit, la care se adaugă accesoriile fiscale calculate conform legislației în vigoare de la data producerii prejudiciului și până la data achitării integrale a sumei datorate.

Pentru a pronunța această sentință instanța de fond a reținut, în esență, asupra situației de fapt, cu referire la chestiunea de drept invocată, că în perioada ianuarie—iulie 2011 inculpații C. A. (asociat și administrator al S.C. F. M. — S.R.L.) și A. C. (asociat și administrator de fapt la aceeași societate) au înregistrat în evidența contabilă a inculpatei S.C. F. M. — S.R.L. 95 de facturi de aprovizionare fictivă cu oțel-beton de la firma S.C. G. C. — S.R.L.

A apreciat că, în realitate, S.C. G. C. — S.R.L. nu a prestat servicii și nu a livrat bunuri către S.C. F. M. — S.R.L., singura activitate fiind aceea de a furniza facturi fiscale la solicitarea S.C. F. M. — S.R.L., iar în baza celor 95 de facturi fiscale, S.C. F. M., prin reprezentanții săi, sub pretextul achitării prețului, a virat prin bancă suma de 9.936.366 lei în contul S.C. G. C. — S.R.L.

Ulterior, s-a apreciat că aceste sume au fost transferate de către S.C. G. C., prin intermediul inculpatului G. F., care avea calitatea de administrator, către mai multe firme, care aparent figurau ca firme serioase, întrucât emiteau facturi care să justifice virarea banilor, încheiau contracte, emiteau avize, aveau o situație fiscală care nu ridica semne de întrebare.

În realitate, s-a apreciat că aceste firme erau folosite doar pentru virarea sumelor de bani, ele fiind retrase ulterior de către alți inculpați și restituite, în urma plății unui comision, către inculpații C.A. și A.C.

S-a reținut că în urma retragerilor inculpații opreau un comision, ulterior banii rămași erau duși inculpatului A. M. V., acesta din urmă restituindu-i, în urma opririi unui comision, inculpaților C. A., A. C., reprezentanți ai S.C. F. M. Sumele de bani obținute în acest fel de către cei trei inculpați erau reinvestite în marfă sau în achiziționarea de bunuri.

S-a concluzionat că prin acest mecanism infracțional cei trei inculpați au prejudiciat bugetul de stat cu suma de 4.088.531 lei, reprezentând TVA și impozit pe profit neachitate bugetului de stat.

Împotriva sentinței penale anterior prezentate au formulat apel Parchetul de pe lângă Tribunalul Călărași și inculpații din cauză.

Inculpatul C.A., prin apărătorul său ales, a formulat o cerere de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, instanța dispunând sesizarea instanței supreme pentru dezlegarea chestiunilor de drept mai sus prezentate.

5. Dosarul nr. 1.415/1/2022

Prin **Încheierea din 16 iunie 2022 pronunțată de Curtea de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori** s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în sensul „*Dacă în determinarea legii mai favorabile conform art. 5 din Codul penal cu trimitere la deciziile nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022 ale Curții Constituționale, dispozițiile art. 154 alin. (1) din Codul penal prin raportare la prevederile art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală pot fi aplicate independent de prevederile art. 155 alin. (1) din Codul penal pentru infracțiunile săvârșite până în data de 9 iunie 2022 și dacă aceste decizii ale Curții Constituționale devin inaplicabile în această materie în ceea ce privește infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene?*”

Dacă în temeiul principiului «tempus regit actum» pentru infracțiunile comise anterior datei de 25 iunie 2018 pot fi incidente dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal și dacă în temeiul aceluiași principiu, odată cu intrarea în vigoare a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 devin incidente dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal și pentru infracțiunile presupus comise anterior aceste date?”

Curtea de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelurilor penale declarate de către partea civilă ANAF — Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Cluj-Napoca — AJFP BIHOR și inculpații V. M. I., C. D. A., B. S., C. V. C., P. G. M. și G. E. A., împotriva Sentinței penale nr. 21/P/2022 din data de 18.02.2022 pronunțate de Tribunalul Bihor în Dosarul nr. 1.502/111/2018.

Prin **Sentința penală nr. 21/2022 din data de 18.02.2022, pronunțată de Tribunalul Bihor**, s-a dispus, printre altele, condamnarea:

— inculpatului V. M. I. la pedeapsa finală de 1 an și 6 luni închisoare și 6.900 lei amendă penală pentru comiterea în concurs real a trei infracțiuni de complicitate la evaziune fiscală, în formă continuată, prevăzută de art. 48 din Codul penal, raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, cu reținerea art. 35 alin. (1) și art. 5 din Codul penal (17 acte materiale aferente facturilor înregistrate în perioada 22 aprilie 2013—16 septembrie 2013 de C. — S.R.L., administrată de C.V.; 2 acte materiale aferente facturilor înregistrate în 15 august 2013 și 28 august 2013 de P.A.H.C. — S.R.L., administrată de D.S.; 30 acte materiale aferente facturilor înregistrate în perioada 22 ianuarie 2013—18 decembrie 2013 de S.S. — S.R.L., administrată de T.A.D.);

— inculpatului C.D.A. la pedeapsa finală de 2 ani și 9 luni închisoare la care s-a adăugat 19.600 lei amendă penală pentru comiterea infracțiunii de evaziune fiscală, în formă continuată, prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, cu reținerea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din același cod (120 de acte materiale), a 12 infracțiuni de complicitate la evaziune fiscală, în formă continuată, prevăzută de art. 48 din Codul penal, raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, cu reținerea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din același cod (34 de acte materiale aferente facturilor înregistrate în perioada 22 aprilie 2013—16 septembrie 2013, 29 aprilie 2014—22 decembrie 2014, respectiv în 17 septembrie 2013 și în 18 septembrie 2013 de S.C. C. — S.R.L. și S.C. D.G.C. — S.R.L., ambele administrate de CV.; 34 de acte materiale aferente facturilor înregistrate în perioada 2 aprilie 2013—7 august 2013, respectiv 2 mai 2014—20 iunie 2014 de D.G.I. — S.R.L., administrată de P.G.M.; 2 acte materiale aferente facturilor înregistrate în luna aprilie 2013 de T.L. — S.R.L., administrată de S.M.A.; 66 de acte materiale aferente facturilor înregistrate în luna august 2013, mai 2014 și în perioada 2 mai 2014—25 septembrie 2014 de S.C. B.S. — S.R.L. și S.C. R.S. — S.R.L., ambele administrate de G.E.A.; 237 de acte materiale aferente facturilor înregistrate în perioada 1 noiembrie 2012—17 octombrie 2013 de T. — S.R.L., administrată de B.S.; 62 de acte materiale aferente facturilor înregistrate în perioada 3 decembrie 2012—22 iulie 2013 de Cl. — S.R.L., administrată de T.C.; 30 de acte materiale aferente facturilor înregistrate în perioada 3 iunie 2013—23 august 2013 de R.C. — S.R.L., administrată de P.I.A.; 4 acte materiale aferente facturilor înregistrate în perioada august 2013 și în aprilie 2014 de P.H.C. — S.R.L., administrată de D.S.; 2 acte materiale aferente facturilor înregistrate în 4 martie 2013 și 22 martie 2013 de C.T. — S.R.L., administrată de H.P.C.; 4 acte materiale aferente facturilor înregistrate în perioada 8 mai 2013—24 mai 2013 de F.T. — S.R.L., administrată de S.F.; 5 acte materiale aferente facturilor înregistrate în perioada 8 mai 2013—24 mai 2013 de T. — S.R.L., administrată de I.F.; 5 acte materiale aferente facturilor înregistrate în perioada 23 aprilie 2013—30 aprilie 2013 de A.C. — S.R.L., administrată de R.A.);

— inculpatului B.S. la pedeapsa de 1 an și 6 luni închisoare pentru comiterea infracțiunii de evaziune fiscală, în formă continuată (237 de acte materiale), prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, cu reținerea art. 41 din Codul penal din 1969;

— inculpatului C.V.C. la pedeapsa de 2 ani și 6 luni închisoare pentru comiterea infracțiunii de evaziune fiscală, în formă continuată (34 de acte materiale), prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, cu reținerea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din același cod;

— inculpatei G.E.A. la pedeapsa de 7.800 lei amendă penală (260 zile-amendă, stabilind cuantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă la 30 lei) pentru comiterea infracțiunii de evaziune fiscală, în formă continuată (66 de acte materiale), prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, cu reținerea art. 35 alin. (1) din Codul penal, art. 10 alin. (1) teza finală din Legea nr. 241/2005 și art. 5 din Codul penal, raportat la art. 61 alin. (4) lit. c) din același cod;

— inculpatului P.G.M. la pedeapsa de 2 ani închisoare pentru comiterea infracțiunii de evaziune fiscală, în formă continuată (34 de acte materiale), prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, cu reținerea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din același cod.

În fapt, în esență s-a reținut că inculpații, în scopul sustragerii de la plata obligațiilor fiscale aferente prestațiilor de servicii executate, au dispus/au efectuat înregistrarea în contabilitate și în alte documente legale a unor operațiuni de achiziții fictive de mărfuri ori prestări servicii de la diverse societăți comerciale, prejudiciind în acest mod bugetul consolidat al statului cu sume reprezentând TVA, impozit pe venitul microîntreprinderii, impozit pe profit).

Împotriva acestei sentințe au declarat apel partea civilă și inculpații, instanța de control judiciar investită cu soluționarea apelului, respectiv Curtea de Apel Oradea, punând în discuție și, ulterior, dispunând sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri pentru dezlegarea problemelor de drept prezentate anterior.

6. Dosarul nr. 1.446/1/2022

Prin **Încheierea din 10 iunie 2022 pronunțată de Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori** s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarele probleme de drept:

a. *dacă lipsa din fondul activ al legislației a cazurilor care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale în perioada 2018—2022, conform deciziilor Curții Constituționale nr. 297/2018 și 358/2022, determină incidența dispozițiilor art. 5 din Codul penal;*

b. *dacă pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 25.06.2018 este aplicabilă doar prescripția generală, fără luarea în considerare a cauzelor de întrerupere intervenite anterior acestei date, sau se aplică prescripția specială, cu luarea în considerare a cauzelor de întrerupere a termenului de prescripție care au intervenit anterior datei de 25.06.2018 și ulterior datei de 30.05.2022.*

Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelurilor formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — D.I.I.C.O.T. — Serviciul Teritorial Olt și de inculpații A. G., T. M., O. N., C. M., P. G., N. E., D. (fostă D.) M. C., D. P., G. SA., S. F., S. D., împotriva Sentinței penale nr. 60 din 10.04.2020 pronunțate de Tribunalul Olt în Dosarul nr. 4.932/104/2013*.

*Prin Sentința penală nr. 60 din 10 aprilie 2020 pronunțată de Tribunalul Olt în Dosarul nr. 4.932/104/2013**, ca urmare a rejudecării cauzei după desființare cu trimitere, s-a dispus, printre altele, și condamnarea inculpaților:

— A.G. la pedeapsa de 4 ani și 6 luni închisoare, T.M. la pedeapsa de 4 ani și 6 luni închisoare, O.N. la pedeapsa de 4 ani închisoare, C.M. la pedeapsa de 3 ani închisoare și N.E. la pedeapsa de 4 ani închisoare, fiecare pentru săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu cu consecințe deosebit de grave dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, în forma continuată, prevăzută de art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție raportat la art. 248, art. 248¹, cu aplicarea art. 41 alin. 2, art. 74 alin. 1 lit. a), art. 76 alin. 1 lit. b), toate din Codul penal anterior și art. 5 din Codul penal;

— P.G. la pedeapsa de 2 ani și 6 luni închisoare, D.M.C. la pedeapsa de 3 ani închisoare, G.S. la pedeapsa de 1 an și 6 luni închisoare, S.F. la pedeapsa de 2 ani închisoare și S.D. la pedeapsa de 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de complicitate la abuz în serviciu cu consecințe deosebit de grave dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, în forma continuată, prevăzută de art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție raportat la art. 248 și art. 248¹, cu aplicarea art. 41 alin. 2, art. 74 alin. 1 lit. a) și art. 76 alin. 1 lit. b) din Codul penal anterior și art. 5 din Codul penal.

În fapt, instanța a reținut că, în perioada 2005—2012, ca urmare a îndeplinirii în mod defectuos, cu bună știință, a atribuțiilor de serviciu de către funcționarii publici din cadrul Primăriei Mun. C., cu complicitatea altor persoane din afara instituției (în principal administratori de societăți comerciale), a fost fraudat bugetul UAT Primăriei Mun. C., funcționarii publici obținând pentru ei sau pentru complici (administratori de societăți comerciale) un avantaj patrimonial reprezentat de sumele de bani decontate în mod nelegal de către Primăria Mun. C. către aceste societăți comerciale, în baza unor documente contabile fictive, cu sume mai mari decât cele ce ar fi trebuit în mod corect să fie achitate pentru serviciile sau lucrările prestate, ori prin introducerea la plată, în mai multe rânduri, a unor documente justificative ce erau emise, creându-se aparența realității relațiilor comerciale dintre Primăria Mun. C. și respectivele societăți comerciale.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — D.I.I.C.O.T., Serviciul Teritorial Olt și inculpații, instanța de control judiciar pe rolul căreia a fost înregistrată cauza, respectiv Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori a identificat, din oficiu, o chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea cauzei, relativ la cererile unora dintre inculpați de încetare a procesului penal motivate de intervenirea prescripției răspunderii penale și a formulat întrebările anterior prezentate.

7. Dosarul nr. 1465/1/2022

Prin **Încheierea din 23 iunie 2022 pronunțată de Curtea de Apel Brașov — Secția penală**, s-a dispus sesizarea Înaltei

Curții de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

1. În aplicarea dispozițiilor art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, astfel cum au fost interpretate prin Decizia nr. 10/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii?

În caz afirmativ:

2. Dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal se interpretează în sensul că își mențin efectul întreruptiv de prescripție produs în forma anterioară Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018?

Curtea de Apel Brașov — Secția penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea contestațiilor în anulare declarate de contestatarii G.M.A., G. E. și P. A. C. împotriva Deciziei penale nr. 345/Ap din 10.05.2022 pronunțate de Curtea de Apel Brașov în Dosarul nr. 49/1.372/2019 al Tribunalului pentru Minori și Familie Brașov.

Prin Decizia penală nr. 345/Ap din 10.05.2022 pronunțată de Curtea de Apel Brașov — Secția penală în Dosarul nr. 49/1.372/2019 s-au admis apelurile declarate de inculpații G.E., G.M.A., P.A.C., S.C. G. — S.R.L. și S.C. B. — S.R.L. și de partea civilă împotriva Sentinței penale nr. 30/S din 30 octombrie 2020 pronunțate de Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov.

Prin aceeași decizie, rejudecând cauza în limitele stabilite prin admiterea apelului, instanța a dispus condamnarea:

— inculpatului G.E. pentru comiterea infracțiunilor de constituire a unui grup infracțional organizat și trafic de minori în formă continuată (2 acte materiale cu referire la persoanele vătămate C. D. și S. A. M.), fapte prevăzute de art. 367 alin. (1) și (3) și art. 211 alin. (1), cu aplicarea art. 35 alin. (1) și art. 5 din Codul penal, inculpatul urmând să execute, în final, pedeapsa rezultantă de 5 ani și 6 luni închisoare;

— inculpatului G.M.A. pentru comiterea infracțiunilor de constituire a unui grup infracțional organizat și trafic de minori în formă continuată (2 acte materiale cu referire la persoanele vătămate C. D. și S. A. M.), fapte prevăzute de art. 367 alin. (1) și (3) și art. 211 alin. (1), cu aplicarea art. 35 alin. (1) și art. 5 din Codul penal, inculpatul urmând să execute, în final, pedeapsa rezultantă de 6 ani închisoare;

— inculpatei P.A.C. pentru comiterea infracțiunilor de constituire a unui grup infracțional organizat și trafic de minori în formă continuată (cu referire la persoana vătămată C.D.), fapte prevăzute de art. 367 alin. (1) și (3) și art. 211 alin. (1), cu aplicarea art. 35 alin. (1) și art. 5 din Codul penal, inculpata urmând să execute, în final, pedeapsa rezultantă de 4 ani și 8 luni închisoare;

— inculpatei S.C. G. — S.R.L. pentru comiterea infracțiunilor de constituire a unui grup infracțional organizat și trafic de minori în formă continuată (2 acte materiale cu referire la persoanele vătămate C. D. și S. A. M.), fapte prevăzute de art. 367 alin. (1) și (3) și art. 211 alin. (1) cu aplicarea art. 35 alin. (1) și art. 5 din Codul penal, cu reducerea pedepsei principale aplicate aceleiași

inculpate pentru infracțiunea de proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) din Codul penal, inculpata urmând să execute, în final, pedeapsa amenzii în cuantum total de 73.333 lei;

— inculpatei S.C. B. — S.R.L. pentru comiterea infracțiunii de constituire a unui grup infracțional organizat, prevăzută de art. 367 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu reducerea pedepsei principale aplicate aceleiași inculpate pentru infracțiunea de proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) din Codul penal, inculpata urmând să execute, în final, pedeapsa amenzii penale în cuantum de 44.000 lei.

În fapt, instanța a reținut că inculpații G.E., G.M.A. și S.C. G. — S.R.L. au constituit încă din cursul anului 2005 un grup infracțional organizat în vederea comiterii de infracțiuni de proxenetism și trafic de minori, în cadrul clubului C. din loc. C, jud. C, prin angajarea mai mult sau mai puțin fictivă a unui număr ridicat de persoane de sex feminin care au efectuat prestații cu caracter sexual (dans la bară) și au întreținut relații sexuale cu clienții clubului. Grupul a funcționat până în cursul anului 2016, când cercetările efectuate în cauză au oprit activitatea infracțională desfășurată în cadrul clubului.

În acest cadru, în perioada 2005—2016, cei cinci inculpați au determinat și înlesnit practicarea prostituției în cadrul clubului C. și au obținut foloase materiale de pe urma practicării prostituției de către martorele: T.C. (în perioada iulie—septembrie 2012), F.N. (în cursul anului 2011 și în perioada 2012—2013), B.N. (în perioada 2005—2014), T.A. (în vara anului 2014), martora cu identitate protejată „A.” (în perioada 20.08—8.09.2012), CC. (în perioada 2007—2008), V.M. (în perioada 2005—2016), O.I. (în perioada 2007—2012), C.S.G. (în perioada 2008—2010), P.A. (în perioada 2007—2009), J.M. (în perioada 2007—2009) și P.A.L. (în perioada 2005—2006).

În cursul etapei procesuale a apelului, instanța de apel a analizat susținerile inculpatului G.M.A. referitoare la împlinirea termenului de prescripție a răspunderii penale fundamentate pe Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 și a apreciat că acestea sunt neîntemeiate.

Astfel a apreciat instanța de apel că în paragraful nr. 34 al deciziei instanța de contencios constituțional a reținut că soluția legislativă anterioară, prevăzută la art. 123 alin. 1 din Codul penal din 1969, îndeplinea condițiile de previzibilitate impuse prin dispozițiile constituționale analizate în prezenta cauză, întrucât prevedea întreruperea cursului prescripției răspunderii penale doar prin îndeplinirea unui act care, potrivit legii, trebuia comunicat în cauza în care persoana vizată avea calitatea de învinuit sau inculpat.

Reținând această interpretare spre care s-a orientat Curtea Constituțională, instanța de apel a constatat că, în cauză, cursul prescripției răspunderii penale s-a întrerupt prin îndeplinirea acelor acte care, potrivit legii, trebuiau comunicate inculpatului.

În continuare, instanța de apel a verificat actele dosarului și a identificat actele de procedură care în intervalul mai 2016—mai 2021 au fost comunicate inculpatului, concluzionând că s-a întrerupt cursul termenului prescripției penale.

Împotriva acestei decizii au formulat **contestații în anulare** persoanele condamnate G.M.A., G.E. și P.A.C., în trei cauze distincte ce au fost reunite pe rolul Curții de Apel Brașov, instanța sesizată cu soluționarea contestației în anulare.

Curtea de Apel Braşov a pus în discuţie, din oficiu, şi, ulterior, a dispus sesizarea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în vederea pronunţării unei hotărâri prealabile, formulând întrebările prezentate în preambulul acestui capitol.

8. Dosarul nr. 1.490/1/2022

Prin **Încheierea din 27 iunie 2022 pronunţată de Curtea de Apel Bucureşti — Secţia I penală** s-a dispus sesizarea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în vederea pronunţării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

Dacă, în situaţia unei activităţi infracţionale consumate sub imperiul Codului penal anterior, cu privire la care actul de sesizare a instanţei a fost emis după intrarea în vigoare a noului Cod penal, dar până la pronunţarea Deciziei Curţii Constituţionale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, comunicarea, potrivit art. 344 din Codul de procedură penală, a copieii certificate a rechizitoriului, precum şi a încheierii pronunţate de judecătorul de cameră preliminară în conformitate cu art. 346 alin. (1) şi (2) din Codul de procedură penală constituie acte întreruptive ale cursului termenului de prescripţie în sensul dispoziţiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal.

Curtea de Apel Bucureşti — Secţia I penală este investită, în ultimul grad de jurisdicţie, cu soluţionarea apelurilor declarate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie — Direcţia Naţională Anticorupţie şi de către inculpaţii P. M.R., P. (fostă A.) A. A., I. Ş., P. (fost R.) N., O. R. N., I. B., H. C., M. F. C., D. M. L. şi S.C. A.T. Agri — S.R.L., precum şi de către partea civilă ANAF — Administraţia Judeţeană a Finanţelor Publice Călăraşi, împotriva Sentinţei penale nr. 70 din data de 28.06.2019, pronunţată de Tribunalul Călăraşi — Secţia penală în Dosarul nr. 1.210/116/2016.

Prin **Sentinţa penală nr. 70 din data de 28.06.2019, pronunţată în Dosarul nr. 1.210/116/2016, Tribunalul Călăraşi — Secţia penală** a hotărât următoarele:

1. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală a dispus achitarea inculpatei S.C. A.T. Agri — S.R.L., pentru săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) şi (3) din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea şi combaterea criminalităţii organizate cu aplicarea art. 5 din Codul penal.

În baza art. 9 alin. (1) lit. c) şi alin. (3) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, art. 5 şi art. 711 alin. 3 din Codul penal din 1969 a condamnat-o pe inculpata S.C. A.T. Agri — S.R.L. la 10.000 lei amendă penală şi la pedeapsa complementară prevăzută de art. 531 alin. 3 lit. e) din Codul penal din 1969 constând în afişarea hotărârii de condamnare pe cheltuiala societăţii condamnate, în extras, la sediul ONRC Călăraşi, pe o perioadă de 3 luni.

2. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală l-a achitat pe inculpatul P. M. R., pentru săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) şi (3) din Legea nr. 39/2003 cu aplicarea art. 5 din Codul penal.

În baza art. 9 alin. (1) lit. c) şi alin. (3) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 din Codul penal, l-a condamnat pe inculpatul P. M. R. la

6 ani închisoare şi la 2 ani de interdicere a drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a) teza a II-a, lit. b) şi c) din Codul penal din 1969, ca pedeapsă complementară.

3. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală a dispus achitarea inculpatei P. (A.) A. A., pentru săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) şi (3) din Legea nr. 39/2003 cu aplicarea art. 5 din Codul penal.

În baza art. 9 alin. (1) lit. c) şi alin. (3) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 din Codul penal, a condamnat-o pe inculpata P. (A.) A. A. la 6 ani închisoare şi la 2 ani de interdicere a drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a) teza a II-a, lit. b) şi c) din Codul penal din 1969, ca pedeapsă complementară.

4. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală a dispus încetarea procesului penal faţă de inculpatul I. Ş., pentru săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 367 alin. (1) din Codul penal şi art. 5 din Codul penal ca urmare a intervenirii prescripţiei.

În baza art. 48 din Codul penal raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 5 din Codul penal l-a condamnat pe inculpatul I. Ş. la 3 ani închisoare.

În baza art. 105 din Codul penal a dispus anularea beneficiului liberării condiţionate dispuse prin Sentinţa penală nr. 626 din 2.04.2018 a Judecătoriei Brăila, privind pe acest inculpat, din pedeapsa de 9 ani şi 6 luni închisoare, aplicată acestuia prin Sentinţa penală nr. 79 din 20.05.2015 a Tribunalului Brăila, definitivă prin Decizia penală nr. 1.275/A din 16.11.2015 a Curţii de Apel Galaţi.

A descontopit pedeapsa de 9 ani şi 6 luni închisoare şi 4 ani pedeapsă complementară a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a) teza a II-a, lit. b) şi c) din Codul penal din 1969, aplicată inculpatului I. Ş. prin Sentinţa penală nr. 79 din 20.05.2015 a Tribunalului Brăila, definitivă prin Decizia penală nr. 1.275/A din 16.11.2015 a Curţii de Apel Galaţi, şi a repus în individualitatea lor pedepsele de:

— 9 ani închisoare şi 4 ani pedeapsă complementară a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a) teza a II-a, lit. b) şi c) din Codul penal din 1969;

— 5 ani închisoare aplicată prin Sentinţa penală nr. 609/2008 a Judecătoriei Brăila, definitivă prin Decizia penală nr. 297 din 4.05.2009 a C.A. Galaţi.

În baza art. 34—36 din Codul penal din 1969 şi art. 5 din Codul penal a dispus contopirea acestor pedepse cu pedeapsa de 3 ani închisoare aplicată prin prezenta sentinţă, inculpatul I. Ş. având de executat pedeapsa cea mai grea, respectiv 9 ani închisoare, sporită cu 1 an, în total 10 ani închisoare şi 4 ani pedeapsă complementară a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a) teza a II-a, lit. b) şi c) din Codul penal din 1969.

5. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală a dispus încetarea procesului penal faţă de inculpatul C.F., pentru săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 367 alin. (1) din Codul penal şi art. 5 din Codul penal, ca urmare a intervenirii prescripţiei.

În baza art. 48 din Codul penal raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal, l-a condamnat pe inculpatul C. F. la 3 ani închisoare.

În baza art. 91 din Codul penal a suspendat executarea pedepsei sub supraveghere și a stabilit un termen de supraveghere de 2 ani, conform dispozițiilor art. 92 din Codul penal.

6. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul D. M. L., pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 367 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal, ca urmare a intervenirii prescripției.

În baza art. 48 din Codul penal raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal, l-a condamnat pe inculpatul D. M. L. la 2 ani închisoare.

În baza art. 91 din Codul penal a suspendat executarea pedepsei sub supraveghere și a stabilit un termen de supraveghere de 2 ani, conform dispozițiilor art. 92 din Codul penal.

7. În baza art. 396 alin. (7) din Codul penal raportat la art. 16 lit. b) teza I din Codul de procedură penală a dispus achitarea inculpatului P. (R.) N. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 367 alin. (1) din Codul penal.

În baza art. 48 din Codul penal raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal, l-a condamnat pe inculpatul P. (R.) N. la 2 ani închisoare.

În baza art. 91 din Codul penal a suspendat executarea pedepsei sub supraveghere și a stabilit un termen de supraveghere de 2 ani, conform dispozițiilor art. 92 din Codul penal.

8. În baza art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 lit. f) din Codul de procedură penală a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul O. R. N., pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 367 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal, ca urmare a intervenirii prescripției.

În baza art. 48 din Codul penal raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal, l-a condamnat pe inculpatul O. R. N. la 3 ani închisoare.

9. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 lit. b) teza I din Codul de procedură penală a dispus achitarea inculpatului I. B., pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) și (3) din Legea nr. 39/2003 cu aplicarea art. 5 din Codul penal.

În baza art. 26 din Codul penal din 1969, raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 din Codul penal, l-a condamnat pe inculpatul I. B. la 5 ani închisoare și la 2 ani de interdicere a drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a) teza a II-a, lit. b) și c) din Codul penal din 1969, ca pedeapsă complementară.

10. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul H. C., pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 367 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal, ca urmare a intervenirii a prescripției.

În baza art. 48 din Codul penal raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal și cu aplicarea art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală și art. 5 din Codul penal l-a condamnat pe inculpatul H. C. la 3 ani închisoare.

În baza art. 105 din Codul penal a anulat beneficiul liberării condiționate dispuse prin Sentința penală nr. 1.562/2018 a Judecătoriei Bistrița din pedeapsa de 5 ani și 6 luni închisoare aplicată inculpatului prin Sentința penală nr. 202/2017 a Tribunalului Botoșani, definitivă la data de 27.12.2017.

A descontopit pedeapsa de 5 ani și 6 luni închisoare stabilită în sarcina inculpatului H. C. prin Sentința penală nr. 202 din 12.12.2017 a Tribunalului Botoșani.

A menținut anularea suspendării sub supraveghere a executării pedepsei de 2 ani închisoare dispuse prin Sentința penală nr. 202/2017 a Tribunalului Botoșani și a menținut anularea suspendării sub supraveghere a executării pedepsei de 2 ani și 6 luni închisoare aplicate prin Sentința penală nr. 239/2013 a Tribunalului Botoșani, dispusă prin Sentința penală nr. 202/2015 a Tribunalului Ilfov.

A repus în individualitatea lor pedepsele stabilite prin Sentința penală nr. 198/2012 a Tribunalului Botoșani și pe cele contopite prin Sentința penală nr. 202/2015 a Tribunalului Ilfov.

În baza art. 36 alin. 2 din Codul penal din 1969 raportat la art. 33—34 din Codul penal din 1969 a contopit pedepsele de 4 ani închisoare, 2 ani închisoare și 2 ani închisoare stabilite prin Sentința penală nr. 198/2012 a Tribunalului Botoșani, pedeapsa de 2 ani și 6 luni închisoare aplicată prin Sentința penală nr. 239/2013 a Tribunalului Botoșani, pedeapsa de 2 ani închisoare aplicată prin Sentința penală nr. 1.039/2014 a Tribunalului București și pedeapsa de 4 ani și 6 luni închisoare aplicată prin Sentința penală nr. 202/2015 a Tribunalului Ilfov și pedeapsa de 3 ani aplicată în cauză, inculpatului dându-i-se spre executare pedeapsa cea mai grea, de 4 ani și 6 luni închisoare, sporită la 6 ani.

În baza art. 36 alin. 2 din Codul penal din 1969 raportat la art. 35 alin. (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 5 din Codul penal, a aplicat inculpatului pedeapsa complementară a interdicției pe timp de 4 ani a exercitării drepturilor prevăzute de art. 64 alin. (1) lit. a) teza a II-a, lit. b) și c) din Codul penal din 1969.

11. În baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 lit. b) teza I din Codul de procedură penală a dispus achitarea inculpatului M. F. C., pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) și (3) din Legea nr. 39/2003 cu aplicarea art. 5 din Codul penal.

În baza art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 din Codul penal, l-a condamnat pe inculpatul M. F. C. la 6 ani închisoare și 2 ani de interdicere a drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a) teza a II-a, lit. b) și c) din Codul penal din 1969, ca pedeapsă complementară.

A admis cererea de despăgubiri civile formulată de partea civilă Ministerul Finanțelor Publice — ANAF București și a obligat inculpații, în solidar, la plata despăgubirilor civile către această parte civilă.

Pentru a dispune astfel, instanța de fond a reținut, în esență, următoarea situație de fapt:

În perioada iulie 2008—octombrie 2010, inculpații P. M. R. și A. A. A., administratori ai inc. S.C. A. T. Agri — S.R.L. împreună cu inculpații I. Ș. (administrator al S.C. M. Trans — S.R.L.), C. F. (administrator al S.C. N. M. M. — S.R.L.), D.L. (administrator al S.C. B. Company — S.R.L.), P.N. (administrator al S.C. M. Trans S. — S.R.L.), O. R. N. (administrator al S.C. V.T. — S.R.L. și al S.C. K. — S.R.L. și care a controlat în fapt S.C. L. — S.R.L.), I. B. (administrator al S.C. M. S. — S.R.L.), H. C. (administrator al S.C. C. C. I. E. I. — S.R.L.) și M. F. C. (administrator al S.C. A. C. I. FM — S.R.L.) au instituit o rețea infracțională care a vizat operaționalizarea unui amplu mecanism evazionist, în cadrul căruia au fost utilizate societățile comerciale pe care aceștia le-au deținut sau controlat, prin intermediul cărora au derulat operațiuni comerciale cu eludarea normelor fiscale.

În perioada iulie 2008—octombrie 2010, inculpații P. M. R. și A. A. A., în calitate de administratori ai S.C. A. T. A. — S.R.L., au înregistrat în evidențele contabile operațiuni fictive constând în achiziții de mărfuri și servicii de transport de la un număr de nouă societăți comerciale, în sumă totală de 17.976.991,45 lei, la care se adaugă TVA în valoare de 3.818.677,01 lei.

Împotriva sentinței penale au declarat apel Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție, inculpații și partea civilă, printre motivele de apel inculpații invocând și incidența în cauză a dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală în ceea ce privește intervenția prescripției răspunderii penale raportat la considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018).

Instanța de control judiciar, respectiv Curtea de Apel București — Secția I penală, a pus din oficiu în discuție chestiunea de drept mai sus enunțată și a decis sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu respectiva întrebare.

9. Dosarul nr. 1.492/1/2022

Prin **Încheierea din 27 iunie 2022 pronunțată de Curtea de Apel București — Secția I penală** s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

Dacă, în situația unei infracțiuni comise sub imperiul Codului penal în vigoare, audierea în calitate de inculpat efectuată de procuror anterior Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, reprezintă un act de procedură întreruptiv al cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal.

Curtea de Apel București, Secția I penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelurilor declarate de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 București, precum și de către inculpații C. M., B. Ș. A. și P.G. împotriva

Sentinței penale nr. 1.393 din data de 4.06.2021, pronunțată de Judecătoria Sectorului 4 București în Dosarul nr. 26.930/4/2018.

Prin **Sentința penală nr. 1.393 din data de 4.06.2021, pronunțată de Judecătoria Sectorului 4 București în Dosarul nr. 26.930/4/2018**, s-a dispus condamnarea:

— inculpatului CM. la pedeapsa de 1 an și 6 luni închisoare cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere pentru săvârșirea infracțiunii de furt prevăzute de art. 228 alin. (1) cu aplicarea art. 35 alin. (1) și art. 77 lit. a) din Codul penal (trei acte materiale);

— inculpatului B.Ș.A. la pedeapsa de 1 an și 6 luni închisoare cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere pentru săvârșirea infracțiunii de complicitate la infracțiunea de furt prevăzute de art. 48 raportat la art. 228 alin. (1), cu aplicarea art. 35 alin. (1), art. 41 alin. (1) și art. 77 lit. a) din Codul penal (două acte materiale);

— inculpatului R.M.G. la pedeapsa de 6 luni închisoare cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere pentru săvârșirea infracțiunii de complicitate la infracțiunea de furt prevăzute de art. 48 raportat la art. 228 alin. (1), cu aplicarea art. 35 alin. (1) și art. 77 lit. a) din Codul penal (două acte materiale);

— inculpatului T.N. la pedeapsa de 1 an închisoare cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere pentru săvârșirea infracțiunii de complicitate la infracțiunea de furt prevăzută de art. 48 raportat la art. 228 alin. (1), cu aplicarea art. 35 alin. (1) și art. 77 lit. a) din Codul penal (trei acte materiale).

În fapt, s-a reținut că inculpatul C.M., în calitate de angajat al S.C. B. — sucursala S.P., la data de 16 septembrie 2014, ora 17.35, împreună cu inculpatul B.Ș., angajat al firmei de transport S.C. M.D. — S.R.L. și ajutat de inculpatul T.N., angajat al firmei de pază S.C. N.A. — S.R.L., la data de 26 septembrie 2014, ora 18.25, împreună cu inculpatul P.M., angajat al firmei de transport S.C. M.D. — S.R.L., și ajutat de inculpatul T.N., angajat al firmei de pază S.C. N.A. — S.R.L., și în data de 26 septembrie 2014, ora 20.15, împreună cu inculpații P.M. și B.Ș., angajați ai firmei de transport S.C. M.D. — S.R.L., și ajutat de inculpatul T.N., angajat al firmei de pază S.C. N.A. — S.R.L., a părăsit incinta S.C. B. — sucursala S.P. cu mai multe produse, fără a le achita, și anume 8 calorifere (16.09.2014, ora 17.35), coșul de cumpărături B. și setul Compact Family (26.09.2014, ora 18.25) și o aplică de exterior Milano (26.09.2014, ora 20.15).

Folosind un mod de operare similar, inculpații au repetat acțiunile infracționale la datele de 16 și 26 septembrie 2014.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 București și inculpații.

Instanța de apel, respectiv Curtea de Apel București — Secția I penală, a pus în discuție din oficiu și a decis sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu următoarea chestiune de drept anterior enunțată.

10. Dosarul nr. 1.495/1/2022

Prin **Încheierea din 27 iunie 2022 pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală** s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

1. *Dacă un act de procedură efectuat conform dispozițiilor procedurale și ale art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare la data efectuării actului de procedură, a produs în mod definitiv efectul de întrerupere al termenului de prescripție a răspunderii penale sau acest efect poate fi înlăturat ca urmare*

a aplicării principiului aplicării legii penale mai favorabile inculpatului, în cazul în care conținutul art. 155 alin. (1) din Codul penal s-a modificat ulterior efectuării actului de procedură.

2. Dacă art. 155 alin. (1) din Codul penal este o normă de drept substanțial, supusă aplicării principiului legii penale mai favorabile inculpatului sau este o normă de procedură cuprinsă într-o normă de drept substanțial, suspusă aplicării principiului tempus regit actum sau este o normă juridică mixtă, situație în care urmează a se stabili care dintre cele două principii menționate anterior sunt aplicabile.

Curtea de Apel București — Secția a II-a penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelului declarat de inculpatul M. L. F. împotriva Sentinței penale nr. 227 din data de 5.04.2022, pronunțată de Judecătoria Sectorului 3 București în Dosarul nr. 9.448/301/2021.

Prin *Sentința penală nr. 227 din data de 5.04.2022, pronunțată de Judecătoria Sectorului 3 București în Dosarul nr. 9.448/301/2021*, s-au dispus următoarele:

În baza art. 250 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal, raportat la art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, a fost condamnat inculpatul M. L. F., pentru săvârșirea infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos în formă continuată (2 acte materiale), la 1 (un) an și 4 (patru) luni închisoare.

În baza art. 91 din Codul penal s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere pe durata unui termen de supraveghere de 2 ani, stabilit potrivit dispozițiilor art. 92 din Codul penal, care curge de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri.

Pentru a pronunța această soluție, instanța de fond a apreciat că inculpatul M. L. F. se face vinovat pentru săvârșirea infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos în formă continuată (2 acte materiale), prevăzută de art. 250 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal, constând în aceea că, în calitate de director al BCR — S.A. — Agenția C. L., la datele de 15.03.2012 și 16.03.2012, în baza aceleiași rezoluții infracționale, a transferat sumele de 5.097,33 lei, respectiv 3.879,23 USD din conturile deținute de numita S.S. în contul său, fără a avea consimțământul titularului contului.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel inculpatul care în fața primei instanțe a solicitat a se constata că s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale la 16 martie 2020 întrucât nu a existat niciun act de întrerupere a prescripției penale.

Instanța de control judiciar investită cu soluționarea apelului, respectiv Curtea de Apel București — Secția a II-a penală a pus în discuție, din oficiu, și apoi a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție cu problema de drept mai sus prezentată.

11. Dosarul nr. 1.506/1/2022

Prin *Încheierea din 27 iunie 2022 pronunțată de Curtea de Apel București — Secția I penală* s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă, în situația unei infracțiuni consumate sub imperiul Codului penal în vigoare, cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis anterior pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, comunicarea, potrivit art. 344 din Codul de procedură penală,

a copieii certificate a rechizitoriului, precum și a încheierii pronunțate de judecătorul de cameră preliminară în conformitate cu art. 346 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală constituie acte întreruptive ale cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal.”

Curtea de Apel București — Secția I penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelurilor declarate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție, de către inculpații C. D. N., D. G., G. T. A. și P. G. T., precum și de către partea civilă S.N.T.F.C. C.F.R. — S.A., împotriva Sentinței penale nr. 1.338 din data de 2.09.2019, pronunțată de Tribunalul București — Secția penală în Dosarul nr. 12.586/3/2015.

Prin *Sentința penală nr. 1.338 din data de 2.09.2019, pronunțată în Dosarul nr. 12.586/3/2015, Tribunalul București — Secția I penală* a dispus, printre altele, condamnarea:

— inculpatului G.T.A. la pedeapsa de 2 ani închisoare cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere pentru săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu în formă continuată, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit (fapta comisă sub forma autoratului), prevăzută de art. 13² din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 297 alin. (1), cu aplicarea art. 75 alin. (2) lit. a), art. 76 alin. (1) și art. 35 alin. (1) din Codul penal;

— inculpatului P.G.T. la pedepse cu închisoarea sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de trafic de influență, instigare la folosire, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații, instigare la abuz în serviciu, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, complicitate la abuz în serviciu în formă continuată, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, fapte prevăzute de art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 291 din Codul penal cu aplicarea art. 75 alin. (2) lit. a), art. 76 alin. (1) și art. 47 din același cod, raportat la art. 12 lit. b) din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 75 alin. (2) lit. a) și art. 76 alin. (1), art. 47 din Codul penal raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 297 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 75 alin. (2) lit. a) și art. 76 alin. (1) și de art. 48 din Codul penal raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 297 alin. (1) din Codul penal cu aplicarea art. 75 alin. (2) lit. a), art. 76 alin. (1) și art. 35 alin. (1) din Codul penal, inculpatul urmând să execute pedeapsa finală de 3 ani și 4 luni închisoare cu executare în regim de detenție;

— inculpatului C.D.N. pentru săvârșirea infracțiunilor de folosire, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații, abuz în serviciu, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, luare de mită, fapte prevăzute de art. 12 lit. b) din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 75 alin. (2) lit. a), art. 76 alin. (1) din Codul penal, art. 13² din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 297 alin. (1), cu aplicarea art. 75 alin. (2) lit. a), art. 76 alin. (1) din Codul penal, art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 289 alin. (1), cu aplicarea art. 75 alin. (2) lit. a), art. 76 alin. (1) din Codul penal, la pedeapsa principală de 1 an și 11 luni închisoare cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere;

— inculpatului D.G. pentru săvârșirea infracțiunilor de instigare la abuz în serviciu, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, dare de mită și instigare la abuz în serviciu, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, fapte prevăzute de art. 47 din Codul penal raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 297 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 19 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002, art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 290 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 19 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002 și art. 47 din Codul penal raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 297 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 19 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002, inculpatul urmând să execute pedeapsa finală de 2 ani și 4 luni în regim de detenție.

În ceea ce privește situația de fapt, instanța de fond a reținut comiterea faptelor pentru care a dispus condamnarea în contextul realizării unor achiziții directe în regim de urgență de către depourile din cadrul S.N.T.F.C. — C.F.R. Călători — S.A. de produse având prețuri supraevaluate față de prețurile practicate pe piața de profil, deși se impunea realizarea procedurii licitației publice la nivelul central al societății feroviare, urmarea imediată fiind cauzarea unei pagube S.N.T.F.C. — C.F.R. Călători — S.A. și obținerea de foloase necuvenite.

Împotriva acestei hotărâri au declarat apel Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție, inculpații și partea civilă S.N.T.F.C. — C.F.R. — S.A.

Instanța de apel, respectiv Curtea de Apel București — Secția I penală, a pus în discuție, din oficiu, și a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunilor de drept prezentate în preambulul prezentei decizii.

12. Dosarul nr. 1.554/1/2022

Prin **Încheierea din 29 iunie 2022 pronunțată de Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori** s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor probleme de drept:

„Dacă inexistența în legislație a cazurilor care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, în perioada 2018—2022 (25.06.2018—30.05.2022), conform deciziilor Curții Constituționale nr. 297/2018 și 358/2022, determină incidența dispozițiilor art. 5 din Codul penal.”

„Dacă pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 25.06.2018 este aplicabilă doar prescripția generală, fără luarea în considerare a cauzelor de întrerupere intervenite anterior acestei date sau se aplică prescripția specială, cu luarea în considerare a cauzelor de întrerupere a termenului de prescripție care au intervenit anterior datei de 25.06.2018 și ulterior datei de 30.05.2022.”

Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelurilor declarate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — D.N.A. — Serviciul Teritorial Craiova, de inculpatul F. G., de inculpata persoană juridică S.C. D. V. — S.R.L. și de partea civilă Statul Român prin A.N.A.F. —

D.G.R.F.P. Craiova — A.J.F.P. Mehedinți, împotriva Sentinței penale nr. 127 din 15.11.2021, pronunțată de Tribunalul Mehedinți în Dosarul nr. 2.024/101/2019.

Prin Sentința penală nr. 127 din 15 noiembrie 2021, pronunțată de Tribunalul Mehedinți, s-a dispus condamnarea inculpaților F.G. și S.C. D.C. — S.R.L., societate al cărei reprezentant fusese primul inculpat, pentru săvârșirea în concurs a infracțiunilor:

— folosirea sau prezentarea cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, în formă continuată (7 acte materiale, corespunzător documentelor cu caracter fals/inexact menționate mai sus), prevăzută de art. 18¹ alin. (1) și (3) din Legea nr. 78/2000, cu aplicarea art. 35 alin. (1) și art. 5 din Codul penal;

— tentativă la infracțiunea de stabilire cu rea-credință de către contribuabil a impozitelor, taxelor sau contribuțiilor, având ca rezultat obținerea, fără drept, a unor sume de bani cu titlu de rambursări sau restituiri de la bugetul general consolidat ori compensări datorate bugetului general consolidat, prevăzută de art. 32 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 8 alin. (1) și (3) din Legea nr. 241/2005;

— evaziune fiscală, prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005.

În ceea ce privește situația de fapt, s-a reținut că inculpatul F.G., acționând în calitate de reprezentant al S.C. D.C. — S.R.L., a folosit la Agenția de Plăți și Intervenții pentru Agricultură documente justificative în care erau consemnate date false, necorespunzătoare realității, ce atestau operațiuni fictive, ceea ce a condus la obținerea, pe nedrept, de către societatea menționată, a sumei de 8.616.856,81 lei din fondurile FEGA (sumă decontată de Agenția de Plăți și Intervenții pentru Agricultură). Totodată, inculpatul F.G., acționând în calitate de reprezentant al S.C. D.C. — S.R.L., a întocmit și depus la organele fiscale solicitare de rambursare TVA în legătură cu operațiuni fictive, încercându-se producerea unui prejudiciu la bugetul de stat în sumă de 1.254.904 lei, reprezentând soldul sumei negative a TVA solicitat la rambursare de către S.C. D.C. — S.R.L.

Împotriva acestei hotărâri au formulat apel Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — D.N.A. — Serviciul Teritorial Craiova, inculpații și partea civilă statul român prin A.N.A.F. — D.G.R.F.P. Craiova — A.J.F.P. Mehedinți.

Instanța de apel, respectiv Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori, a pus în discuție, din oficiu, și a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile privind problemele de drept prezentate.

13. Dosarul nr. 1576/1/2022

Prin **Încheierea din 5 iulie 2022 pronunțată de Curtea de Apel București — Secția I penală** s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă, în situația unei infracțiuni comise sub imperiul noului Cod penal cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a Deciziei Curții Constituționale

nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, procesul-verbal de aducere la cunoștință a calității de suspect și audierea în calitate de suspect, anterior intrării în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, reprezintă acte de procedură întreruptive ale cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal.”

Curtea de Apel București — Secția I penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelurilor declarate de către inculpații I. C. F. și P. M. împotriva Sentinței penale nr. 423 din data de 4.11.2021, pronunțată de Judecătoria Alexandria în Dosarul nr. 2.705/740/2021.

Prin Sentința penală nr. 423 din data de 4.11.2021, pronunțată de Judecătoria Alexandria s-a dispus:

În baza art. 228 alin. (1)—art. 229 alin. (1) lit. b) și d) din Codul penal, cu aplicarea art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, a condamnat pe inculpatul I. C. F. la pedeapsa de 8 luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de furt calificat (fapta din 21/22.06.2015, persoană vătămată O.C.M.).

În baza art. 40 alin. (1) din Codul penal a constatat că infracțiunea ce face obiectul prezentei cauze este săvârșită în concurs real cu infracțiunea pentru care inculpatul a fost condamnat la pedeapsa de 3 ani închisoare, cu interzicerea timp de 3 ani a drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a) și b) din Codul penal, pentru săvârșirea infracțiunii de furt calificat în formă continuată, prin Sentința penală nr. 194 din data de 26.05.2016 a Judecătoria Alexandria, definitivă prin Decizia penală nr. 215/A din data de 16.02.2017 a Curții de Apel București.

În baza art. 588 alin. (1) din Codul de procedură penală, raportat la art. 105 alin. (1) din Codul penal, a **anulat liberarea condiționată** aplicată inculpatului I. C. F. prin Sentința penală nr. 2.138 din data de 12.07.2018 a Judecătoria Sectorului 4 București, definitivă prin necontestare la data de 18.07.2018, și a dispus executarea restului de 388 de zile din pedeapsa de 3 ani închisoare aplicată prin Sentința penală nr. 194 din data de 26.05.2016 a Judecătoria Alexandria, definitivă prin Decizia penală nr. 215/A din data de 16.02.2017 a Curții de Apel București.

În baza art. 40 alin. (1) din Codul penal și art. 39 alin. (1) din Codul penal a contopit pedeapsa aplicată prin prezenta sentință (8 luni închisoare) cu pedeapsa aplicată inculpatului prin Sentința penală nr. 194 din data de 26.05.2016 a Judecătoria Alexandria, definitivă prin Decizia penală nr. 215/A din data de 16.02.2017 a Curții de Apel București (3 ani închisoare) și a aplicat inculpatului pedeapsa principală cea mai grea, aceea de 3 ani închisoare, la care s-a adăugat sporul de 1/3 din pedeapsa stabilită prin prezenta sentință (2 luni și 20 de zile), urmând ca inculpatul să execute în final pedeapsa principală rezultantă de 3 ani 2 luni și 20 de zile închisoare, pedeapsă ce va fi executată în regim de detenție.

A aplicat pedeapsa **complementară** dispusă prin Sentința penală nr. 194 din data de 26.05.2016 a Judecătoria Alexandria, prevăzută de art. 66 alin. (1) din Codul penal, respectiv interzicerea exercitării pentru o perioadă de 3 ani a dreptului de

a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice și a dreptului de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat, interzicerea aceluiași drepturi, cu titlu de pedeapsă **accesorie**, urmând a opera conform art. 65 din Codul penal pe durata prevăzută în același articol.

În baza art. 228 alin. (1)—art. 229 alin. (1) lit. b) și d) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal, art. 43 alin. (5) din Codul penal și art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, a condamnat pe inculpatul P. M., judecat în stare de deținere, la pedeapsa de 1 an închisoare, pentru săvârșirea infracțiunii de furt calificat (fapta din 21/22.06.2015, persoană vătămată O.C.M.).

În baza art. 40 alin. (1) din Codul penal a constatat că infracțiunea ce face obiectul prezentei cauze este săvârșită în concurs real cu infracțiunea pentru care inculpatul a fost condamnat la pedeapsa de 5 ani și 6 luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de furt calificat în formă continuată, prin Sentința penală nr. 456 din data de 24.11.2017 a Judecătoria Alexandria, definitivă prin Decizia penală nr. 37/A din data de 18.01.2019 a Curții de Apel București.

În baza art. 40 alin. (1) din Codul penal și art. 39 alin. (1) din Codul penal a contopit pedeapsa aplicată prin prezenta sentință (1 an închisoare) cu pedeapsa aplicată inculpatului prin Sentința penală nr. 456 din data de 24.11.2017 a Judecătoria Alexandria, definitivă prin Decizia penală nr. 37/A din data de 18.01.2019 a Curții de Apel București (5 ani și 6 luni) și a aplicat inculpatului pedeapsa principală cea mai grea, aceea de 5 ani și 6 luni închisoare, la care s-a adăugat sporul de 1/3 din pedeapsa stabilită prin prezenta sentință (4 luni), urmând ca inculpatul să execute în final pedeapsa principală rezultantă de 5 ani și 10 luni închisoare, pedeapsă ce va fi executată în regim de detenție.

În ceea ce privește situația de fapt s-a reținut că, în noaptea de 21/22 iunie 2015, inculpații I.C.F. și P.M. au pătruns, prin efracție, în locuința persoanei vătămate O.C.M., din comuna O., satul O., județul Teleorman, de unde au sustras două televizoare LCD, marca LG, și o pompă submersibilă.

Împotriva acestei hotărâri au declarat apel inculpații.

Instanța de control judiciar, respectiv Curtea de Apel București — Secția I penală a pus în discuție și a decis sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri în dezlegarea problemei de drept prezentate.

14. Dosarul nr. 1.577/1/2022

Prin **Încheierea din 5 iulie 2022 pronunțată de Curtea de Apel București — Secția I penală** s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă, în situația unei infracțiuni comise sub imperiul noului Cod penal cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, încheierea de admitere a plângerii și de desființare a ordonanței procurorului cu consecința trimiterii cauzei pentru completarea urmăririi penale pronunțată de judecătorul de cameră preliminară anterior intrării în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I,

nr. 518 din 25 iunie 2018, reprezintă un act de procedură întreruptiv al cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal.”

Curtea de Apel București — Secția I penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelului declarat de către inculpata D. I. împotriva Sentinței penale nr. 796 din data de 25.10.2021, pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București — Secția penală în Dosarul nr. 18.341/299/2021.

Prin Sentința penală nr. 796 din data de 25.10.2021, pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București — Secția penală, în Dosarul nr. 18.341/299/2021 s-au dispus următoarele:

În temeiul art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală cu referire la art. 47 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 244 alin. (1) și (2) din Codul penal, cu aplicarea art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, a condamnat pe inculpata D. I. la pedeapsa închisorii de 1 (unu) an și 2 (două) luni, pentru instigare la săvârșirea infracțiunii de înșelăciune.

În temeiul art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală raportat la art. 322 din Codul penal și art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, a condamnat pe inculpata D. I. la pedeapsa închisorii de 9 (nouă) luni, pentru săvârșirea infracțiunii de fals în înscrisuri sub semnătură privată.

În temeiul art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal a contopit pedepsele principale aplicate prin prezenta sentință, inculpata urmând să execute pedeapsa cea mai grea de 1 (unu) an și 2 (două) luni închisoare, la care se adaugă un spor obligatoriu de 3 (trei) luni închisoare (o treime din celelalte pedepse ale închisorii), urmând ca inculpata să execute în final pedeapsa rezultantă principală de 1 (unu) an și 5 (cinci) luni închisoare.

În temeiul art. 91 din Codul penal a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere și stabilește un termen de supraveghere de 2 (doi) ani, conform dispozițiilor art. 92 alin. (1) din Codul penal, termenul de supraveghere urmând a se calcula conform art. 92 alin. (2) din Codul penal.

Pentru a pronunța această sentință, prima instanță a reținut, în fapt, în esență, că inculpata D. I., la o dată neprecizată din intervalul august—29 septembrie 2015, a determinat-o pe inculpata F. D. să acceseze un credit în baza unor înscrisuri care atestau în mod necorespunzător adevărului calitatea de angajată a acesteia la Societatea M. V. PROIECT — S.R.L. începând cu data de 1.02.2014, cu un salariu lunar de 3.400 lei (Contractul individual de muncă nr. 12 din 31.01.2014 între M. V. PROIECT — S.R.L. și B. D. și Adeverința de venit nr. 25 din 29.09.2015, eliberată de M. V. PROIECT — S.R.L.), înscrisuri pe care în prealabil le-a întocmit, semnat și pus la dispoziția inculpatei F. D., urmarea fiind acordarea de către ING Bank N.V. Amsterdam, Sucursala B. — Office Pipera a unui credit de nevoi personale în cuantum de 47.000 lei (Contractul nr. 2.271.519 din 28.09.2015), din această sumă acordată în data de 28.09.2015 inculpata utilizând suma de 17.622 lei, prejudiciul fiind recuperat parțial de unitatea bancară prin blocarea sumei de 28.734,35 lei.

S-a reținut că probele administrate dovedesc vinovăția inculpatei cu privire la săvârșirea infracțiunii de instigare la înșelăciune și a infracțiunii de fals în înscrisuri sub semnătură privată, fapte prevăzute de art. 47 din Codul penal raportat la art. 244 alin. (1) și (2) din Codul penal și art. 322 din Codul penal.

Împotriva acestei sentințe, în termen legal a declarat apel inculpata D. I.

Instanța de control judiciar, respectiv Curtea de Apel București — Secția I penală, a pus în discuție și a decis sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri în dezlegarea problemei de drept anterior prezentate.

15. **Dosarul nr. 1.578/1/2022**

Prin **Încheierea din 5 iulie 2022 pronunțată de Curtea de Apel București — Secția I penală** s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă, în situația unei activități infracționale consumate sub imperiul Codului penal anterior, cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a noului Cod penal, dar până la pronunțarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, procesul-verbal de aducere la cunoștință a calității de suspect, audierea în calitate de suspect și comunicarea, potrivit art. 344 din Codul de procedură penală, a copiei certificate a rechizitoriului constituie acte întreruptive ale cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal.”

Curtea de Apel București — Secția I penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelurilor declarate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție și de către inculpații C.M. și M. A. împotriva Sentinței penale nr. 963 din data de 17.08.2021, pronunțată de Tribunalul București — Secția penală în Dosarul nr. 41.724/3/2017.

Prin Sentința penală nr. 963 din 17 august 2021 Tribunalul București — Secția I penală a dispus, printre altele, condamnarea:

— inculpatului M.A. pentru săvârșirea infracțiunilor de luare de mită în formă continuată (11 acte materiale) și instigare la spălarea banilor în formă continuată (2 acte materiale), fapte prevăzute de art. 254 alin. (2) cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969 și art. 5 din Codul penal și art. 25 din Codul penal din 1969 raportat la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969 și art. 5 din Codul penal, inculpatul urmând să execute, în regim de detenție, pedeapsa finală de 6 ani închisoare;

— inculpatului C.M. pentru săvârșirea infracțiunilor de complicitate la luare de mită în formă continuată (2 acte materiale) și spălarea banilor în formă continuată (2 acte materiale), fapte prevăzute de art. 48 raportat la art. 289 cu aplicarea art. 35 și art. 5 din Codul penal și art. 49 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 129/2019 cu aplicarea art. 35 și art. 5 din Codul penal, inculpatul urmând să execute, în regim de detenție, pedeapsa finală de 6 ani și 6 luni închisoare.

În fapt, s-a reținut, în esență, că inculpatul M.A., în calitate de primar al comunei J. și de președinte al Comisiei Locale de Aplicare a Fondului Funciar Jilava, sprijinit în activitatea sa infracțională de inculpatul C.M., în mod repetat și-a condiționat îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, invocând inclusiv posibilitatea blocării activității antreprenoriale derulate de denunțator, și a pretins și primit de la denunțator cu titlu de mită terenuri și sume

de bani cu privire la care s-au încheiat contracte fictive prin care s-au ascuns destinația și adevăratul motiv al încheierii contractelor, respectiv pentru a ascunde originea ilicită a bunurilor.

Împotriva acestei hotărâri au declarat apel Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție și inculpații.

Instanța de control judiciar, respectiv Curtea de Apel București — Secția I penală a pus în discuție și a decis sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri pentru dezlegarea problemei de drept mai sus enunțate.

16. Dosarul nr. 1.604/1/2022

Prin **Încheierea din 30 iunie 2022 pronunțată de Curtea de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie** s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură, conform art. 155 alin. (1) din Codul penal, sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă, aplicarea acestora potrivit art. 5 din Codul penal se face indiferent de obiectul infracțiunii sau, în ce privește infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene, se impune efectuarea unei analize specifice cu privire la necesitatea de a lăsa (sau nu) neaplicate aceste dispoziții în raport de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene dezvoltate în baza art. 325 din TFUE, precum și a Hotărârii din data de 21.12.2021 în cauzele conexe C-357/19 Euro Box Promotion și alții, C-379/19DNA — Serviciul Teritorial Oradea, C-547/19 Asociația Forumul Judecătorilor din România, C-811/19 FQ și alții și C-840/19 NC.”

Curtea de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelurilor declarate de: Parchetul de pe lângă Tribunalul Argeș și inculpații D. S. M., G. C. B., S.C. M. R. B. — S.R.L. (fostă S.C. A. P. TRANS — S.R.L.), prin reprezentant legal M.G. și prin administrator judiciar A.-L. Insolvența — S.P.R.L., D. G., S. I., B. C., D. D., Ș. R. și partea civilă Statul Român — prin Agenția Națională de Administrare Fiscală — Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Ploiești — Administrația Județeană a Finanțelor Publice Argeș împotriva Sentinței penale nr. 189 din 22.09.2020 pronunțate de Tribunalul Argeș în Dosarul nr. 843/109/2016*, intimați fiind inculpații O. A. M., St. I. M. și V. M. G.

Prin Sentința penală nr. 189 din 22 septembrie 2020, pronunțată de Tribunalul Argeș, au fost pronunțate, printre altele, soluții de condamnare privind pe:

— inculpatul G.C.B. pentru comiterea infracțiunii de complicitate la evaziune fiscală în formă continuată (22 de acte materiale), prevăzută de art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal, la pedeapsa de 2 ani și 10 luni închisoare;

— inculpata D.S.M. pentru comiterea infracțiunii de complicitate la evaziune fiscală în formă continuată (93 de acte materiale), prevăzută de art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal, la pedeapsa de 3 ani și 6 luni închisoare;

— inculpatul Ș.R. pentru comiterea infracțiunilor de complicitate la evaziune fiscală în formă continuată (20 de acte materiale) și complicitate la spălarea banilor în formă continuată, fapte prevăzute de art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal și art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 29 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, republicată, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal, la pedeapsa de 4 ani închisoare și, respectiv, 3 ani închisoare;

— inculpata B.C. pentru comiterea infracțiunilor de complicitate la evaziune fiscală în formă continuată (31 de acte materiale) și complicitate la spălarea banilor în formă continuată, fapte prevăzute de art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal și art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 29 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal, la pedepse cu închisoarea de câte 3 ani;

— inculpatul D.D. pentru comiterea infracțiunilor de complicitate la evaziune fiscală în formă continuată (42 de acte materiale), evaziune fiscală în formă continuată (248 de acte materiale) și spălare a banilor în formă continuată, fapte prevăzute de art. 26 din Codul penal din 1969, raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 74 alin. 1 lit. a), art. 76 alin. 1 lit. b) din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal, art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal și art. 29 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal, la pedepsele de 4, 6 și 3 ani și 8 luni închisoare ;

— inculpata S.C. M.R.B. — S.R.L. (fostă S.C. A.P.T. — S.R.L.) pentru săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală în formă continuată (248 de acte materiale), prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2, raportat la art. 711 alin. 3 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal, la pedeapsa de 150.000 lei amendă penală.

Pentru pronunțarea soluțiilor de condamnare prima instanță a reținut, în esență, următoarele:

Fapta inculpatului D.G., care, în calitate de administrator al inculpatei S.C. A. P. Trans — S.R.L., în baza aceleiași rezoluții infracționale, în perioada 10.08.2007—31.03.2011, a înregistrat

în actele contabile 248 de facturi fiscale care nu aveau la bază operațiuni reale, emise de mai mulți furnizorii scriptici, în scopul de a se sustrage de la plata obligațiilor fiscale, prin diminuarea bazei impozitului pe profit și T.V.A., prejudiciind astfel bugetul de stat cu suma de 10.346.344,84 de lei, din care 5.776.497 lei reprezentând TVA, iar 4.569.847,84 lei reprezentând impozit pe profit, echivalentul în lei a peste 500.000 de euro (la data de 31.03.2011, cursul BNR pentru 1 euro a fost stabilit la valoarea de 4,1141 lei, rezultând un prejudiciu de 2.514.850,11 euro), se încadrează în tipicitatea obiectivă și subiectivă a *infracțiunii de evaziune fiscală, în formă continuată*, prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. (2) din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal (248 de acte materiale).

Fapta inculpatului D.G., care, în perioada 2008—31.05.2011, în baza aceleiași rezoluții infracționale, a disimulat adevărata provenință a sumei de 22.946.144,02 lei, dobândită prin săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, prin introducerea acesteia într-un circuit financiar aparent legal, inițiat sub forma unor împrumuturi acordate S.C. A. P. Trans — S.R.L. și finalizat prin obligarea societății la restituirea împrumuturilor astfel acordate, se încadrează în tipicitatea obiectivă și subiectivă a *infracțiunii de spălare a banilor, în formă continuată*, prevăzute de art. 29 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal.

Fapta inculpatei S.C. M. R. B. — S.R.L. (fostă S.C. A. P. Trans — S.R.L.), care, prin administratorul său, inculpatul D.G., în perioada 10.08.2007—31.03.2011, a înregistrat în actele contabile 248 de facturi fiscale care nu aveau la bază operațiuni reale, emise de mai multe societăți comerciale, faptă săvârșită în realizarea obiectului de activitate și în numele persoanei juridice, în condițiile în care inculpata persoană juridică a fost atrasă și a săvârșit actele materiale descrise prin contribuția inculpatului D.G., administratorul societății, care a acționat permanent în numele inculpatei persoană juridică, coordonând întreaga activitate a acesteia, în scopul de a se sustrage de la plata obligațiilor fiscale, prejudiciind astfel bugetul de stat cu suma de 10.346.344,84 de lei, din care 5.776.497 lei reprezentând TVA, iar 4.569.847,84 lei reprezentând impozit pe profit, echivalentul în lei a peste 500.000 de euro (la data de 31.03.2011, cursul BNR pentru 1 euro a fost stabilit la valoarea de 4,1141 lei, rezultând un prejudiciu de 2.514.850,11 euro), se încadrează în tipicitatea obiectivă și subiectivă a *infracțiunii de evaziune fiscală, în formă continuată*, prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal (248 de acte materiale).

Fapta inculpatei B.C., care, în calitate de administrator de drept al S.C. Z. S. Capital — S.R.L., în perioada 15.07.2010 — 5.11.2010, a emis un număr de 31 de facturi fiscale pentru livrări fictive de agregate minerale și bitum rutier, în valoare totală de 1.319.807 lei (1.064.360 lei — valoare fără T.V.A. și 255.447 lei T.V.A.), pe care inculpata S.C. A. P. Trans — S.R.L. le-a înregistrat în evidența contabilă, ajutându-i astfel pe inculpații S.C. A. P. Trans — S.R.L. și D. G. să prejudicieze

bugetul de stat cu suma de 425.744,60 lei, din care 255.447 lei TVA și 170.297,6 lei impozit pe profit, întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii de *complicitate la evaziune fiscală, în formă continuată*, faptă prevăzută de art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal (31 de acte materiale).

Fapta inculpatei B.C., care, în calitate de administrator de drept al S.C. Z. S. Capital — S.R.L., a retras din contul societății sumele de bani virate de către S.C. A. P. Trans — S.R.L., cu titlu de plată a facturilor de achiziții fictive, și le-a remis inculpatului D. G., în scopul reintroducerii lor într-un circuit financiar aparent legal, cunoscând că provin din săvârșirea de infracțiuni, se încadrează în tipicitatea obiectivă și subiectivă a *infracțiunii de complicitate la spălarea banilor în formă continuată*, prevăzută de art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 29 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal.

Fapta inculpatului Ș. R., care, în calitate de administrator al S.C. C. F. Business — S.R.L., în perioada 1.11.2010—30.11.2010, a emis un număr de 20 de facturi fiscale, pentru livrări fictive de agregate minerale, în valoare totală de 3.137.160 lei (2.529.968 lei — valoare fără T.V.A. și 607.142 lei T.V.A.), pe care inculpata S.C. A. P. Trans — S.R.L. le-a înregistrat în evidența contabilă, ajutându-i astfel pe inculpații S.C. A. P. Trans — S.R.L. și D. G. să prejudicieze bugetul de stat cu suma de 1.011.986,88 lei, din care 607.192 lei TVA și 404.794,88 lei impozit pe profit, echivalentul în lei a peste 100.000 de euro (la data de 30.11.2010, cursul BNR pentru 1 euro a fost stabilit la valoarea de 4,2842 lei, rezultând un prejudiciu de 236.213,734 euro), întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de *complicitate la evaziune fiscală în formă continuată*, faptă prevăzută de art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal (20 de acte materiale).

Fapta inculpatului Ș. R., care, în calitate de administrator al S.C. C. F. Business — S.R.L., în perioada 21.01.2011—1.04.2011, a virat prin 9 operațiuni bancare suma totală de 135.000 lei, reprezentând sume de bani virate de către S.C. A. P. Trans — S.R.L., cu titlu de plată a facturilor de achiziții fictive, din contul S.C. C.F. Bussines — S.R.L., sub explicația „contravaloare factură/faktură parțială marfă, direct în contul furnizorului său fictiv — S.C. S. G. E. — S.R.L., întreaga sumă de bani fiind apoi fie retrasă din bancă de inculpatul G. C.B. și remisă inculpatului Ș. R., fie de la ATM-uri, direct de către inculpatul Ș. R., în posesia căruia se aflau cardurile emise de unitățile bancare clientului S.C. S.G. E. — S.R.L., suma totală de 135.000 lei, astfel retrasă, fiind ulterior remisă de inculpatul Ș. R. inculpatului D. G., în scopul reintroducerii acesteia într-un circuit financiar aparent legal, cunoscând că provine din săvârșirea de infracțiuni, se încadrează în tipicitatea obiectivă și subiectivă a infracțiunii de *complicitate la spălarea banilor în formă continuată*, prevăzută de art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 29 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în condițiile

art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal.

Fapta inculpatului D. D., care, în calitate de administrator al S.C. DD C. — S.R.L., în perioada 15.09.2009—30.12.2009, a emis un număr de 42 de facturi fiscale pentru livrări fictive de agregate de balastieră, mixtură asfaltică, anvelope auto, piese buldoexcavator și servicii de transport, în valoare totală de 8.165.918 lei (6.862.116 lei — valoare fără T.V.A. și 1.303.802 lei T.V.A.), pe care inculpata S.C. A. P. Trans — S.R.L. le-a înregistrat în evidența contabilă, ajutându-i astfel pe inculpații S.C. A. P. Trans — S.R.L. și D.G. să prejudicieze bugetul de stat cu suma de 2.401.741 lei, din care 1.303.802 lei TVA și 1.097.938 lei impozit pe profit, echivalentul în lei a peste 500.000 de euro (la data de 30.12.2009, cursul BNR pentru 1 euro a fost stabilit la valoarea de 4,2296 lei, rezultând un prejudiciu de 567.841,167 euro), întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de *complicitate la evaziune fiscală, în formă continuată*, prevăzută de art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal (42 de acte materiale).

Fapta inculpatului G.C. — B., care, în calitate de administrator al S.C. S. G.E. — S.R.L., în perioada 16.12.2010—31.03.2011, a emis un număr de 22 de facturi fiscale pentru livrări fictive de agregate minerale, în valoare totală de 4.218.114,2 lei (3.401.705 lei — valoare fără T.V.A. și 816.409,2 lei T.V.A.), pe care inculpata S.C. A. P. Trans — S.R.L. le-a înregistrat în evidența contabilă, ajutându-i astfel pe inculpații S.C. A. P. T. — S.R.L. și D. G. să prejudicieze bugetul de stat cu suma de 1.360.321,8 lei, din care 816.409 lei TVA și 544.272,8 lei impozit pe profit, echivalentul în lei a peste 100.000 de euro (la data de 31.03.2011, cursul BNR pentru 1 euro a fost stabilit la valoarea de 4,1141 lei, rezultând un prejudiciu de 330.648,696 euro), întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de *complicitate la evaziune fiscală, în formă continuată*, faptă prevăzută de art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal (22 de acte materiale).

Fapta inculpatei D. S. M., care, în calitate de asociat cu 5% din părțile sociale și administrator de fapt la S.C. I. O. Invest S.R.L., în perioada martie 2008—31.12.2008, a semnat Contractul de vânzare-cumpărare nr. 3/31.01.2008, anexa 1 și actul adițional la acest contract, încheiat între inculpata S.C. A. P. T. — S.R.L. și S.C. I. O. Invest — S.R.L., a emis 93 de facturi fiscale pentru livrări fictive de agregate minerale, utilaje (buldoexcavator, autotractor), anvelope auto și combustibil, în valoare totală de 10.745.949 lei (9.030.243 lei — valoare fără T.V.A. și 1.715.746 lei T.V.A.), pe care inculpata S.C. A. P. T. — S.R.L. le-a înregistrat în evidența contabilă și a semnat chitanțele nr. 432/3.03.2008, pentru suma de 4.611.789, 70 lei, nr. 903/3.11.2008, pentru suma de 155.746,71 lei, și nr. 86/27.11.2008, pentru suma de 5.207.951,99 lei, reprezentând plata în numerar a facturilor de achiziții fictive înregistrate de inculpata S.C. A. P. Trans — S.R.L. și emise de S.C. I. O. Invest — S.R.L., ajutându-i, astfel, pe inculpații S.C. A. P. Trans — S.R.L. și D. G. să prejudicieze bugetul de stat cu

suma de 3.160.584,88 lei, din care 1.715.746 lei TVA și 1.444.838,88 lei impozit pe profit, echivalentul în lei a peste 500.000 de euro (la data de 31.12.2008, cursul BNR pentru 1 euro a fost stabilit la valoarea de 3,9852 lei, rezultând un prejudiciu de 793.080,618 euro), întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de *complicitate la evaziune fiscală, în formă continuată*, faptă prevăzută de art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul penal (93 de acte materiale).

În ceea ce îl privește pe inculpatul S. I., prin rechizitoriu, acesta a fost trimis în judecată, în lipsă, pentru săvârșirea infracțiunii de *complicitate la evaziune fiscală, în formă continuată*, faptă prevăzută și pedepsită de art. 48 din Codul penal raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 35 alin. (1) din Codul penal (19 acte materiale), constând în aceea că, în calitate de administrator de fapt al S.C. C. — S.R.L., în perioada 10.08.2007—21.12.2007, a emis un număr de 19 facturi fiscale pentru livrări fictive de agregate minerale, transport agregate minerale și închirieri de utilaje, în valoare totală de 3.791.961 lei, pe care inculpata S.C. A.P. Trans — S.R.L. le-a înregistrat în evidența contabilă, ajutându-i, astfel, pe inculpații S.C. A. P. Trans — S.R.L. și D. G. să prejudicieze bugetul de stat cu suma de 1.115.282,52 lei, din care 605.439 lei TVA și 509.843,52 lei impozit pe profit (la data de 21.12.2007, cursul BNR pentru 1 euro a fost stabilit la valoarea de 3,4943 lei, rezultând un prejudiciu de 319.171, 943 euro).

În ce privește relațiile comerciale derulate de inculpata S.C. A. P. Trans — S.R.L., administrată de inculpatul D. G., cu S.C. VGM D. M. — S.R.L., administrată în fapt de inculpatul V. M. G., prin rechizitoriu s-a reținut că în perioada 4.08.2010—10.11.2010 inculpata S.C. A. P. T. — S.R.L. a înregistrat în evidența contabilă un număr de 12 facturi fiscale emise de S.C. VGM D. M. — S.R.L. pentru achiziții fictive ale cantității de 284.420 kg bitum rutier, în valoare totală de 548.169 lei (442.072 lei — valoare fără T.V.A. și 106.097 lei T.V.A.), contravaloare achitată integral prin virament bancar, prejudiciul cauzat bugetului de stat de inculpații S.C. A. P. Trans — S.R.L. și D. G., cu ajutorul inculpatului V. M. G., fiind în sumă de 176.828,52 lei, din care 106.097 lei TVA și 70.731,52 lei impozit pe profit.

S-a concluzionat că mecanismul infracțional astfel creat a avut drept scop achiziția de bitum rutier sub prețul pieței de către beneficiarul inculpata S.C. A. P. Trans — S.R.L., preț diminuat prin deducerea TVA-ului, care trebuia plătit de S.C. VGM D. M. — S.R.L.

Prin sentință instanța a apreciat că probatoriul administrat în cauză pe parcursul întregului proces penal nu probează, dincolo de orice îndoială rezonabilă, acuzațiile penale aduse celor trei inculpați, în sensul celor reținute prin rechizitoriu, grefate pe fictivitatea circuitului scriptic redat mai sus.

În ceea ce privește infracțiunea de *executare de activități miniere fără permis sau licență, în formă continuată*, prevăzută de art. 57 alin. (2) din Legea nr. 85/2003, în condițiile art. 35 alin. (1) din Codul penal, *reținută prin rechizitoriu în sarcina inculpatului D.G.*, constând în aceea că, în calitate de

administrator al inculpatei S.C. A.P. Trans — S.R.L., în baza aceleiași rezoluții infracționale, în perioada 2012—2015, a exploatat agregate minerale de pe suprafețe pentru care nu deținea permis de exploatare, respectiv cantitatea de 45.252 m³, și respectiv, în sarcina inculpatei S.C. A. P. Trans — S.R.L., constând în aceea că, prin administratorul său, inculpatul D. G., în perioada 2012—2015, a exploatat agregate minerale de pe suprafețe pentru care nu deținea permis de exploatare, respectiv cantitatea de 45.252 m³, în realizarea obiectului de activitate (secundar: extracția de agregate minerale și lucrări în domeniul construcțiilor) și în interesul persoanei juridice de a obține contracte de achiziții publice (în domeniul construcțiilor), instanța de fond a reținut că probatoriul insuficient al cauzei nu relevă, dincolo de orice îndoială rezonabilă, comiterea de către cei doi inculpați a infracțiunii de executare de activități miniere fără permis sau licență, în formă continuată, prevăzută de art. 57 alin. (2) din Legea nr. 85/2003, în condițiile art. 35 alin. (1) din Codul penal (perioada 2012—2015), în modalitatea reținută în rechizitoriu, nefiind astfel de natură să înlăture prezumția de nevinovăție a inculpaților, orice dubiu urmând a profita acestora potrivit regulii *in dubio pro reo*.

În rechizitoriu, în sarcina inculpatului O. A. M. s-a reținut infracțiunea de complicitate la evaziune fiscală, prevăzută de art. 48 din Codul penal raportat la art. 9 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea nr. 241/2005, în condițiile art. 35 alin. (1) din Codul penal, constând în aceea că acțiunile inculpatului O. A. M., care, în calitate de reprezentant al inculpatei S.C. A. P. Trans — S.R.L., a semnat Contractul de vânzare-cumpărare nr. 3/31.01.2008, anexa 1 și actul adițional la acest contract, încheiat între inculpata S.C. A. P. Trans — S.R.L. și S.C. I. O. Invest — S.R.L., pentru a-i sprijini pe inculpații D. G. și S.C. A. P. Trans — S.R.L. să înregistreze facturi de achiziții fictive emise de S.C. I. O. Invest — S.R.L., în scopul de a se sustrage de la plata obligațiilor fiscale, prejudiciind astfel bugetul de stat cu suma de 3.160.584,88 lei, din care 1.715.746 lei TVA și 1.444.838,88 lei impozit pe profit, constituie acte de complicitate la elementul material al laturii obiective a infracțiunii de evaziune fiscală.

Totodată, în rechizitoriu, în sarcina inculpatului O.A.M. s-a reținut că activitatea acestuia, care, în calitate de reprezentant al inculpatei S.C. A. P. Trans — S.R.L., a semnat contractele de împrumut nr. 514 din 6.05.2009, nr. 566 din 7.05.2010, nr. 42 din 12.01.2011, nr. 223 din 15.02.2011, între inculpata S.C. A. P. Trans — S.R.L. și inculpatul D. G., cu o valoare totală de 8.500.000 lei, cunoscând că inculpatul D. G. deținea bani proveniți din săvârșirea de infracțiuni, respectiv evaziune fiscală și executare de activități miniere fără permis sau licență, sprijinindu-l astfel pe inculpatul D. G. să introducă banii în circuitul legal, constituie acte de complicitate la elementul material al laturii obiective a infracțiunii de spălare a banilor.

În rechizitoriu, în sarcina inculpatei S. I. M. s-a reținut că acțiunile acesteia, care, în urma unei înțelegeri frauduloase cu inculpatul D. G., din data de 30.12.2009, a fost împuternicită pe contul RO06BXXXXXX să efectueze tranzacții bancare, în numele inculpatei S.C. A. P. Trans — S.R.L., iar în perioada 2.09.2010—14.12.2010 a retras, în mai multe rânduri, sume de bani de la ghișeele unităților bancare și a primit sume importante de bani de la inculpata B. C., cunoscând că acestea provin din

infracțiunea de evaziune fiscală, în scopul de a i le remite inculpatului D. G., constituie acte de complicitate la elementul material al laturii obiective a infracțiunii de spălare a banilor.

Cu privire la aceste ultime trei fapte, instanța de fond a reținut că probatoriul insuficient al cauzei nu relevă, dincolo de orice îndoială rezonabilă, comiterea de către inculpați a infracțiunilor de evaziune fiscală și spălare de bani, în modalitatea reținută în rechizitoriu, nefiind astfel de natură să înlăture prezumția de nevinovăție a inculpaților.

În apel, după finalizarea cercetării judecătorești, dezbaterile au avut loc în ședința publică din 2 mai 2022, data pronunțării fiind stabilită la 28 iunie 2022.

După pronunțarea Deciziei Curții Constituționale nr. 358 din 26 mai 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 9 iunie 2022), inculpații V.M.G. și O.A.M. au solicitat repunerea cauzei pe rol și reluarea dezbaterilor în ceea ce privește prescripția răspunderii penale și aplicarea legii penale mai favorabile raportat la cele statuate prin decizia menționată.

Instanța de control judiciar, respectiv Curtea de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, a pus în discuție și a decis sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri în dezlegarea problemei de drept prezentate anterior.

V. Punctele de vedere exprimate de către curțile de apel și instanțele judecătorești arondate

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, s-a solicitat punctul de vedere al instanțelor judecătorești asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

În urma consultării instanțelor de judecată s-a constatat că opiniile conturate nu sunt unitare.

1) Într-o primă orientare, majoritară, s-a apreciat că normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă, consecința fiind că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare în perioada 26.06.2018—30.05.2022, sunt susceptibile de a fi aplicate ca lege mai favorabilă, în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de *curțile de apel* Bacău, București (unul din punctele de vedere), Craiova (unul din punctele de vedere), Galați, Iași (unul din punctele de vedere), Oradea, Ploiești, Suceava, Târgu Mureș și Timișoara, *tribunalele* Alba, Arad, Bacău, Brăila, București, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Caraș-Severin, Cluj, Covasna, Dolj (unul din punctele de vedere), Galați, Gorj, Giurgiu, Hunedoara, Ialomița, Iași, Ilfov, Mehedinți, Neamț, Satu Mare, Sibiu, Timiș, Teleorman, Vaslui, precum și *judecătoriile* Alba Iulia, Aiud, Bacău, Bistrița, Băilești, Beiuș, Brașov, Buhuși, Calafat, Caracal, Caransebeș, Constanța, Corabia, Craiova, Filiași, Hârșova, Huși, Iași, Lugoj, Moinești, Moldova Nouă, Năsăud, Novaci, Oradea, Pașcani, Piatra-Neamț, Petroșani, Podu Turcului, Răducăneni, Reșița, Roman, Roșiori de Vede, Rupea, Satu Mare, Târgu Jiu, Tulcea, Turnu Măgurele, Vaslui și Zimnicea.

În argumentarea opiniei exprimate, instanțele mai sus amintite au apreciat, în esență, că prescripția răspunderii penale este o instituție de drept substanțial, având în vedere că aceasta este reglementată în cadrul Codului penal, în titlul VII.

În acest sens, prin Decizia nr. 1.092 din 18 decembrie 2012 a Curții Constituționale (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 31 ianuarie 2013), s-a arătat că prescripția aparține dreptului penal material, și nu dreptului procesual penal, și s-a decis că prevederile art. 124 din Codul penal din 1969, care a constituit obiectul excepției de neconstituționalitate formulate direct de Avocatul Poporului, sunt constituționale în măsura în care nu împiedică aplicarea legii penale mai favorabile faptelor săvârșite sub imperiul legii vechi.

Aceeași interpretare, în sensul că prescripția răspunderii penale este o instituție de drept substanțial, a fost realizată și prin Decizia nr. 2 din 14 aprilie 2014 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 319 din 30 aprilie 2014), în care s-a reținut că: „Pentru identitate de raționament, având în vedere și împrejurarea că modul de reglementare al prescripției răspunderii penale prin dispozițiile art. 153—156 din noul Cod penal nu diferă de cel stabilit de vechiul Cod penal în art. 121—129, se poate afirma cu certitudine că prescripția răspunderii penale este guvernată de norme de drept penal substanțial, fiind susceptibilă de a beneficia de efectele aplicării *mitior lex*”.

2) Într-o altă opinie s-a apreciat că normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept procesual, supuse principiului *tempus regit actum*, considerându-se că art. 155 alin. (1) din Codul penal în forma în vigoare în perioada 26.06.2013—30.05.2022 nu este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă, în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de *curțile de apel* București (unul din punctele de vedere), Craiova (unul din punctele de vedere), Iași (unul din punctele de vedere) și Pitești, precum și *judcătorile* Alexandria, Onești, Târgu-Neamț și Zalău.

În susținerea acestei opinii s-a arătat, în esență, că în considerarea principiului *tempus regit actum* actele procesuale întocmite de către organele judiciare înainte de data de 25.06.2018 rămân valabile ca acte întreruptive de prescripție a răspunderii penale, cu precizarea că Decizia Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018) nu întrunește condițiile unei legi penale mai favorabile, în sensul art. 5 din Codul penal, deoarece nu a fost legiferat în sensul înlăturării instituției prescripției speciale a răspunderii penale.

De asemenea, articolul unic al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal nu conține dispoziții tranzitorii referitoare la aplicarea în timp și nu intră în conflict cu dispozițiile art. 147 alin. (1) din Constituția României, republicată, întrucât acestea urmăresc tocmai punerea în acord a unor dispoziții declarate neconstituționale, respectiv art. 155 alin. (1) din Codul penal, cu Decizia Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018).

În privința incidenței deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018) și nr. 358 din 26 mai 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din

9 iunie 2022), cu referire asupra întreruperii cursului prescripției răspunderii penale reglementate de art. 155 alin. (1) din Codul penal, trebuie reținut că, în paragraful 73 al Deciziei Curții Constituționale nr. 358 din 26 mai 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 9 iunie 2022), instanța de contencios constituțional precizează faptul că în condițiile stabilirii naturii juridice a Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 ca decizie simplă și în absența intervenției legiuitorului, pe perioada cuprinsă între data publicării acestei decizii, respectiv 25.06.2018, și până la intrarea în vigoare a unui act normativ, respectiv Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, care să clarifice norma [art. 155 alin. (1) din Codul penal], fondul activ al legislației nu conține vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale.

Conform art. 31 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, „dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare constatate ca fiind neconstituționale își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale, dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pune de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept”.

Având în vedere aceste dispoziții legale, precum și considerentele obligatorii ale Deciziei nr. 358 din 26 mai 2022 a Curții Constituționale, reiese că în perioada 25.06.2018—30.05.2022 nu a existat în fondul activ al legislației vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, astfel că la momentul analizării incidenței prescripției răspunderii nu vor fi avute în vedere actele de întrerupere îndeplinite în perioada 25.06.2018—30.05.2022.

Cu privire la intervalul de timp anterior publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 a Curții Constituționale, respectiv anterior datei de 25.06.2018, este de subliniat că, prin considerentele obligatorii ale Deciziei nr. 358 din 26 mai 2022, Curtea Constituțională a menționat în mod expres că, în intervalul dintre data publicării respectivei decizii și până la intrarea în vigoare a unui act normativ care să clarifice norma, nu există cazuri care să permită întreruperea cursului prescripției penale, neexistând vreo referire la perioada de timp anterioară publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, astfel că aplicarea acestei din urmă decizii în afara perioadei de timp menționate în mod expres de Curtea Constituțională reprezintă o încălcare a Deciziei nr. 358 din 26 mai 2022 a Curții Constituționale, precum și a dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituția României, republicată, conform cărora „deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”.

În ceea ce privește aplicabilitatea art. 5 alin. (1) din Codul penal, conform acestui text de lege, „în cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă”, s-a apreciat că Decizia Curții Constituționale nu reprezintă o lege în sensul art. 5 din Codul penal, astfel că nu se

poate aplica retroactiv ca lege penală mai favorabilă, dispozițiile imperative ale art. 147 alin. (4) din Constituția României, republicată, impunând ca deciziile Curții Constituționale să fie aplicabile doar pentru viitor, iar considerentele Deciziei nr. 358 din 26 mai 2022 a Curții Constituționale stabilesc în mod explicit perioada de timp în care nu există cazuri care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale.

Singura lege care a intervenit relativ la dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal de la data săvârșirii infracțiunii și până la judecarea definitivă a cauzei este Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, astfel că pentru perioada de timp anterioară publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 a Curții Constituționale sunt aplicabile dispozițiile 155 alin. (1) din Codul penal, astfel cum au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal — reprezentând legea penală mai favorabilă.

De asemenea, dispozițiile art. 155 alin. (2) din Codul penal nu au fost declarate neconstituționale, astfel că după fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție. Prin urmare, actele de întrerupere efectuate anterior publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 a Curții Constituționale rămân valabile și produc efectul prevăzut de art. 155 alin. (2) din Codul penal.

3) Într-o opinie contrară s-a apreciat că prescripția răspunderii penale este o instituție de drept penal substanțial, însă nu există o lege penală mai favorabilă aplicabilă acestei instituții în perioada 25.06.2018—30.05.2022, în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de *curțile de apel* București (unul din punctele de vedere), Iași (unul din punctele de vedere), precum și *judecătorii* Motru și Târgu Cărbunești.

În susținerea acestei opinii, alături de argumentele invocate la punctul 3 din cuprinsul încheierii de sesizare, s-a arătat că prin considerentele Deciziei nr. 180 din 28 martie 2019 a Curții Constituționale (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 398 din 21 mai 2019) s-au reținut următoarele: „35. *Practic, critica autorului pornește de la premisa referitoare la aplicabilitatea erga omnes pentru viitor și la efectele unei decizii de admitere a Curții Constituționale. Or, dispozițiile legale criticate au în vedere situația referitoare la aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei și nicidecum pe cele referitoare la aplicarea unor decizii ale instanței de contencios constituțional, întrucât nu aceste decizii intră sub incidența textului criticat, ci legea penală mai favorabilă, care capătă acest caracter fie ab initio, prin aceea că așa a fost adoptată de către autoritatea legiuitoare primară sau delegată, fie ulterior, prin intervenirea unei decizii de admitere a Curții Constituționale. **Caracterul mai favorabil nu este dat de decizia Curții Constituționale, ci de însuși conținutul normei legale din cauză în forma astfel cenzurată de Curte**, deoarece pot exista și decizii de admitere ale instanței de contencios constituțional care prin efectele lor conferă normei caracterul unei legi mai aspre (de exemplu, Decizia nr. 573 din 3 mai 2011, aplicabilă în cauză). În context, Curtea mai reține că, în jurisprudența sa (a se vedea Decizia nr. 651 din 25 octombrie*

2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.083 din 20 decembrie 2018), a statuat — cu privire la situația cauzelor definitiv judecate — că o decizie a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare poate avea efecte asimilate cu cele ale unei legi de dezincriminare. Or, câtă vreme este validă o astfel de interpretare cu privire la cauzele definitiv judecate, cu atât mai mult, cu privire la cauzele penale în care litigiul nu a fost epuizat, o decizie a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de drept penal substanțial poate avea efecte asimilate efectelor unei legi penale mai favorabile. Per a contrario și în antiteză, există și situații în care, întrucât decizia Curții Constituționale, producând, în conținutul normei legale analizate, efecte mai aspre, nu poate genera aplicabilitatea normei respective tocmai ca urmare a aplicării principiului constituțional al legii penale mai favorabile [a se vedea în acest sens Decizia nr. 224 din 4 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 427 din 9 iunie 2017, prin care Curtea Constituțională a statuat că soluția legislativă cuprinsă în art. 335 alin. (1) din Codul penal, care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere, este neconstituțională].”

Relevanță prezintă, sub acest aspect, și considerentele Deciziei nr. 651 din 25 octombrie 2018 pronunțate de Curtea Constituțională (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1083 din 20 decembrie 2018), paragrafele 44 (teza inițială) și 59: „44. *Din această perspectivă, Curtea constată că posibilitatea producerii unor efecte specifice dezincriminării unei fapte sau specifice intervenirii unei pedepse mai ușoare decât cea care se execută poate fi generată nu numai de o lege nouă de dezincriminare sau o lege penală mai favorabilă, ci și de însăși o decizie a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare. (...) 59. În concluzie, întrucât efectele deciziei de admitere, pronunțate de Curtea Constituțională, privind o normă de incriminare trebuie să fie imediate, aplicabile atât în cauzele pendinte, cât și în cele definitiv judecate, și independent de pasivitatea legiuitorului, Curtea constată ca soluția legislativă cuprinsă în art. 595 alin. (1) din Codul de procedură penală, care nu prevede și decizia Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare ca un caz de înlăturare sau modificare a pedepsei/măsurii educative, și soluția legislativă cuprinsă în art. 4 din Codul penal, care nu asimilează efectele unei decizii a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare cu efectele unei legi penale de dezincriminare, afectează dispozițiile constituționale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi a cetățenilor, art. 23 alin. (12) referitor la stabilirea și aplicarea pedepsei și art. 147 alin. (1) și alin. (4) referitor atât la încetarea efectelor juridice ale normelor de incriminare constatate ca fiind neconstituționale, cât și la caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, precum și dispozițiile art. 7 — Nicio pedeapsă fără lege din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.”*

Considerentele deciziilor instanței de contencios constituțional sunt obligatorii în măsura în care dispozitivul se

sprijină pe acestea (Decizia nr. 223 din 13 martie 2012 pronunțată de Curtea Constituțională, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 256 din 18 aprilie 2012).

În aceste condiții, deciziile Curții Constituționale nu au valoarea de lege penală mai favorabilă, neexistând nicio decizie a instanței de contencios constituțional care să sancționeze, sub acest aspect, dispozițiile art. 5 din Codul penal.

VI. Opinia specialiștilor consultați

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală a fost solicitată specialiștilor în drept penal opinia asupra chestiunii de drept supuse examinării, singurul punct de vedere fiind transmis de către *Facultatea de Drept a Universității din București*.

Facultatea de Drept a Universității din București a opinat în sensul că sesizarea pentru pronunțarea unei hotărâri de dezlegare a unor chestiuni de drept trebuie respinsă ca inadmisibilă, iar în subsidiar, în situația în care Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept va considera ca fiind admisibile sesizările, a apreciat că normele care reglementează întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept material/substanțial, iar în materia întreruperii cursului prescripției răspunderii penale este aplicabil principiul legii penale mai favorabile, art. 155 alin. (1) din Codul penal în forma existentă între Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 și intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal reprezentând lege penală mai favorabilă aplicabilă în condițiile art. 5 din Codul penal.

S-a arătat, în esență, că prescripția răspunderii penale a fost calificată ca fiind o instituție de drept material/substanțial atât de Curtea Constituțională, cât și de Înalta Curte de Casație și Justiție, astfel că nu există motive pentru a se schimba această perspectivă asupra instituției prescripției răspunderii penale.

Într-adevăr, împlinirea unui termen de prescripție va avea efecte și în plan procesual, de exemplu, imposibilitatea efectuării în continuare a urmăririi penale față de suspect, potrivit art. 305 alin. (3) din Codul de procedură penală, sau a punerii în mișcare a acțiunii penale, potrivit art. 309 alin. (1) din Codul de procedură penală, însă aceste efecte sunt numai unele derivate din efectul principal, acesta fiind unul de drept substanțial, respectiv dispariția dreptului statului de a urmări și obține tragerea la răspundere penală a unei persoane.

Așadar, în contextul reglementării unei instituții de drept material/substanțial, întreruperea apare ca un incident care face să curgă un nou termen de prescripție, termen reglementat prin norme de drept material/substanțial și termen care, la împlinirea sa, va produce efecte de drept material/substanțial. Premisele sunt evidente în sensul calificării normelor care reglementează modalitatea în care în cursul prescripției se întrerupe ca fiind tot norme de drept material/substanțial.

Cu privire la aplicabilitatea principiului legii penale mai favorabile, respectiv retroactivitatea fondului legislativ existent în perioada 26.06.2018—30.05.2022, s-a susținut, în esență, că în Decizia nr. 1.092 din 18 decembrie 2012 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 31 ianuarie 2013), după ce stabilește apartenența instituției prescripției la

dreptul material, Curtea Constituțională mai face următoarele precizări: „*Prin urmare, este de observat că, dat fiind caracterul de normă de drept penal material, nu se impune instituirea unor dispoziții tranzitorii, întrucât, în acord cu art. 15 alin. (2) din Constituție reflectat în art. 13 din Codul penal, legislația prevede soluția de urmat în cazul conflictului de legi. Astfel, potrivit art. 13 alin. 1 din Codul penal, «În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea cea mai favorabilă.»*»

De asemenea, prin Decizia nr. 1.470 din 8 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853 din 2 decembrie 2012, Curtea Constituțională a statuat că «*determinarea caracterului „mai favorabil” are în vedere o serie de elemente, cum ar fi: cuantumul sau conținutul pedepselor, condițiile de incriminare, cauzele care exclud sau înlătură responsabilitatea, influența circumstanțelor atenuante sau agravante, normele privitoare la participare, tentativă, recidivă etc. Așa fiind, criteriile de determinare a legii penale mai favorabile au în vedere atât condițiile de incriminare și de tragere la răspundere penală, cât și condițiile referitoare la pedeapsă.» [...] Totodată, potrivit art. 15 alin. (2) din Constituție, «Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile». Prin urmare, Legea fundamentală a statuat că, **ori de câte ori există norme mai favorabile, acestea vor fi aplicabile fie retroactivând, fie ultraactivând.**»*

S-a mai arătat că aplicabilitatea principiului legii penale mai favorabile în materia întreruperii cursului prescripției răspunderii penale este susținută atât de literatura de specialitate, cât și de jurisprudența mai veche și s-a apreciat că în materia întreruperii cursului prescripției răspunderii penale este aplicabil principiul legii penale mai favorabile. În concret, art. 155 alin. (1) din Codul penal în forma existentă între Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 și intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal reprezintă lege penală mai favorabilă aplicabilă în condițiile art. 5 din Codul penal.

VII. Examenul jurisprudenței în materie

1. Jurisprudența națională relevantă

În materialul transmis de curțile de apel au fost identificate mai multe hotărâri judecătorești relevante pentru problemele de drept ridicate în speță, urmând a fi prezentate cu titlu exemplificativ.

Astfel, au fost identificate un număr semnificativ de hotărâri în care s-a dispus încetarea procesului penal ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale.

În acest sens, exemplificăm deciziile penale nr. 725 din 23.08.2022 și nr. 722 din 18.08.2022 pronunțate de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, Sentința penală nr. 857 din 27.07.2022 pronunțată de Tribunalul București — Secția I penală, Sentința penală nr. 1.013 din 12.07.2022 pronunțată de Judecătoria Oradea — Secția penală, deciziile penale nr. 1.047/2022, nr. 1.048 din 13.07.2022 și nr. 1.073/2022 pronunțate de Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori.

De asemenea, au fost identificate hotărâri prin care s-a admis în principiu contestația în anulare întemeiată pe dispozițiile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, s-a dispus suspendarea executării sentinței penale de condamnare la pedeapsa închisorii cu executare până la soluționarea pe fond a contestației în anulare sau prin care s-a admis contestația în anulare formulată conform art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, s-a desființat decizia penală contestată și s-a fixat termen pentru rejudecarea apelului, fiind anulate formele de executare emise (Încheierea penală din data de 7.07.2022 pronunțată de Curtea de Apel Craiova, Decizia penală nr. 961 din 27.06.2022 pronunțată de Curtea de Apel Craiova, Încheierea penală nr. 32/A/2022 pronunțată de Curtea de Apel Cluj în Dosarul nr. 735/33/2022, Încheierea penală nr. 20/HI/2020 pronunțată în Dosarul nr. 624/33/2022 de Curtea de Apel Cluj, Încheierea penală nr. 24/HI/2022 pronunțată în Dosarul nr. 621/33/2022 de Curtea de Apel Cluj).

2. *Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție*

2.1. Din perspectiva deciziilor obligatorii, menite să asigure unificarea practicii judiciare, a fost identificată Decizia nr. 2 din 14 aprilie 2014 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 319 din 30 aprilie 2014), relevantă sub aspectul uneia dintre problemele de drept sesizate, și Decizia nr. 10 din 29 martie 2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 25 mai 2017).

2.2. În ceea ce privește deciziile de speță, la nivelul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție și al Completului de 5 judecători nu au fost identificate hotărâri în care să fi fost analizate problemele de drept supuse dezlegării.

3. *Jurisprudența Curții Constituționale*

3.1. Decizia Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018.

3.2. Decizia Curții Constituționale nr. 358 din 26 mai 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 9 iunie 2022.

3.3. Prezintă relevanță totodată și Decizia Curții Constituționale nr. 1.470 din 8 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853 din 2 decembrie 2011, Decizia nr. 1.483 din 8 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853 din 2 decembrie 2011, Decizia nr. 1.092 din 18 decembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 31 ianuarie 2013, Decizia nr. 511 din 12 decembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 30 ianuarie 2014, Decizia nr. 341 din 17 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 595 din 8 august 2014, și Decizia nr. 473 din 12 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 942 din 7 noiembrie 2018.

VIII. **Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului**

În jurisprudența CtEDO au fost identificate mai multe decizii relevante în problema de drept analizată, printre care hotărârile pronunțate în cauzele *Coëme c. Belgiei*, *Previti c. Italiei*, *Scoppola împotriva Italiei* (nr. 2) și *Borcea c. României*.

IX. **Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție** a comunicat că nu a fost identificată practică judiciară cu privire la problema de drept supusă dezlegării, fără a formula un punct de vedere.

X. **Punctul de vedere exprimat de Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția judiciară** este în sensul că singurele sesizări admisibile sunt cele care vizează caracterul normelor care reglementează efectul întreruptiv al prescripției și s-a susținut că „*Normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept procesual supuse principiului «tempus regit actum».*”

De asemenea, Ministerul Public a susținut că se impune respingerea ca inadmisibile a tuturor celorlalte sesizări cu privire la care s-a apreciat că nu sunt întrunite condițiile de admisibilitate, întrucât fie nu îndeplinesc condiția ca problema invocată să fie o veritabilă chestiune de drept cu privire la care să fie necesară intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție potrivit mecanismului prevăzut la art. 475 din Codul de procedură penală, problema invocată fiind una care ține de interpretarea realizată de instanța de judecată, singura în măsură să determine legea penală aplicabilă într-o cauză, fie se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept să stabilească dacă cele două decizii menționate ale Curții Constituționale devin aplicabile în ceea ce privește infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Cu privire la fondul cauzei s-a arătat că dispozițiile art. 1 și 2 din Codul penal, care stabilesc principiile legalității incriminării și legalității sancțiunilor de drept penal în dreptul penal, oferă totodată și definiția legii penale ca fiind acea lege care prevede faptele care constituie infracțiuni, pedepsele și măsurile educative aplicabile ce se pot lua față de persoanele care au săvârșit infracțiuni, precum și măsurile de siguranță ce se pot lua față de persoanele care au comis fapte prevăzute de legea penală.

Dispozițiile art. 173 din Codul penal prevăd că prin legea penală se înțelege orice dispoziție cu caracter penal cuprinsă în legi organice, ordonanțe de urgență sau alte acte normative care la data adoptării lor aveau putere de lege.

Aceste dispoziții conțin nu atât o definiție a legii penale, astfel cum sugerează titlul marginal al articolului, cât de fapt o transpunere a dispozițiilor art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituția României, republicată, care prevede obligativitatea legiferării infracțiunilor, pedepselor și regimul de executare al acestora doar prin lege organică, stabilind astfel că doar legea organică și actele normative cu putere echivalentă acesteia sunt izvoare de drept penal.

Dispozițiile art. 15 alin. (2) din Codul penal stabilesc că săvârșirea unei infracțiuni conduce la atragerea răspunderii penale a persoanei cu consecința aplicării unei sancțiuni de drept penal.

În titlul VII al Codului penal au fost reglementate cauzele care înlătură răspunderea penală și care astfel conduc la imposibilitatea aplicării unei sancțiuni de drept penal persoanei care a comis o infracțiune.

Printre acestea se regăsește și instituția prescripției răspunderii penale reglementată la art. 153 din Codul penal în ceea ce privește conținutul său și la art. 154 din Codul penal în ceea ce privește termenele de prescripție.

În mod tradițional, instituția prescripției răspunderii penale este considerată o instituție care aparține dreptului penal material, nu dreptului procesual, prin raportare la efectul său de a înlătura răspunderea penală și deci și stabilirea și aplicarea pedepsei.

Se reține în acest sens și jurisprudența Curții Constituționale exprimată prin Decizia nr. 1.092 din 18 decembrie 2012 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 31 ianuarie 2013) prin care Curtea a întărit această interpretare.

Cu toate acestea, însăși Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 358 din 26 mai 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 9 iunie 2022) — paragraful 67, a operat o distincție între instituția prescripției răspunderii penale și instituția întreruperii cursului termenului prescripției răspunderii penale.

Prin decizia menționată, Curtea Constituțională a precizat că întreruperea cursului termenului de prescripție a răspunderii penale reprezintă, pe de o parte, o soluție juridică de repunere a organelor judiciare într-un nou termen, integral, de prescripție, în care își pot exercita rolul activ, conferit de dispozițiile art. 5 din Codul de procedură penală, de stabilire a adevărului, în cauzele penale, iar, pe de altă parte, o manieră prin care societatea, prin intermediul organelor statului, aduce la cunoștința suspectului sau a inculpatului că fapta de natură penală pe care a săvârșit-o nu și-a pierdut rezonanța socială avută în momentul comiterii sale. Curtea a mai reținut că repunerea în termenul de prescripție este un instrument oferit organelor judiciare, necesar îndeplinirii rolului lor.

Încadrarea instituției întreruperii prescripției printre instituțiile de drept procesual se datorează faptului că reprezintă în esență unul dintre efectele actelor de procedură, acte realizate în cursul procesului penal de către organele judiciare.

Procesul penal este definit (Explicații teoretice ale Codului penal român, Academia Română — Institutul de cercetări juridice, Vintilă Dongoroz ș.a., București 2003, vol. V pag. 10) ca o activitate judiciară care se desfășoară în fața și prin mijlocirea organelor judiciare, iar acest caracter judiciar se răsfrânge asupra tuturor actelor procesului penal, atât cele procesuale, cât și cele procedurale, pentru acestea din urmă chiar atunci când sunt efectuate de organe extrajudiciare, dar sub control judiciar (de exemplu, înmânarea unei citații prin poștă) sau de către persoane particulare din însărcinarea organului judiciar (de exemplu, raportul întocmit de expert).

Normele care reglementează desfășurarea procesului penal, care se realizează prin efectuarea de acte procesuale și

procedurale, sunt norme de procedură penală, astfel cum este prevăzut explicit în dispozițiile art. 1 alin. (1) din Codul de procedură penală.

Procesul penal presupune o suită de activități desfășurate în timp, prin care participanții la acesta își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile, iar actele procesuale și procedurale sunt instrumentele juridice care dinamizează desfășurarea procesului penal și permit efectivă lui înfăptuire (Noul Cod de procedură penală, Editura Hamangiu, 2014, N. Volonciu și alții, pag. 584).

Ține de natura intrinsecă a acestor acte faptul că totodată, implicit, „relevă existența și persistența acțiunii de tragere la răspundere penală a infractorului” (Explicații teoretice ale Codului penal român, Academia Română — Institutul de cercetări juridice, Vintilă Dongoroz ș.a., București 2003, vol. II pag. 245), ceea ce determină împiedicarea uitării faptei ce contravine normelor de incriminare.

Acest efect întreruptiv de prescripție al actelor de procedură nu poate fi disociat de conținutul și scopul actelor și este de esența actelor de procedură.

Pentru a-și produce efectul de dinamizare și înfăptuire a procesului penal, actele procesuale și procedurale trebuie întocmite cu stricta respectare a dispozițiilor legale care le reglementează în ceea ce privește condițiile de fond și de formă, dispoziții legale în vigoare la data întocmirii lor.

Aceasta este esența principiului aplicării imediate a legii de procedură care a fost caracterizat de Curtea Constituțională în Decizia nr. 691 din 8 noiembrie 2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 130 din 19 februarie 2019) — paragraful 24, ca fiind de strictă aplicare și implicând atât efectuarea actelor procesuale sau procedurale în conformitate cu legea în vigoare, cât și recunoașterea ca valabile a acelor acte efectuate anterior intrării în vigoare a noii legi.

Principiul aplicării imediate a legii care guvernează actele de procedură nu poate fi aplicat selectiv, respectiv doar în ceea ce privește unele dintre efecte, ci se aplică totalității efectelor pe care un act de procedură le are la data întocmirii sale, întrucât organele judiciare întocmesc actele de procedură în considerarea tuturor efectelor pe care acestea le au în desfășurarea procesului penal la momentul întocmirii lor.

În cazul unei succesiuni de legi de procedură, legea nouă nu poate fi decât rezultatul unei evoluții în materie procesuală prin care se urmărește o mai bună adaptare a regulilor de procedură în vederea optimizării procesului penal.

A impune noul standard configurat de noua lege de procedură unui act procedural întocmit cu respectarea unei legi anterioare cu consecința invalidării efectelor aceluși act reprezintă o cenzurare și sancționare a conduitei organelor judiciare, deși la momentul actului acestea au respectat toate rigorile impuse de lege.

Actul de procedură nici nu putea avea o altă configurație și alte efecte decât cele prevăzute de legea în vigoare la data întocmirii, altfel ar fi fost contrar legii, lovit de nulitate și nu și-ar fi produs efectele juridice urmărite prin realizarea sa.

Curtea Constituțională a antamat această chestiune relativ la previzibilitatea în conduita unui subiect de drept, menționând prin Decizia nr. 180 din 28 martie 2019 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 398 din 21 mai 2019) —

paragraful 34, prin care a descris principiul neretroactivității, principiu comun atât legii de procedură, cât și legii penale mai severe, că este absurd să se pretindă unui subiect de drept că o anumită conduită sau anumite relații sociale reglementate de o normă legală nu mai sunt legale sau valide ori sunt inexistente, deoarece norma care le materializa a fost declarată neconstituțională. Și în această ultimă situație, subiectul de drept nu avea cum să prevadă că ulterior norma legală va fi declarată neconstituțională.

Astfel, în cazul efectelor unui act de procedură penală nu poate fi conceput principiul aplicării retroactive a legii relativ la niciunul dintre efectele actului de procedură fără a nega esența și rațiunea acestuia și fără a contraveni scopului procesului penal.

În acest sens, aplicarea retroactivă a normelor referitoare la efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură folosind argumentul conform căruia întreruperea prescripției este o instituție de drept penal, întrucât influențează termenul de prescripție și poate conduce la înlăturarea răspunderii penale, și deci a posibilității de stabilire și aplicare a pedepsei ori măsurii educative, nu poate decât să conducă la o lipsă de securitate și de previzibilitate în sistemul de drept.

În definitiv, chiar în ipoteza aprecierii normelor supuse examinării ca fiind norme de drept penal prin prisma efectului avut asupra termenului de prescripție și deci asupra răspunderii penale, însăși precaritatea principiului aplicării retroactive a legii în materia prescripției penale relativ la imprescriptibilitatea unor infracțiuni, astfel cum a fost relevată de Curtea Constituțională, constituie un argument în sensul preeminenței principiului activității legii în ceea ce privește efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură.

Astfel, inițial, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a agreeat punctul de vedere tradițional al doctrinei și al practicii potrivit căruia prescripția răspunderii penale este o instituție specifică dreptului material substanțial căreia îi este aplicabil principiul axiomatic prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituția României, republicată, privind retroactivitatea legii penale mai favorabile, atunci când a statuat prin Decizia nr. 1.092 din 18 decembrie 2012 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 31 ianuarie 2013) că dispozițiile art. 124 din Codul penal adoptat prin Legea nr. 15/1968 privind adoptarea Codului penal al României, care prevedeau că prescripția specială înlătură răspunderea penală oricâte întreruperi ar interveni dacă termenul general al prescripției este depășit cu încă o dată (în urma modificării legislative termenul prescripției speciale fiind astfel mai mare), sunt constituționale în măsura în care nu împiedică aplicarea legii penale mai favorabile faptelor săvârșite sub imperiul legii vechi.

Ulterior, poziția Curții Constituționale referitor la imuabilitatea principiului constituțional al retroactivității legii penale mai favorabile aplicabil în materia prescripției s-a schimbat.

Astfel, Curtea a avut ocazia să analizeze în cadrul deciziilor nr. 511 din 12 decembrie 2013 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 30 ianuarie 2014) și nr. 341 din 17 iunie 2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 595 din 8 august 2014) constituționalitatea dispozițiilor art. 125 alin. (3) din Codul penal adoptat prin Legea nr. 15/1968

privind adoptarea Codului penal al României, dispoziții introduse prin Legea nr. 27/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 180 din 20 martie 2012), care prevedeau în esență retroactivitatea obligatorie a imprescriptibilității executării pedepselor principale în cazul infracțiunilor de omor, omor calificat și omor deosebit de grav, dar și al infracțiunilor intenționate urmate de moartea victimei, pentru care nu se împlinise termenul de prescripție a executării.

În cadrul acestor decizii, Curtea Constituțională a realizat o analiză a instituției prescripției din perspectiva legislației, doctrinei și jurisprudenței altor state europene, antamând jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în sfera de aplicare a dispozițiilor art. 7 din Convenție referitor la retroactivitatea dispozițiilor privind prescripția răspunderii penale, reținând opinia Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept — Comisia de la Veneția, dar și realizând o analiză a doctrinei românești.

Fără a-și asuma o reapreciere a caracterului normelor ce guvernează instituția prescripției, dar având această viziune de ansamblu, Curtea Constituțională, atentă la stadiul evolutiv al dreptului penal la nivel european, a decis că dispozițiile legale criticate sunt constituționale în raport cu criticile formulate, relativ la încălcarea dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituția României, republicată, cu privire la neretroactivitatea dispozițiilor legii penale mai severe.

Astfel, în esență, Curtea Constituțională a înlăturat concepția tradițională, statornicită, a aplicării legii penale mai favorabile în mod automat și fără a distinge în toate situațiile care țin de prescripție în dreptul penal, a învederat caracterul relativ al aplicării principiului statuat la art. 15 alin. (2) din Constituție în această materie și, de asemenea, a statuat incidența principiului aplicării imediate a dispozițiilor legale din materia prescripției care prevedeau o situație defavorabilă.

Se remarcă, prin această concepție, o interpretare a normelor în materie de prescripție cu luarea în considerare a cerințelor și standardelor asumate de statul român în urma aderării la Uniunea Europeană și la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Din perspectiva Curții Europene a Drepturilor Omului se reține că situația prescripției răspunderii penale a fost analizată pe tărâmul art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prin trei hotărâri fundamentale: Coeme și alții împotriva Belgiei (2000), Previti împotriva Italiei (2013) și Borcea împotriva României (2015).

Dacă în prima hotărâre (paragraful 149) Curtea Europeană a Drepturilor Omului, având de analizat legislația belgiană care includea materia prescripției în sfera de reglementare a dreptului procesual, a stabilit că aplicarea imediată a legii de procedură cu consecința prelungirii termenului de prescripție nu încalcă art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului atâta timp cât nu se împlinise termenul de prescripție la data intrării în vigoare a legii, totuși, în cea ce-a doua hotărâre (paragraful 80), analizând legislația italiană în care prescripția aparține dreptului penal substanțial, Curtea a ridicat la nivel de principiu faptul că legile privind prescripția nu stabilesc pedepse sau infracțiuni, ci pot fi

considerate simple condiții prealabile de examinare a cauzei, fiind astfel legi procedurale guvernate de principiul *tempus regit actum*, nu de principiul aplicării legii penale mai favorabile garantat de art. 7 menționat.

În ultima hotărâre (paragraful 64), această optică a Curții Europene a Drepturilor Omului a fost relevantă și cu prilejul analizei legislației române în materie de prescripție, Curtea reamintind că în ceea ce privește dispozițiile aplicabile în materia prescripției s-a pronunțat deja în sensul că „aplicarea imediată a unei legi care proroga termenele de prescripție nu aducea atingere art. 7 din Convenție, întrucât nu se poate interpreta că această dispoziție ar împiedica, prin efectul aplicării imediate a unei legi de procedură, o prelungire a termenelor de prescripție din moment ce faptele imputate nu s-au prescris niciodată. Prin urmare, a stabilit că normele în materie de prescripție sunt legi de procedură”. Curtea a mai statuat că „normele privind prescripția nu definesc infracțiunile și pedepsele care le sancționează și pot fi interpretate ca impunând o simplă condiție prealabilă pentru examinarea cauzei”.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu a îmbrățișat optica exprimată în opinia concordantă la Hotărârea *Mocanu împotriva României* (2014) și opinia parțial divergentă la Hotărârea *Matytsina împotriva Rusiei* (2014), potrivit căreia normele care reglementează prescripția răspunderii penale sunt norme mixte de drept procesual și material.

Mai mult, faptul că în Hotărârea *Kononovo împotriva Letoniei* (2010) Curtea a analizat din perspectiva art. 7 din Convenție caracterul retroactiv al dispozițiilor legale care modificau Codul penal în sensul declarării imprescriptibilității crimelor împotriva umanității, a reprezentat doar încercarea Curții de a răspunde argumentelor reclamantilor, însă ar putea conduce la efecte care ar putea submina însuși spiritul art. 7 (inaplicabil în această materie), astfel cum s-a menționat în opinia separată concordantă formulată de o parte dintre judecători.

Dincolo de inaplicabilitatea dispozițiilor art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului în situația normelor care guvernează prescripția răspunderii penale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a conturat, prin hotărârile *Alikaj împotriva Italiei* (2011) în paragrafele 108 și 111 și *Cestaro împotriva Italiei* (2015) în paragraful 225, ideea că mecanismul prescripției poate fi apreciat ca fiind contrar art. 2 și 3 din Convenție privind dreptul la viață și interzicerea torturii, pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, în latura procedurală referitoare la efectivitatea anchetei penale desfășurate,

Astfel, în esență, a reținut Curtea că normele de drept penal, inclusiv cele referitoare la prescripția răspunderii penale, trebuie să fie adecvate pentru a conduce la pedepsirea actelor interzise de art. 2 și 3 și să aibă un puternic caracter de descurajare pentru a asigura prevenirea actelor ilegale, în considerarea obligației generale asumate de state, prevăzută la art. 1 al Convenției care prevede că părțile contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite de Convenție.

Se observă, atât la nivel european, dar și la nivel național, prin prisma deciziilor nr. 511 din 12 decembrie 2013 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 30 ianuarie

2014) și nr. 341 din 17 iunie 2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 595 din 8 august 2014), că în situația unui conflict între principiile fundamentale de drept, principiul aplicării retroactive a legii penale mai favorabile în materia prescripției este limitat, din perspectiva Curții Constituționale, de principiul echității ca o componentă fundamentală a statului de drept, astfel cum a menționat în considerentele Deciziei nr. 511 din 12 decembrie 2013 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 30 ianuarie 2014), de principiul respectării drepturilor fundamentale ale omului la viață și la interzicerea torturii și a tratamentelor inumane și degradante salvagardate de efectivitatea anchetei penale, dar și de cerințele impuse de respectarea actelor Uniunii Europene și de îndeplinirea obligațiilor asumate de statul român în materia pedepsirii infracțiunilor grave de fraudă care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii sau de corupție în general.

Considerând că normele care guvernează efectul întreruptiv de prescripție sunt de imediată aplicare, se constată că orice act de procedură întocmit în intervalul de timp situat până la data de 25 iunie 2018 — data publicării Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 a produs efectul juridic prevăzut de dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale.

Începând cu data de 30 mai 2022 produc efecte întreruptive actele de procedură reglementate de dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal.

Pentru determinarea actelor cu caracter întreruptiv de prescripție din perioada 25 iunie 2018—30 mai 2022 — data publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, se impune analiza efectelor deciziilor Curții Constituționale.

Astfel, prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 17 ianuarie 1995 s-a stabilit că o decizie prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate face ca legea sau ordonanța declarată neconstituțională ori textul din cadrul lor să nu se mai aplice, ca și cum ar fi abrogate prin lege, și că puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acestea.

Soluția este aceeași și pentru efectul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, datorită căruia jurisprudența acesteia trebuie avută în vedere de toate autoritățile statului, inclusiv de organele implicate în procesul de aplicare a legilor și a ordonanțelor Guvernului.

Aceste concluzii generale sunt valabile indiferent de tipul de decizie adoptat de Curtea Constituțională (simplă sau de interpretare), nefiind operată vreo distincție în acest sens în jurisprudența instanței constituționale.

Față de împrejurarea că în considerentele Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018) Curtea a indicat soluția referitoare la întreruperea cursului prescripției pe care a considerat-o conformă principiilor constituționale, respectiv aceea ce fusese reglementată de dispozițiile Codului penal adoptat prin Legea nr. 15/1968 privind adoptarea Codului penal al României, organele judiciare au aplicat-o, reținând caracterul obligatoriu al considerentelor deciziei.

Trebuie menționat că, deși Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018) a „abrogat” dispoziția finală a alin. (1) al art. 155 din Codul penal, organele judiciare au urmat soluția indicată în considerentele deciziei, soluție cunoscută și întemeiată pe o practică judiciară consistentă și consecventă conform Codului penal adoptat prin Legea nr. 15/1968 privind adoptarea Codului penal al României.

Mențiunile din considerentele Deciziei nr. 358 din 26 mai 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 9 iunie 2022) de la paragrafele 71—72, în sensul că organele judiciare, în absența intervenției legiuitorului, s-au substituit acestuia și au aplicat dispoziții legale care nu existau în fondul activ al legislației, reprezintă o deviere de la principiile statuate prin Decizia nr. 186 din 18 noiembrie 1999 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 213 din 16 mai 2000), un reviriment jurisprudențial necunoscut până la momentul Deciziei nr. 358 din 26 mai 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 9 iunie 2022).

În acest interval, 25 iunie 2018—30 mai 2022, fiind confruntate cu lipsa din fondul legislativ activ a cazurilor de întrerupere a prescripției formal reglementate, organele judiciare, pe cale de interpretare, folosind îndrumarea explicită furnizată de instanța constituțională și cu respectarea principiilor și regulilor de drept, în special a principiului echității, și-au realizat activitatea conform atribuțiilor legale și constituționale, în desfășurarea procesului penal, fiind evidentă atitudinea de a nu permite ca faptele de natură penală să își piardă rezonanța socială avută la momentul comiterii lor.

Nu poate fi ignorată semnificația faptului că legiuitorul a instituit formal, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, aceeași soluție ca cea indicată de Curtea Constituțională în considerentele deciziei, care este aceeași cu cea prevăzută de Codul penal adoptat prin Legea nr. 15/1968 privind adoptarea Codului penal al României și cu cea efectiv aplicată de organele judiciare în intervalul 25 iunie 2018—30 mai 2022.

Astfel, în contextul unei jurisprudențe întemeiate pe Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 17 ianuarie 1995 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 26 ianuarie 1995) și Decizia nr. 186 din 18 noiembrie 1999 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 213 din 16 mai 2000), în intervalul 25 iunie 2018—30 mai 2022 au avut efect întreruptiv de prescripție acele acte de procedură care trebuiau comunicate suspectului sau inculpatului, în sensul practicii stabilite conform dispozițiilor Codului penal adoptat prin Legea nr. 15/1968 privind adoptarea Codului penal al României.

În ceea ce privește posibilul argument că în urma deciziilor nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022 ale Curții Constituționale, dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal pot fi calificate drept lege penală mai favorabilă, întrucât fragmentul de text care prevedea cauzele care întrerup cursul prescripției a fost în esență abrogat, s-a apreciat esențială clarificarea noțiunii de lege penală și a noțiunii de lege penală mai favorabilă.

Astfel, legea penală este definită ca fiind expresia voinței legiuitorului primar (Parlamentul) sau delegat (Guvernul).

Se reține că în ceea ce privește situația dispozițiilor finale ale alin. (1) al art. 155, înlăturarea acestora s-a realizat ca urmare a intervenției Curții Constituționale care a sesizat și sancționat viciul de neconstituționalitate constat.

Conform jurisprudenței consecvente a Curții Constituționale, aceasta nu este legiuitor pozitiv, nu creează norme, legi penale.

Mai mult, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 97 din 7 februarie 2019 — paragraful 441), analizând *a priori* constituționalitatea Legii pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea articolului I pct. 29 prin care se introducea la art. 173 din Codul penal mențiunea explicită conform căreia deciziile Curții Constituționale care au caracter general obligatoriu sunt asimilate legii penale și constituie lege penală mai favorabilă.

A precizat Curtea Constituțională în decizia menționată că reglementarea unei dispoziții cu caracter penal presupune, în mod axiomatic, o activitate generatoare de norme, așadar, de legislator pozitiv. Faptul că un act jurisdicțional, prin efectele sale, duce la încetarea de drept a normei juridice nu înseamnă că acest act este unul normativ, ci, din contră, reprezintă o expresie a dimensiunii atributive de competență a Constituției în accepțiunea căreia actul unei autorități poate duce la încetarea actului unei alte autorități, fără însă a se substitui acesteia.

De asemenea, în această situație nu pot fi reținute nici dispozițiile art. 5 alin. (2) din Codul penal care prevăd că dispozițiile privind legea penală mai favorabilă se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, întrucât aceste dispoziții se referă la situația în care pe perioada de activitate a dispoziției legale, înainte de a fi declarată neconstituțională, acea dispoziție era mai favorabilă, urmând ca suspectul sau inculpatul să beneficieze de efectele acesteia în ciuda viciului de neconstituționalitate constat de Curte.

Or, în ceea ce privește dispozițiile declarate neconstituționale, ca urmare a celor două decizii ale Curții Constituționale, nu erau mai favorabile suspectului sau inculpatului, ci, din contră, prevedeau un regim juridic mult mai permisiv pentru organele judiciare, astfel cum s-a menționat în paragraful 32 al Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018.

Astfel, față de împrejurarea că forma incompletă în care s-au regăsit dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal, subsecvent Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, nu este rezultatul procesului deliberativ al organului legiuitor, nu reprezintă o opțiune a acestuia raportat la circumstanțele sociale și necesitățile legate de asigurarea apărării valorilor sociale care prezintă importanță la un moment dat într-o societate democratică, dispozițiile menționate nu întrunesc condițiile pentru a fi lege penală mai favorabilă.

Totodată, se reține că orice lege trebuie să îndeplinească anumite condiții privind claritatea și lipsa de echivoc, potrivit dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative care prevăd că textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce.

Suplimentar acestor cerințe generale, aplicabile oricărui text legal, în ceea ce privește legile penale se impune standardul conturat prin jurisprudența Curții Constituționale care a stabilit că o dispoziție legală trebuie să fie precisă, neechivocă și să instituie norme clare, previzibile și accesibile, a căror aplicare să nu permită arbitrarul sau abuzul, iar norma juridică trebuie să reglementeze în mod unitar și uniform și să stabilească cerințe minimale aplicabile tuturor destinatarilor săi (Decizia nr. 637 din 13 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 906 din 8 decembrie 2015, paragraful 34).

Văzând dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal, subsecvent Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, care a declarat neconstituționalitatea doar a sintagmei „oricărui act de procedură”, dar și considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 358 din 26 mai 2022 din paragraful 74, potrivit cărora rațiunea care a stat la baza pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 nu a fost înlăturarea instituției întreruperii cursului termenelor prescripției răspunderii penale, se constată că instituția întreruperii prescripției nu a fost înlăturată cu totul din fondul legislativ activ, dar nici nu îndeplinește cerințele de previzibilitate în absența indicării actelor întreruptive de prescripție, pentru a putea fi calificată ca lege penală mai favorabilă.

Prin urmare, instituția întreruperii prescripției este specifică dreptului procesual penal, fiind un efect al actelor de procedură realizate de organele judiciare în cursul procesului penal.

XI. Dispoziții legale incidente

Codul penal

Art. 155 (în vigoare până la data de 29 mai 2022) — **Întreruperea cursului prescripției răspunderii penale:** (1) *Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză. (...)*

Art. 155 (în vigoare începând cu data de 30 mai 2022 în urma publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 531 din 30 mai 2022 a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal) — **Întreruperea cursului prescripției răspunderii penale:** (1) *Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului.*

Codul de procedură penală

Art. 426 — **Cazurile de contestație în anulare:** *Împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestație în anulare în următoarele cazuri:*

(...)

b) *când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal.*

XII. Opinia judecătorului-raportor

Opinia judecătorului-raportor a fost în sensul **admiterii** sesizării formulate de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală în dosarele nr. 1.341/1/2022 (pct. I.1), 1.344/1/2022 (pct. IV.1.1), 1.346/1/2022 (pct. IV.2.1), 1.348/1/2022 (pct. IV.3.1), 1.396/1/2022 (pct. IV.4), 1.495/1/2022 (pct. IV.10.2) și, respectiv, în Dosarul nr. 1.465/1/2022 (pct. IV.7.1) prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept: *dacă normele care*

reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum” și dacă în aplicarea dispozițiilor art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, astfel cum au fost interpretate prin Decizia nr. 10/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii, și stabilirii că normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial) supuse din perspectiva aplicării lor în timp principiului activității legii penale prevăzut de art. 3 din Codul penal, cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului mitior lex prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituție și art. 5 din Codul penal, și instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, nu poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii, precum și în sensul respingerii ca inadmisibile a sesizărilor formulate în celelalte dosare.

XIII. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizările formulate în cauză, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunile de drept ce se solicită a fi dezlegate, reține următoarele:

XIII.1. Circumstanțele formulării sesizărilor

Întrebările adresate de instanțele de trimitere au fost formulate în contextul succesiunii deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018) și nr. 358 din 26 mai 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 9 iunie 2022).

Din conținutul celor două decizii ale instanței de contencios constituțional se desprind următoarele:

— art. 155 alin. (1) din Codul penal, supus controlului de constituționalitate, a avut următorul conținut: „*Cursul termenului prescripției penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză.*”;

— prin Decizia Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 s-a constatat neconstituționalitatea soluției legislative circumscrise sintagmei „*oricărui act de procedură în cauză*”, întrucât aceasta era lipsită de previzibilitate și, totodată, contrară principiului legalității incriminării, pentru că sintagma are în vedere și acte ce nu sunt comunicate suspectului sau inculpatului, nepermițându-i acestuia să cunoască aspectul întreruperii cursului prescripției și al începerii unui nou termen de prescripție a răspunderii sale penale (paragraful 31);

— Decizia Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 a avut natura unei decizii simple/extreme, întrucât instanța de contencios constituțional a sancționat unica soluție legislativă reglementată prin dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal (aspect statuat prin Decizia Curții Constituționale nr. 358 din

26 mai 2022, paragraful 61). Referirea la soluția legislativă cuprinsă în Codul penal anterior a avut un rol orientativ, iar nu obligatoriu, destinat legiuitorului, iar nu organelor judiciare (paragrafele 68 și 70) și aceasta nu putea fi interpretată ca o permisiune acordată de către instanța de contencios constituțional organelor judiciare de a stabili ele însele cazurile de întrerupere a prescripției răspunderii penale (paragraful 72);

— de la data publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, respectiv 25 iunie 2018, „*fondul activ al legislației nu a conținut vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale*”, rămânând neafectate termenele de prescripție generală reglementate de dispozițiile art. 154 din Codul penal (Decizia nr. 358 din 26 mai 2022, paragrafele 73 și 74);

— ulterior publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, respectiv 25 iunie 2018, textul art. 155 alin. (1) din Codul penal a avut următorul conținut: „*Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea*” (Decizia nr. 358 din 26 mai 2022, paragraful 76);

— prin Decizia Curții Constituționale nr. 358 din 26 mai 2022 s-a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, reținându-se că norma supusă controlului de constituționalitate nu este susceptibilă de o aplicare clară și previzibilă în absența intervenției legiuitorului (paragrafele 60 și 75);

— prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 531 din 30 mai 2022), au fost modificate dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal, prevăzându-se: „*Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului.*”

În raport cu aspectele expuse și având în vedere efectele deciziilor Curții Constituționale astfel cum sunt prevăzute de art. 147 alin. (1) din Constituția României, republicată, se reține că în ceea ce privește întreruperea termenului prescripției răspunderii penale prevăzută de art. 155 alin. (1) din Codul penal a existat următoarea succesiune de legi:

— de la data intrării în vigoare a Codului penal (1 februarie 2014) și până la publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, textul art. 155 alin. (1) din Codul penal a avut conținutul: „*Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză*” și s-a bucurat de prezumția de constituționalitate;

— între data publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 (a cărei natură a fost lămurită prin Decizia Curții Constituționale nr. 358 din 26 mai 2022) și până la intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022, textul art. 155 alin. (1) din Codul penal a avut conținutul „*Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea*” și nu a cuprins vreun caz de întrerupere a cursului termenului de prescripție;

— de la data intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, textul art. 155 alin. (1) din Codul penal are următorul conținut: „*Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului.*”

XIII.2. Examenul de admisibilitate a sesizărilor

În conformitate cu dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală, admisibilitatea unei sesizări formulate în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată de îndeplinirea, în mod cumulativ, a următoarelor condiții:

— să existe o cauză în curs de judecată, iar instanța care a formulat întrebarea să fie investită cu soluționarea ei în ultimă instanță;

— soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării;

— chestiunea de drept supusă analizei să nu fi primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și să nu facă obiectul unui asemenea recurs în curs de soluționare.

Raportând aceste condiții de admisibilitate la sesizările ce formează obiectul prezentei cauze, se constată că în legătură cu fiecare dintre acestea sunt îndeplinite condițiile referitoare la invocarea chestiunilor în fața unor instanțe investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță și, totodată, ca acestea să nu fi primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și să nu facă obiectul unui asemenea recurs în curs de soluționare.

În ceea ce privește condiția ca de lămurirea chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării să depindă soluționarea pe fond a cauzei, se rețin următoarele:

Reiterând considerentele expuse prin Decizia nr. 5 din 14 ianuarie 2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală și prin Decizia nr. 25 din 11 noiembrie 2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, se impune sublinierea că instanța supremă a arătat în mod constant în jurisprudența ce însoțește instrumentele de unificare a practicii judiciare că „*efectele deciziilor Curții Constituționale nu pot fi interpretate, în procesul de aplicare a legii, de către alte instituții ale statului, întrucât un atare demers ar genera o știrbire a competenței sale exclusive în materie. Prin urmare, instanțele judecătorești nu trebuie să interpreteze efectul deciziei, ci să aplice acea decizie într-un mod conform considerentelor sale, la cazul dedus judecății*”¹, concluzie ce rezultă în mod direct din chiar jurisprudența instanței de contencios constituțional, care a statuat că „*Înalta Curte de Casație și Justiție nu are competența să se pronunțe în legătură cu efectele deciziei Curții Constituționale sau să dea dezlegări obligatorii care contravin deciziilor Curții Constituționale*”².

¹ A se vedea Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, Decizia nr. 24 din 8 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 869 din 20 noiembrie 2015); Decizia nr. 22 din 25 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.057 din 28 decembrie 2016, și Decizia nr. 1 din 8 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 329 din 16 aprilie 2018).

² A se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 454 din 4 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 836 din 1 octombrie 2018, paragraful 62.

De asemenea, în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a arătat în mod constant că sesizările adresate de instanțele de trimitere trebuie să vizeze exclusiv probleme de interpretare a legii, și nu elemente particulare ale cauzei deduse judecătii, iar pentru a constitui o problemă de drept, premisa de la care se pornește în întrebarea ce formează obiectul sesizării trebuie să își găsească izvorul în dispozițiile legale, iar nu într-o stare de fapt, întrucât aplicarea legii la situația de fapt este atributul exclusiv al instanței investite cu soluționarea cauzei.

În consecință, în raport cu aspectele expuse referitoare la condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, se reține îndeplinirea acestora în ceea ce privește chestiunile de drept care formează obiectul sesizărilor formulate în **dosarele nr. 1.341/1/2022 (pct. I. 1), nr. 1.344/1/2022 (pct. IV.1.1), nr. 1.346/1/2022 (pct. IV.2.1), nr. 1.348/1/2022 (pct. IV.3.1)**, respectiv în **Dosarul nr. 1.465/1/2022 (pct. IV.7.1)**:

1. ***Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum”;***

2. ***Dacă în aplicarea dispozițiilor art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, astfel cum au fost interpretare prin Decizia nr. 10 din 29 martie 2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii.***

Se reține totodată că, deși formulate diferit, **sunt incluse în problematica** aferentă sesizărilor cu privire la care se constată întrunirea condițiilor de admisibilitate și astfel nu se impune analiza distinctă a acestora, întrebările formulate de către instanțele de trimitere în dosarele:

— **nr. 1.396/1/2022 (pct. IV.4):** *Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură, conform art. 155 alin. (1) din Codul penal, sunt norme de drept procesual penal, ale căror efecte se produc ope legis, potrivit principiului aplicării imediate a legii de procedură, fără a putea fi înlăturate prin acte normative ulterioare sau prevederi din acestea declarate neconstituționale, sau sunt norme de drept penal substanțial, susceptibile de aplicare a legii penale mai favorabile, conform art. 5 din Codul penal;*

— **nr. 1.495/1/2022 (pct. IV.10.2):** *Dacă art. 155 alin. (1) din Codul penal este o normă de drept substanțial, supusă aplicării principiului legii penale mai favorabile inculpatului sau este o normă de procedură cuprinsă într-o normă de drept substanțial, suspusă aplicării principiului tempus regit actum sau este o normă juridică mixtă, situație în care urmează a se stabili care dintre cele două principii menționate anterior sunt aplicabile.*

În schimb, se reține că următoarele sesizări formulate de instanțele de trimitere sunt **inadmisibile**, întrucât prin

intermediul lor fie se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție să interpreteze efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, fie se solicită aplicarea efectelor acestora și a dispozițiilor legale incidente unor cazuri particulare deduse judecătii:

— dosarele nr. 1.344/1/2022 (pct. IV.1.2), nr. 1.346/1/2022 (pct. IV.2.2) și nr. 1.348/1/2022 (pct. IV.3.2): *Dacă art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare în perioada 26.06.2018—30.05.2022, este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă;*

— Dosarul nr. 1.415/1/2022 (pct. IV.5.2): *Dacă în temeiul principiului „tempus regit actum” pentru infracțiunile comise anterior datei de 25 iunie 2018 pot fi incidente dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal și dacă, în temeiul aceluiași principiu, odată cu intrarea în vigoare a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 devin incidente dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal și pentru infracțiunile presupuse comise anterior acestei date;*

— Dosarul nr. 1.446/1/2022 (pct. IV.6): a) *Dacă lipsa din fondul activ al legislației a cazurilor care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale în perioada 2018—2022, conform deciziilor nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale a României, determină incidența dispozițiilor art. 5 din Codul penal;* b) *Dacă pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 25.06.2018 este aplicabilă doar prescripția generală, fără luarea în considerare a cauzelor de întrerupere intervenite anterior acestei date, sau se aplică prescripția specială, cu luarea în considerare a cauzelor de întrerupere a termenului de prescripție care au intervenit anterior datei de 25.06.2018 și ulterior datei de 30.05.2022;*

— Dosarul nr. 1.465/1/2022 (pct. IV.7.2): *Dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal se interpretează în sensul că își mențin efectul întreruptiv de prescripție produs în forma anterioară Deciziei Curții Constituționale nr. 297/26.04.2018;*

— Dosarul nr. 1.490/1/2022 (pct. IV.8): *Dacă, în situația unei activități infracționale consumate sub imperiul Codului penal anterior, cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a noului Cod penal, dar până la pronunțarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, comunicarea, potrivit art. 344 din Codul de procedură penală, a copiei certificate a rechizitoriului, precum și a încheierii pronunțate de judecătorul de cameră preliminară în conformitate cu art. 346 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală constituie acte întreruptive ale cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;*

— Dosarul nr. 1.492/1/2022 (pct. IV.9): *Dacă, în situația unei infracțiuni comise sub imperiul Codului penal în vigoare, audierea în calitate de inculpat efectuată de procuror anterior Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, reprezintă un act de procedură întreruptiv a cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;*

— Dosarul nr. 1.495/1/2022 (pct. IV.10.1): *Dacă un act de procedură efectuat conform dispozițiilor procedurale și ale*

art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare la data efectuării actului de procedură, a produs în mod definitiv efectul de întrerupere al termenului de prescripție a răspunderii penale sau acest efect poate fi înlăturat ca urmare a aplicării principiului aplicării legii penale mai favorabile inculpatului, în cazul în care conținutul art. 155 alin. (1) din Codul penal s-a modificat ulterior efectuării actului de procedură;

— Dosarul nr. 1.506/1/2022 (pct. IV.11): *Dacă, în situația unei infracțiuni consumate sub imperiul Codului penal în vigoare, cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis anterior pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, din 25 iunie 2018, comunicarea, potrivit art. 344 din Codul de procedură penală, a copieii certificate a rechizitoriului, precum și a încheierii pronunțate de judecătorul de cameră preliminară în conformitate cu art. 346 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală constituie acte întreruptive ale cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;*

— Dosarul nr. 1.554/1/2022 (pct. IV.12): *Dacă inexistența în legislație a cazurilor care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, în perioada 2018—2022 (25.06.2018—30.05.2022), conform deciziilor Curții Constituționale nr. 297/2018 și 358/2022, determină incidența dispozițiilor art. 5 din Codul penal; dacă pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 25.06.2018 este aplicabilă doar prescripția generală, fără luarea în considerare a cauzelor de întrerupere intervenite anterior acestei date sau se aplică prescripția specială, cu luarea în considerare a cauzelor de întrerupere a termenului de prescripție care au intervenit anterior datei de 25.06.2018 și ulterior datei de 30.05.2022;*

— Dosarul nr. 1.576/1/2022 (pct. IV.13): *Dacă, în situația unei infracțiuni comise sub imperiul noului Cod penal cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, procesul-verbal de aducere la cunoștință a calității de suspect și audierea în calitate de suspect, anterior intrării în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, reprezintă acte de procedură întreruptive ale cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;*

— Dosarul nr. 1.577/1/2022 (pct. IV.14): *Dacă, în situația unei infracțiuni comise sub imperiul noului Cod penal cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, încheierea de admitere a plângerii și de desființare a ordonanței procurorului cu consecința trimiterii cauzei pentru completarea urmăririi penale pronunțată de judecătorul de cameră preliminară anterior intrării în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, reprezintă un act de procedură întreruptiv al cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;*

— Dosarul nr. 1.578/1/2022 (pct. IV.15): *Dacă, în situația unei activități infracționale consumate sub imperiul Codului penal anterior, cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a noului Cod penal, dar până la pronunțarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, procesul-verbal de aducere la cunoștință a calității de suspect, audierea în calitate de suspect și comunicarea, potrivit art. 344 din Codul de procedură penală, a copieii certificate a rechizitoriului constituie acte întreruptive ale cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal.*

De asemenea, întrucât prin intermediul mecanismului de unificare a practicii judiciare prevăzut de art. 475 din Codul de procedură penală nu pot fi oferite îndrumări cu privire la modalitatea de soluționare a unor cauze concrete deduse judecării, iar determinarea incidenței normelor de drept european și aplicarea principiilor care se desprind din jurisprudența C.J.U.E. constituie atributul exclusiv al instanțelor naționale investite cu soluționarea cauzelor deduse judecării, se constată **inadmisibilitatea** sesizărilor formulate în dosarele:

— nr. 1.415/1/2022 (pct. IV.5): *Dacă în determinarea legii mai favorabile conform art. 5 din Codul penal cu trimitere la deciziile nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022 ale Curții Constituționale, dispozițiile art. 154 alin. (1) din Codul penal prin raportare la prevederile art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală pot fi aplicate independent de prevederile art. 155 alin. (1) din Codul penal pentru infracțiunile săvârșite până în data de 9 iunie 2022 și dacă aceste decizii ale Curții Constituționale devin inaplicabile în această materie în ceea ce privește infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene;*

— nr. 1.604/1/2022 (pct. IV.16): *Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură, conform art. 155 alin. (1) din Codul penal, sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă, aplicarea acestora potrivit art. 5 din Codul penal se face indiferent de obiectul infracțiunii sau, în ce privește infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene, se impune efectuarea unei analize specifice cu privire la necesitatea de a lăsa (sau nu) neaplicate aceste dispoziții în raport de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene dezvoltate în baza art. 325 din TFUE, precum și a Hotărârii din data de 21.12.2021 în cauzele conexe C-357/19 Euro Box Promotion și alții, C-379/19DNA-Serviciul Teritorial Oradea, C-547/19 Asociația Forumul Judecătorilor din România, C-811/19 FQ și alții și C-840/19 NC.*

XIII.3. Cu privire la fondul sesizărilor

Prima chestiune de drept:

1. Delimitarea normelor de drept penal material de normele de drept procesual penal

Legea penală este definită prin dispozițiile art. 173 din Codul penal ca fiind orice dispoziție cu caracter penal cuprinsă în legi organice, ordonanțe de urgență sau alte acte normative care la data adoptării lor aveau putere de lege. Așadar, norma de drept penal material nu este limitată la normele care definesc

infracțiuni și pedepsele ce pot fi aplicate pentru sancționarea acestora, ci cuprinde orice dispoziție cu caracter penal. Legea penală este supusă din perspectiva aplicării în timp principiului activității conform art. 3 din Codul penal, principiu care este limitat de excepția privind legea penală mai favorabilă, consacrată cu rang constituțional prin dispozițiile art. 15 alin. (2) din Constituția României, republicată, și totodată prin dispozițiile art. 5 din Codul penal.

Legea procesuală nu este definită explicit în legislație, iar potrivit art. 13 din Codul de procedură penală aceasta este supusă principiului activității, cu singura excepție a situațiilor prevăzute în dispozițiile tranzitorii. În doctrină s-a arătat că normele de drept procesual penal au ca obiect de reglementare desfășurarea procesului penal și se adresează numai celor care participă la activitatea procesuală, spre deosebire de normele de drept substanțial care se adresează tuturor persoanelor³.

Dată fiind interdependența dintre dreptul penal material și dreptul procesual penal, simpla plasare a unei norme în cuprinsul Codului penal sau al Codului de procedură penală nu constituie un criteriu suficient în sine pentru calificarea acesteia ca fiind o normă de drept substanțial sau, dimpotrivă, de drept procesual.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, problema delimitării dintre normele de drept material și cele de drept procesual a fost abordată în contextul analizării domeniului de aplicare a dispozițiilor art. 7 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale privind principiul legalității incriminării și a pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Curtea a statuat că dispozițiile art. 7 din Convenție se aplică numai dispozițiilor care definesc infracțiunile și pedepsele prevăzute pentru sancționarea acestora. Cu toate acestea, o dispoziție legală calificată în dreptul național ca fiind procedurală va fi considerată ca normă de drept material (substanțial) în măsura în care aceasta are o influență asupra severității pedepsei ce poate fi aplicată persoanei acuzate și va intra în domeniul de aplicare a dispozițiilor art. 7 din Convenție [Cauza *Scopolla împotriva Italiei* (nr. 2) (MC), paragrafele 110—113].

Curtea Constituțională a României a dezvoltat analiza asupra acestei chestiuni și a elaborat în jurisprudența sa un set de criterii pentru determinarea caracterului unei norme ca aparținând dreptului material sau celui procesual. S-a reținut că așezarea normei în Codul penal sau în Codul de procedură penală nu constituie un criteriu pentru delimitarea normelor de drept penal de cele de procedură penală, fiind necesară analiza și a altor criterii, respectiv *obiectul de reglementare, scopul și rezultatul cu privire la răspunderea penală* la care conduce norma în discuție. Mai mult, dincolo de simpla calificare a unei norme ca aparținând dreptului material sau celui procesual, instanța de contencios constituțional a reținut că „*În măsura în care aplicarea concretă a unei norme la o speță*

dedusă judecării, indiferent de ramura de drept căreia îi aparține, aduce o schimbare cu privire la condițiile de incriminare, de tragere la răspundere penală și de aplicare a pedepselor, aceasta va cădea sub incidența legii penale mai favorabile. Așadar, faptul că textul în discuție figurează în Codul de procedură penală nu este un impediment în considerarea lui ca fiind o normă de drept penal susceptibilă de a fi aplicată retroactiv, în cazul în care este mai blândă” (Decizia Curții Constituționale nr. 1.470/2011 și Decizia Curții Constituționale nr. 1483/2011⁴).

În consecință, urmează ca determinarea naturii normei cuprinse în dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal să fie făcută în raport cu criteriile care rezultă din jurisprudența Curții Constituționale, respectiv prin luarea în considerare a obiectului de reglementare, a scopului și a rezultatului asupra răspunderii penale a normei menționate.

2. Determinarea caracterului normei cuprinse în art. 155 alin. (1) din Codul penal

În literatura de specialitate⁵ s-a arătat că, în doctrina contemporană și în diferitele legislații la nivel european, prescripția penală este calificată ca fiind o *instituție de drept procesual* supusă regulii aplicării imediate a legii noi, punct de vedere susținut de doctrina germană, franceză sau belgiană; *instituție de drept substanțial*, opinie susținută în dreptul spaniol, elvețian sau italian ori o *instituție mixtă*, aparținând deopotrivă dreptului penal substanțial și procedurii penale.

De asemenea, s-a arătat că din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului rezultă că la nivelul statelor părți la Convenție nu există un consens cu privire la modul în care este reglementată instituția prescripției răspunderii penale sub aspectul calificării ei ca instituție de drept material sau, dimpotrivă, de drept procesual.

Jurisprudența CtEDO. În raport cu aspectele reținute în jurisprudența CtEDO, se constată că în evaluarea incidenței dispozițiilor art. 7 din Convenție sub aspectul interdicției retroactivității legii penale, Curtea a evaluat normele în materia prescripției având în vedere în primul rând criteriul referitor la calificarea instituției în dreptul intern al statelor membre și a stabilit că acestea constituiau legi de procedură potrivit dreptului național belgian, respectiv italian⁶. Statuarea Curții însă nu are menirea de a uniformiza calificarea normelor ca fiind de drept procesual la nivelul tuturor legislațiilor statelor membre și are aplicabilitate doar din perspectiva incidenței art. 7 din Convenție referitoare la principiul legalității incriminării și (ne)retroactivitatea legii penale, întrucât raționamentul instanței europene are ca fundament constatarea că normele privind prescripția nu definesc infracțiunile și pedepsele care le sancționează. De altfel, într-o altă cauză împotriva României⁷, din perspectiva aplicării în timp a normelor succesive în materia prescripției, Curtea a reținut că Înalta Curte de Casație și Justiție

³ V. Dongoroz, Curs de procedură penală, Ed. a II-a, București, 1942, p. 8 *apud* N. Volonciu, Tratat de procedură penală, Partea generală, vol. I, Ed. Paidea, p. 35.

⁴ Publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853 din 2 decembrie 2011.

⁵ F. Stretanu, *Considerații privind modificarea Codului penal din Legea nr. 27/2012*, Revista Caiete de Drept Penal, nr. 1/2012, p. 15.

⁶ C.E.D.O., Cauza *Coême c. Belgiei*, paragraful 148, *Previti c. Italiei*, paragraful 80 (legea națională survenită pe parcursul judecării cauzei avea ca obiect prelungirea unor termene de prescripție).

⁷ C.E.D.O., Cauza *Borcea c. României*, paragraful 66.

și Curtea Constituțională și-au aliniat pozițiile asupra problematicei aplicării celor două legi penale succesive, chestiune care avea la bază calificarea acestora ca aparținând dreptului penal material și supuse principiului aplicării legii penale mai favorabile. Totodată, concluzia expusă este surprinsă și în jurisprudența Curții Constituționale a României⁸ care a arătat cu referire la concluziile instanței europene în Cauza *Coëme c. Belgiei* că „După cum se poate observa, în legislația supusă atenției instanței europene termenul de prescripție are, spre deosebire de legislația română, valențe procedural penale și, prin urmare, era susceptibil de aplicarea imediată a legii noi”.

Comisia de la Veneția. Importanța și efectele calificării prin dreptul intern al unui stat a regimului prescripției răspunderii penale ca aparținând normelor dreptului penal material sau normelor de procedură penală rezultă și din punctul de vedere formulat ca *amicus curiae* de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), la solicitarea Curții Constituționale a Georgiei, cu privire la retroactivitatea regulilor în materie de prescripție. Comisia a arătat că jurisprudența CtEDO condiționează concluzia sa (în sensul că prelungirea termenului de prescripție cu efect retroactiv nu încalcă art. 7 din Convenție) de *calificarea în dreptul intern* a normei referitoare la prescripție ca fiind de drept material sau procedural și a reținut la rândul său că dacă *legea națională* a unui stat consideră o regulă în materie de prescripție ca fiind mai degrabă de procedură decât de fond (pct. 27 din Aviz „*si la loi nationale d'un Etat considère une règle en matière de prescription comme étant de procédure plutôt que de fond*”), este permisă modificarea acelei reguli cu scopul de a prelungi termenul de prescripție cu efect retroactiv în ceea ce privește infracțiunile pentru care nu se împlinesc termenul de prescripție la momentul modificării⁹. În același context, Comisia a observat că până în prezent CtEDO nu s-a pronunțat asupra ipotezei în care prelungirea ar viza termene de prescripție deja împlinite la data adoptării legii noi.

CJUE. La rândul său, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a recunoscut în jurisprudența sa¹⁰ semnificația calificării în dreptul intern al statelor membre a anumitor instituții juridice și a eficienței standardelor de protecție consacrate de dreptul național. Curtea a arătat că principiul legalității infracțiunilor și pedepselor prevăzut de art. 49 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene are același înțeles și același domeniu de aplicare ca și dreptul garantat prin CEDO. Curtea a arătat însă că statele membre au libertatea să prevadă în ordinea juridică proprie că regimul prescripției răspunderii penale ține, asemenea normelor privind definirea infracțiunilor și stabilirea pedepselor, de dreptul penal material și este, ca atare, supus, la fel ca aceste din urmă norme, principiului legalității infracțiunilor și pedepselor. De asemenea, autoritățile și

instanțele naționale sunt libere să aplice standarde naționale de protecție a drepturilor fundamentale, cu condiția ca această aplicare să nu compromită nivelul de protecție prevăzut de cartă, astfel cum a fost interpretată de Curte, și nici supremația, unitatea și caracterul efectiv al dreptului Uniunii.

Dreptul intern

Legiuitorul. În dreptul român, prescripția a fost considerată de către legiuitor o instituție de procedură penală de la intrarea în vigoare, în 1865, a Codului de procedură penală al Principatelor Unite Române, care reglementa prescripția în art. 593—600, și până la reforma legislativă în materie penală din 1936, când a fost introdusă în Codul penal pentru a urma regula *mitior lex*. Ulterior anului 1936, în toate legile penale succesive, prescripția răspunderii penale s-a găsit reglementată în Codul penal, iar în prezent sediul materiei se regăsește în dispozițiile art. 153—156 din titlul VII al Părții generale a Codului penal.

Doctrina. În doctrină¹¹ s-a arătat că prescripția răspunderii penale este, din punctul de vedere al naturii juridice, o cauză extinctivă (de stingere) a răspunderii penale și deci a acțiunii de tragere la răspundere penală (acțiunea penală), cauză determinată și justificată de influența pe care trecerea timpului o exercită asupra necesității de a se recurge la constrângere penală și a fost definită¹² ca o cauză de înlăturare a răspunderii penale ca urmare a neexercitării în timp util de către stat, prin organele sale judiciare, a dreptului de a aplica infractorului o pedeapsă, având ca efect stingerea acestui drept și a obligației corelative a infractorului de a suporta aplicarea unei sancțiuni penale.

Doctrina actuală, în mod cvasiunanim, consideră legea penală referitoare la prescripție ca fiind supusă regulilor neretroactivității și aplicării legii penale mai favorabile, în considerarea efectelor acesteia în planul răspunderii penale a persoanei în cauză¹³.

Jurisprudența instanțelor naționale. În jurisprudența instanțelor naționale, instituția prescripției răspunderii penale a fost considerată ca fiind reglementată de norme de drept material, supuse aplicării principiului legii penale mai favorabile. Nu au fost identificate soluții în jurisprudență în sensul considerării prescripției răspunderii penale ca aparținând dreptului procesual penal.

Curtea Constituțională. În jurisprudența Curții Constituționale, prin Decizia nr. 1.092/2012¹⁴, s-a reținut că „*prevederile art. 124 din Codul penal, care constituie obiectul excepției de neconstituționalitate formulate direct de Avocatul Poporului, sunt constituționale în măsura în care nu împiedică aplicarea legii penale mai favorabile faptelor săvârșite sub imperiul legii vechi*”, instituția prescripției penale fiind inclusă în mod explicit în domeniul de aplicare a principiului legii penale

⁸ Decizia Curții Constituționale nr. 1.092/2012.

⁹ [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2009\)012-f](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2009)012-f)

¹⁰ C.J.U.E., Hotărârea din 5 decembrie 2017, Cauza C42/17, paragrafele 47 și 54.

¹¹ V. Dongoroz, I. Fodor, S. Kahane, I. Oancea, N. Iliescu, C. Bulai, R. Stănoiu, V. Roșca, Explicații teoretice ale Codului penal român, Partea generală — vol. II, Ed. Academiei Române, 1970, 2003, p. 340.

¹² M. Basarab, V. Pașca, G. Mateuț, C. Butiuc, Codul penal comentat, Ed. Hamangiu, 2007, p. 629.

¹³ F. Streteanu, op. cit., cu trimitere la lucrările citate de autor.

¹⁴ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 31 ianuarie 2013.

mai favorabile prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituția României, republicată.

Curtea a reținut că „*prescripția aparține dreptului penal material, și nu dreptului procesual penal. Așa fiind, prescripția este o cauză de înlăturare a răspunderii penale. Este adevărat că, înlăturându-se răspunderea penală, se înlătură și acțiunea penală, dar acesta este un efect derivat, de ordin procesual, ce decurge din primul efect, din înlăturarea răspunderii penale, efect de ordin material. Prin urmare, prescripția răspunderii penale apare ca o cauză de înlăturare a răspunderii penale și, pe cale de consecință, ca o cauză de înlăturare sau de neaplicare a pedepsei. Această cauză face să înceteze dreptul de a trage la răspundere penală și a obligației corespunzătoare. Prescripția are așadar caracterul unei renunțări a statului de a mai aplica pedeapsa pentru o faptă săvârșită, cu condiția trecerii unui anumit termen sau interval de timp de la data săvârșirii faptei*”.

Ulterior, printr-o serie de decizii de respingere a excepțiilor de neconstituționalitate invocate, Curtea Constituțională a analizat dispozițiile din materia prescripției penale prin raportare la principiul legalității incriminării și neretroactivității legii penale consacrat de art. 7 din C.E.D.O.

Prin Decizia Curții Constituționale nr. 511/2013¹⁵ (prin care a fost respinsă excepția de neconstituționalitate ce viza dispozițiile art. 125 alin. 3 din Codul penal anterior) s-a arătat că „*Prescripția răspunderii penale este o cauză de înlăturare a răspunderii penale ca urmare a neexercitării în timp util de către stat, prin organele sale judiciare, a dreptului de a aplica infractorului o pedeapsă, având ca efect stingerea acestui drept și a obligației corelative a infractorului de a suporta aplicarea unei sancțiuni penale. Justificată prin varii motive de ordin social și juridic, prescripția răspunderii penale apare ca o instituție juridică cu efecte atât pe planul dreptului penal substanțial, neîmplinirea termenului fiind o condiție de pedepsibilitate, cât și pe planul dreptului procesual penal, fiind o condiție de procedibilitate, împlinirea termenului de prescripție împiedicând exercitarea acțiunii penale*”.

În considerentele deciziei menționate și care au fost reluate ulterior prin Decizia Curții Constituționale nr. 341/2014¹⁶ au fost analizate reglementările în materia prescripției în legislațiile din unele state europene și s-a arătat că doctrina din unele țări consideră prescripția o instituție de drept procesual, indiferent unde este situată reglementarea ei — în Codul penal sau în Codul de procedură penală —, astfel încât prescripția este supusă regulii aplicării imediate a legii noi, ce guvernează aplicarea în timp a normelor de procedură, în timp ce în alte state europene doctrina apreciază că prescripția aparține dreptului substanțial. Curtea a reținut că există și o a treia soluție doctrinară, care admite caracterul mixt al prescripției, ca instituție care aparține deopotrivă dreptului penal substanțial și dreptului procesual, dar că autorii care împărtășesc această opinie arată că, față de orientarea constantă a practicii instanțelor penale și a celor constituționale din unele state

europene de a admite posibilitatea modificării termenelor de prescripție în curs, chiar în defavoarea inculpatului sau a condamnatului, discuția privind natura juridică a prescripției prezintă doar un interes academic. Curtea a concluzionat în sensul că „*în doctrina românească se regăsesc toate cele trei opinii, însă cea majoritară este aceea care consideră prescripția ca fiind o instituție de drept penal substanțial, abordare în care legea penală privitoare la prescripție este supusă regulii aplicării legii penale mai favorabile*” (paragraful 29).

Prin Decizia nr. 473/2018¹⁷, Curtea Constituțională a reluat argumentele expuse arătând că reglementările existente în legislația germană, franceză, elvețiană, suedeză și belgiană privind aplicarea imediată a dispozițiilor din materia prescripției, mai severe, inclusiv pentru infracțiuni comise anterior, dacă termenul de prescripție pentru acestea nu s-a împlinit, consacra, la nivel de lege, teoria „retroactivității neautentice”, așa cum a fost aceasta definită în jurisprudența Curții Constituționale Federale a Germaniei, dispozițiile de modificare a termenelor de prescripție producând efecte juridice numai pentru situații actuale, încă nefinalizate la data intrării în vigoare a noii legi.

În deciziile de respingere a excepțiilor de neconstituționalitate menționate, fără a califica normele în materia prescripției răspunderii penale ca fiind unele de drept material sau de drept procesual, instanța de contencios constituțional a analizat dispozițiile criticate din perspectiva alegerii pe care legiuitorul a trebuit să o facă între principiul securității raporturilor juridice și echitatea juridică, ambele componente fundamentale ale statului de drept, și a concluzionat că, având în vedere importanța valorii sociale ocrotite (dreptul la viață), opțiunea aplicării imediate a dispozițiilor din materia prescripției, mai severe prin stabilirea imprescriptibilității anumitor infracțiuni, inclusiv pentru fapte comise anterior adoptării legii și pentru care termenul de prescripție nu era încă împlinit, nu contravine principiului legalității incriminării.

În raport cu aspectele expuse, se constată că, pe de o parte, în jurisprudența sa obligatorie, Curtea Constituțională a arătat în mod constant că în dreptul penal român instituția prescripției răspunderii penale este considerată ca aparținând dreptului penal material, iar, pe de altă parte, că într-o serie de decizii de respingere a excepțiilor de neconstituționalitate invocate și în legătură cu dispoziții ce vizează ocrotirea unei valori fundamentale (dreptul la viață), instanța de contencios constituțional a analizat dispozițiile legale supuse controlului de constituționalitate strict din perspectiva principiului legalității incriminării și pedepsei consacrat de art. 7 din C.E.D.O. și a considerat că nu intră în domeniul de aplicare al interdicției retroactivității legii penale dispozițiile unei legi prin care se declară ca imprescriptibile anumite infracțiuni, pentru care nu se împliniseră termenele de prescripție la data adoptării legii mai severe.

Analiza Curții Constituționale asupra instituției prescripției răspunderii penale a fost reluată în contextul pronunțării Deciziei nr. 297/2018, prin care s-a constatat neconstituționalitatea

¹⁵ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 30 ianuarie 2014.

¹⁶ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 595 din 8 august 2014.

¹⁷ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 942 din 7 noiembrie 2018, paragrafele 23 și 24.

soluției legislative circumscrise sintagmei „oricărui act de procedură în cauză” din cuprinsul art. 155 alin. (1) din Codul penal. Curtea Constituțională a reținut că răspunderea penală este guvernată, alături de principiul legalității incriminării și pedepsei și cel al caracterului personal, de principiul prescriptibilității, potrivit căruia dreptul statului de a trage la răspundere penală persoanele care săvârșesc infracțiuni se stinge dacă acesta nu este exercitat într-un anumit interval de timp (paragraful 14). De asemenea, referindu-se la considerentele Deciziei nr. 1.092/2012, Curtea a reiterat concluzia sa în sensul că prescripția aparține dreptului penal material, și nu dreptului procesual penal și că aceasta are *un efect principal, constând în înlăturarea răspunderii penale, și un efect derivat, de ordin procesual, constând în înlăturarea acțiunii penale* (paragrafele 25 și 27).

În consecință, se reține că în jurisprudența Curții Constituționale a României derivată din pronunțarea deciziilor cu efect obligatoriu *erga omnes* conform art. 147 alin. (4) din Constituție, instituția prescripției răspunderii penale a fost calificată ca aparținând dreptului penal material, iar nu dreptului procesual penal.

Având în vedere obiectul prezentelor sesizări, se reține că stabilirea naturii normei ca aparținând dreptului material sau dreptului procesual vizează conținutul art. 155 alin. (1) din Codul penal, în varianta în vigoare anterior publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, a cărei natură a fost lămurită prin Decizia Curții Constituționale nr. 358/2022.

Instituția juridică a prescripției răspunderii penale este reglementată în titlul VII al Părții generale a Codului penal și cuprinde totalitatea normelor cuprinse în dispozițiile art. 153 din Codul penal — prescripția răspunderii penale, art. 154 din Codul penal — termenele de prescripție a răspunderii penale, art. 155 din Codul penal — întreruperea cursului prescripției răspunderii penale și art. 156 din Codul penal — suspendarea cursului prescripției răspunderii penale. Așadar, instituția juridică a prescripției penale cuprinde mai multe componente, respectiv domeniul de aplicare și excepțiile de la acesta, termenele în care poate interveni și modalitatea de calcul al acestora, întreruperea și suspendarea cursului acestor termene și efectele împlinirii termenului de prescripție.

Dispozițiile art. 155 din Codul penal care reglementează întreruperea cursului prescripției răspunderii penale cuprind la rândul lor dispoziții distincte cu privire la cauzele care pot conduce la întrerupere [alin. (1)], efectele pe care întreruperea le produce asupra duratei termenului prescripției răspunderii penale [alin. (2) și (4)], efectele întreruperii în raport cu participanții la infracțiune [alin. (3)] și un caz special de întrerupere a cursului prescripției în cazul admiterii cererii de redeschidere a procesului penal [alin. (5)]. Efectul întreruperii cursului termenului de prescripție a răspunderii penale constă în determinarea începerii curgerii unui nou termen de prescripție a răspunderii penale, însă prin dispozițiile art. 155 alin. (4) din Codul penal a fost limitată posibilitatea întreruperilor succesive,

stabilindu-se că, dacă termenele prevăzute la art. 154 din Codul penal au fost depășite cu încă o dată, acestea vor fi socotite împlinite oricâte întreruperi ar interveni, instituție denumită în doctrină „prescripție specială”.

Din punctul de vedere al structurii, dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal în forma anterioară Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 conțineau indicarea *cauzei*, constând în îndeplinirea unui act de procedură, care determinau *efectul*, constând în întreruperea termenului de prescripție a răspunderii penale.

Distincția arătată rezultă în mod explicit și din modul în care a fost analizată întreruperea cursului prescripției în doctrină¹⁸, unde sunt analizate în mod distinct „cauzele de întrerupere a prescripției” de „efectul întreruperii cursului prescripției”, arătându-se că acesta din urmă constă în prelungirea duratei înăuntrul căreia subzistă răspunderea penală, prin neluarea în considerare a timpului care a curs anterior și începerea unui nou termen de prescripție.

Identificarea cauzei de întrerupere a cursului prescripției ca fiind îndeplinirea unui act de procedură nu are semnificația edictării normelor aplicabile întocmirii actului întreruptiv, acesta rămânând supus regulilor din materia căreia îi aparține. De altfel, având în vedere că pentru a putea produce efectul întreruptiv al cursului prescripției actul de procedură trebuie să fie întocmit în mod legal, este firesc ca acesta să fie supus normelor care reglementează condițiile de emitere a acestuia.

În mod similar, atribuirea efectului întreruptiv actului de procedură nu are semnificația reglementării efectelor procesuale specifice proprii acestui act, acestea din urmă rămânând în domeniul de aplicare al actului normativ sub imperiul căreia a fost emis.

Așadar, la fel cum o instituție juridică de drept material produce efecte asupra răspunderii penale și, totodată, efecte în plan procesual, determinând un mod de soluționare a acțiunii penale, în mod similar, un act de procedură va avea efecte în plan procesual, supuse normei de procedură sub imperiul căreia a fost emis, precum și efecte în plan substanțial, supuse normei de drept material care le reglementează.

Având în vedere delimitarea efectelor prescripției răspunderii penale astfel cum rezultă din considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 1.092/2012 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 31 ianuarie 2013) într-un efect principal, reprezentat de înlăturarea răspunderii penale și, respectiv, un efect derivat, de ordin procesual, constând în înlăturarea acțiunii penale, se reține că, la rândul său, întreruperea cursului prescripției răspunderii penale are un efect de drept material, modificând regimul răspunderii penale prin prelungirea intervalului de timp în care statul își poate exercita dreptul de a trage la răspundere penală, și un efect derivat, de ordin procesual, respectiv repunerea organelor judiciare într-un nou termen în care își pot exercita rolul activ, conferit de dispozițiile art. 5 din Codul de procedură penală, de stabilire a adevărului, în cauzele penale, pe baza probelor administrate.

¹⁸ V. Dongoroz, I. Fodor, S. Kahane, I. Oancea, N. Iliescu, C. Bulai, R. Stănoiu, V. Roșca, Explicații teoretice ale Codului penal român, Partea generală — vol. II, Ed. Academiei Române, 1970, 2003, p. 344.

Cele două efecte nu se confundă și nu sunt reglementate de aceleași categorii de norme legale.

În consecință, nu este posibilă extinderea regulilor referitoare la aplicarea în timp a legii procesuale care reglementează condițiile de legalitate ale actului procedural care constituie cauza la *efectul* de drept material al întreruperii cursului prescripției. Mai concret, dacă s-ar admite că întreruperea prescripției este reglementată de norme procesuale întrucât cauza ei este un act de procedură, ar însemna să se confunde cauza în sine cu *efectul principal* constând în întreruperea cursului prescripției penale. Or, așa cum s-a arătat, cauza prevăzută de art. 155 alin. (1) din Codul penal (îndeplinirea unui act de procedură) are ca efect de drept material întreruperea termenului de prescripție, care produce consecința prelungirii termenului în care poate fi atrasă răspunderea penală.

Așadar, nu pot fi extinse dispozițiile procesuale care reglementează cauza (actul de procedură) la întreaga instituție a întreruperii cursului prescripției, efectul acesteia fiind prevăzut în mod distinct de legea penală de drept material și constând în prelungirea termenului în care poate fi atrasă răspunderea penală.

În doctrină¹⁹, din perspectiva aplicării legii în timp s-a arătat că instituția prescripției aparține dreptului penal substanțial (material) și ca atare supusă regulii „legii penale mai favorabile”. S-a arătat că „regula legii penale mai favorabile se aplică prescripției, nu și actelor întreruptive de prescripție... întrucât în timp ce prescripția este o instituție de drept substanțial, întreruperea prescripției este o instituție de drept procesual. De aceea, actele întreruptive de prescripție trebuie întotdeauna luate în considerare numai în raport cu legea sub imperiul căreia s-au produs (*tempus regit actum*)”. Același autor (S. Kahane), referindu-se la reglementarea existentă în art. 604 din Codul penal din 1936, consemna că aceasta menționa în mod exact „dispozițiile cele mai favorabile” în loc de „prescripția cea mai scurtă”, întrucât „nu în toate cazurile în care legea prevede prescripția cea mai scurtă este și legea mai favorabilă; de exemplu, dacă o lege prevede un termen de prescripție mai lung, dar în același timp dispune că *nu poate fi întrerupt* cursul prescripției sau că anumite acte *nu au efect* întreruptiv de prescripție, această lege — în cazul când au avut loc acte care ar putea fi întreruptive de prescripție — poate fi mai favorabilă decât legea care prevede un termen de prescripție mai scurt, dar care dispune că prescripția poate fi întreruptă sau că au efect întreruptiv de prescripție actele care potrivit celeilalte legi nu produc acest efect”.

În consecință, apare ca fiind evident că în doctrina citată regula *tempus regit actum este aplicabilă doar actelor de procedură întreruptive (cauza)*, iar nu efectului constând în întreruperea cursului prescripției, care este supus principiului *mitior lex*. De altfel, în aceeași lucrare se arată explicit că „*dat fiind că instituția prescripției este reglementată în cadrul Codului penal, toate normele privitoare la aplicarea în timp a legii penale își au aplicarea și cu privire la prescripție*”.

Aplicând dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal criteriile pentru delimitarea normelor de drept material de normele de procedură penală, așa cum rezultă din Decizia Curții Constituționale nr. 1.470/2011 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853 din 2 decembrie 2011), se constată următoarele:

— *Obiectul de reglementare al normei* îl constituie o ipoteză care împiedică împlinirea termenului general al prescripției răspunderii penale, respectiv întreruperea acestuia. Norma reglementează cauza — actul de procedură, care determină *efectul* — întreruperea termenului de prescripție. Nu intră în obiectul de reglementare al normei condițiile de legalitate și/sau temeinicie pentru întocmirea actului procedural și nici alte proceduri de emitere ori efectele în plan procesual ale acestuia. Totodată, atribuirea efectului întreruptiv sub aspectul curgerii termenului de prescripție nu are semnificația reglementării vreunei proceduri de emitere sau întocmire a actului de procedură și nu produce efecte cu privire la valabilitatea acestuia ori asupra desfășurării vreunei faze a procesului penal;

— *Scopul normei* constă în reglementarea modului de curgere a termenului de prescripție a răspunderii penale în cazul în care nu se poate constata o pasivitate nejustificată a organelor judiciare în îndeplinirea sarcinilor care le revin. Norma nu are ca finalitate reglementarea vreunei obligații/facultăți în sarcina organelor judiciare și nici de a stabili vreo regulă privind desfășurarea procesului penal;

— *Rezultatul la care conduce norma* constă în împiedicarea împlinirii termenului general al prescripției răspunderii penale. Efectul normei constând în întreruperea și determinarea curgerii unui nou termen de prescripție se produce în mod direct asupra regimului răspunderii penale, prin dilatarea intervalului de timp în care statul, prin organele judiciare, poate aplica o pedeapsă infractorului și corelativ, prin împiedicarea constatării ca fiind înlăturată răspunderea penală.

În consecință, în raport cu criteriile arătate, dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare anterioară Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, constituie o normă de drept penal material, iar nu o normă de procedură penală.

3. **Incidența principiului legalității incriminării și aplicarea legii penale mai favorabile**

Principiul legalității incriminării

Din jurisprudența CtEDO rezultă că principiul legalității incriminării și a pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) prevăzut de art. 7 din Convenție se aplică numai dispozițiilor care definesc infracțiunile și pedepsele prevăzute pentru sancționarea lor și interzic retroactivitatea legii mai severe în ceea ce le privește pe acestea. De asemenea, luând în considerare modul în care sunt reglementate în dreptul intern al statelor semnatare ale Convenției, Curtea a statuat că dispozițiile legale prin care se prelungesc termenele de prescripție încă neîmplinite pentru anumite infracțiuni nu intră în domeniul de aplicare al principiului legalității incriminării, întrucât nu definesc infracțiuni și pedepsele ce pot fi aplicate pentru acestea și pot fi interpretate ca impunând o simplă condiție

¹⁹ S. Kahane, în V. Dongoroz, I. Fodor, S. Kahane, I. Oancea, N. Iliescu, C. Bulai, R. Stănoiu, V. Roșca, Explicații teoretice ale Codului penal român, Partea generală — vol. I, Ed. Academiei Române, 1970, 2003, p. 76.

prealabilă pentru examinarea cauzei. CtEDO nu a statuat încă în jurisprudența sa asupra naturii și modului de aplicare a unor dispoziții legale privind modificarea unor termene de prescripție deja împlinite la data apariției actului normativ modificator.

Totodată, se reține că, deși art. 7 din Convenție nu face referire la principiul retroactivității legii penale mai favorabile (*mitior lex*), CtEDO²⁰ a considerat în jurisprudența sa că această dispoziție nu garantează doar principiul neretroactivității legilor penale mai severe, ci și, implicit, principiul retroactivității legii penale mai favorabile. Acest principiu se transpune prin regula conform căreia, în cazul în care legea penală în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii este diferită de legile penale ulterioare adoptate înainte de pronunțarea hotărârii definitive, instanța trebuie să aplice legea ale cărei dispoziții sunt mai favorabile inculpatului.

În dreptul român, potrivit jurisprudenței obligatorii a Curții Constituționale arătate anterior, prescripția răspunderii penale este considerată o instituție de drept material și, întrucât produce efecte asupra regimului răspunderii penale, aceasta este supusă exigențelor care derivă din principiul legalității incriminării. Concret, prin Decizia nr. 297/2018, Curtea Constituțională a inclus în mod explicit în domeniul de aplicare al principiului legalității incriminării și pedepsei normele care reglementează prescripția răspunderii penale, arătând că „*legea penală, în ansamblul ei, este supusă atât exigențelor calității legii, impuse prin dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (5), cât și celor ale principiului legalității incriminării și a pedepsei, astfel cum acesta este reglementat la art. 23 alin. (12) din Constituție... care impun nu doar reglementarea clară, precisă și previzibilă a faptelor care constituie infracțiuni, ci și a condițiilor în care o persoană poate fi trasă la răspundere penală pentru săvârșirea acestora. Or, din ansamblul reglementărilor ce au ca scop angajarea răspunderii penale face parte și instituția prescripției răspunderii penale al cărei mecanism juridic este supus aceluiași cerințe ale principiului legalității și ale standardelor de calitate a legii, inclusiv sub aspectul, mai sus analizat, al mecanismelor juridice prin care suspectul sau inculpatul este informat cu privire la persistența în timp a efectelor sociale ale faptelor de natură penală pe care le-a săvârșit*” (paragraful 26). Mai mult, cu referire la întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, Curtea a reținut că „*prevederile art. 155 alin. (1) din Codul penal sunt lipsite de previzibilitate și, totodată, contrare principiului legalității incriminării, întrucât sintagma „oricărui act de procedură” din cuprinsul acestora are în vedere și acte ce nu sunt comunicate suspectului sau inculpatului, nepermițându-i acestuia să cunoască aspectul întreruperii cursului prescripției și al începerii unui nou termen de prescripție a răspunderii sale penale*” (paragraful 31).

În concluzie, se reține că standardul național de protecție circumscris exigențelor ce derivă din principiul legalității incriminării și a pedepsei este superior celui consacrat prin jurisprudența CtEDO, incluzând în domeniul de aplicare a

principiului legalității incriminării și normele în materia prescripției răspunderii penale. Or, potrivit art. 20 din Constituția României, republicată, și astfel cum s-a reținut în jurisprudența Curții Constituționale²¹, „*este indiscutabil recunoscut în teoria juridică că regula generală de soluționare a conflictelor de legi în timp, în materie penală, impune aplicarea normelor mai puțin severe și că, dincolo de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care din această perspectivă este mai restrictivă, Constituția României dispune în art. 20 alin. (2) că, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte și legile interne, vor avea prioritate acestea din urmă ori de câte ori conțin dispoziții mai favorabile*”.

Consecința includerii în dreptul național a normelor în materia prescripției răspunderii penale în domeniul de aplicare a principiului legalității incriminării rezidă în obligația autorităților judiciare de a asigura respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor acuzate, astfel cum rezultă acestea din conținutul art. 7 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale și art. 49 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special sub aspectul cerinței ca legea penală aplicabilă să fie previzibilă, precisă și neretroactivă. În Cauza C42/17 („Taricco 2”), CJUE a reținut că „principiul neretroactivității legii penale se opune în special ca o instanță să poată, în cursul unei proceduri penale, fie să sancționeze penal un comportament care nu este interzis de o normă națională adoptată înainte de săvârșirea infracțiunii imputate, fie să agraveze regimul răspunderii penale a celor care au făcut obiectul unei astfel de proceduri”. Prin aducerea la îndeplinire a obligației de a nu aplica dispozițiile din dreptul intern care permiteau constatarea intervenirii prescripției (obligație stabilită anterior de Curte în „Taricco 1”) se aduce atingere principiului legalității incriminării, astfel încât „acestor persoane li s-ar putea aplica, din cauza neaplicării acestor dispoziții, sancțiuni pe care, după toate probabilitățile, le-ar fi evitat dacă respectivele dispoziții ar fi fost aplicate. Astfel, persoanele menționate ar putea fi supuse în mod retroactiv unor condiții de incriminare mai severe decât cele în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii” (paragraful 60). Curtea a arătat că „Dacă instanța națională ar fi astfel determinată să considere că obligația de a lăsa neaplicate dispozițiile în cauză ale Codului penal se lovește de principiul legalității infracțiunilor și pedepselor, ea nu ar trebui să se conformeze acestei obligații, iar aceasta chiar dacă respectarea obligației respective ar permite îndreptarea unei situații naționale incompatibile cu dreptul Uniunii” (paragraful 61).

Legea penală mai favorabilă

În raport cu aspectele care rezultă din jurisprudența CtEDO, principiul legalității incriminării și a pedepselor are un domeniu de aplicare mai restrâns decât principiul aplicării legii penale mai favorabile, primul fiind aplicabil normelor care reglementează infracțiunile și pedepsele ce pot fi aplicate pentru comiterea

²⁰ CtEDO, Cauza *Scoppola împotriva Italiei* (nr. 2) (MC), paragrafele 103—109, Cauza *Mihai Toma împotriva României*, paragraful 26.

²¹ Decizia nr. 1.092/2012.

acestora, în timp ce al doilea este aplicabil tuturor dispozițiilor cu caracter penal cuprinse în legi organice, ordonanțe de urgență sau alte acte normative care la data adoptării lor aveau putere de lege.

Așa cum s-a arătat anterior, regula legii penale mai favorabile este recunoscută în jurisprudența CtEDO ca fiind una dintre garanțiile care însoțesc interdicția retroactivității legii penale mai severe.

De asemenea, principiul aplicării legii penale mai favorabile este prevăzut și de art. 15 paragraful (1) din Pactul Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile civile și politice.

În dreptul intern, principiul legii penale mai favorabile are un rang constituțional, fiind prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituția României, republicată. Totodată, aplicarea legii penale mai favorabile este prevăzută și de art. 5 din Codul penal, respectiv de art. 6 din Codul penal.

Potrivit art. 5 alin. (1) și (2) din Codul penal, principiul legii penale mai favorabile este aplicabil actelor normative, *prevederilor acestora care au fost declarate neconstituționale*, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile. În mod simetric, dacă o normă favorabilă declarată neconstituțională poate ultraactiva, la rândul său o normă care devine mai favorabilă în urma unei decizii de constatare a neconstituționalității ei (integral sau parțial) va putea retroactiva în baza principiului legii penale mai favorabile.

Referitor la efectele deciziilor Curții Constituționale, într-o jurisprudență constantă s-a arătat că acestea pot avea aptitudinea de a reconfigura conținutul unei norme de incriminare ori chiar de a produce efecte echivalente cu o lege de dezincriminare, în ambele cazuri dispozițiile constatate ca neconstituționale fiind eliminate din fondul activ al legislației. Or, prin eliminarea unei dispoziții sau a unei părți dintr-o dispoziție legală ca efect al deciziei de constatare a neconstituționalității ei, lipsa reglementării în materia respectivă sau norma parțială rămasă în vigoare poate intra în domeniul de aplicare a legii penale mai favorabile.

Totodată, în acord cu argumentele expuse prin Decizia Curții Constituționale nr. 265/2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014), se reține că noțiunea de *instituție autonomă*, care presupune o existență de sine stătătoare și absența unei dependențe de ansamblul normativ în care este integrată pentru a-și îndeplini finalitatea, nu este reglementată în niciunul dintre cele două coduri penale și nici în legea de aplicare a actualului Cod penal. Astfel, „nu se poate reține că o normă din Codul penal care reglementează cu privire la o anumită *instituție de drept penal* (recidivă, concurs de infracțiuni, *prescripție* etc.) este independentă de legea căreia îi aparține” (paragrafele 46, 47). Având în vedere că instituția prescripției răspunderii penale este calificată în cvasiunanimitatea doctrinei ca fiind o instituție de drept material (substanțial) și ținând cont că aceasta nu poate fi disociată și considerată ca fiind autonomă de legea căreia îi aparține (Codul penal), cu atât mai mult nu poate fi acceptată teza disocierii și

atribuirii unui caracter autonom și diferit, de procedură penală, normei cuprinse în art. 155 alin. (1) din Codul penal referitoare la întreruperea cursului prescripției.

În egală măsură, în contextul examinării instituției prescripției răspunderii penale nu pot fi combinate prevederi cuprinse în două legi distincte, una aparținând dreptului procesual aplicabilă cauzei (actului întreruptiv) și una aparținând dreptului material, aplicabilă efectului (întreruperea cursului prescripției), întrucât ar echivala cu crearea unei *lex tertia*.

Consecutiv, sub aceeași interdicție intră și combinarea în cauzele *pendinte* a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal în forma anterioară Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, prin considerarea că actul de procedură a produs un efect întreruptiv al cursului prescripției, cu dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal ulterioare publicării deciziei menționate, care înlătură un asemenea efect după cum s-a arătat prin Decizia Curții Constituționale nr. 358/2022, întrucât ar însemna ca organele judiciare să aplice două acte normative referitoare la aceeași instituție juridică, exercitând un atribut care nu le revine și intrând în sfera de competență constituțională a legiuitorului.

Cu alte cuvinte, existența caracterului întreruptiv al cursului prescripției în cazul îndeplinirii unui act de procedură în cauză poate fi examinată prin raportare la o singură normă legală, apreciată ca fiind mai favorabilă persoanei acuzate, iar nu prin combinarea unor dispoziții legale succesive.

Revine fiecărei instanțe de judecată investite cu soluționarea cauzelor *pendinte* să determine caracterul mai favorabil sau nu al dispozițiilor legale incidente în raport cu particularitățile fiecărei situații în parte, respectând însă cerințele ce decurg din interdicția generării unei *lex tertia*.

În raport cu aspectele arătate anterior, în ceea ce privește prima chestiune de drept invocată de către instanțele de trimitere, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală constată că **în dreptul român normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial) supuse din perspectiva aplicării lor în timp principiului activității legii penale prevăzut de art. 3 din Codul penal, cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului *mitior lex* prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituție și art. 5 din Codul penal.**

A doua chestiune de drept:

Potrivit dispozițiilor art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, în interpretarea dată acestora prin Decizia nr. 10 din 29 martie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală²² au următorul cuprins: „*Împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestație în anulare în următoarele cazuri: [...] b) când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal; [...]*”, însă „*instanța care soluționează contestația în anulare nu poate reanaliza o cauză de încetare a procesului penal, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența cauzei de încetare a procesului penal*”.

²² Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 25 mai 2017.

Contestația în anulare este o cale extraordinară de atac cu o natură juridică mixtă, atât de anulare, având în vedere scopul urmărit, cât și de retractare, ce poate fi formulată împotriva hotărârilor penale definitive numai în cazurile strict reglementate de normele procesual penale ale art. 426 și în termenul prevăzut de art. 428 din Codul de procedură penală, la instanța care a pronunțat hotărârea a cărei anulare se cere, respectiv la instanța la care a rămas definitivă ultima hotărâre. Întrucât prin intermediul său se tinde la înlăturarea autorității de lucru judecat, dobândită de o hotărâre definitivă, contestația în anulare este o cale de atac extraordinară supusă unui formalism mai ridicat decât cel incident în cazul căilor ordinare de atac. Astfel, aceasta poate fi exercitată numai în condițiile procedurale stricte prevăzute de Codul de procedură penală referitoare la titularii căii de atac, termenul de introducere, cazurile de contestație în anulare, motivele aduse în sprijinul acestora și dovezile în susținerea lor.

Prin Decizia nr. 10 din 29 martie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală s-a reținut că natura de „în anulare” a căii de atac semnifică faptul că „verificarea pe care o face instanța în cadrul contestației în anulare reprezintă o apreciere asupra încălcării unor garanții procesuale ce nu țin de fondul cauzei, dar care s-au produs”, iar natura „de retractare” pune instanța în situația de „a verifica, ea însăși, condițiile legale în care a dat hotărârea și, dacă este cazul, de a o infirma, fără însă a-și putea extinde controlul asupra legalității sau temeiniciei soluției pronunțate”.

În consecință, pe calea contestației în anulare nu pot fi invocate chestiuni privind fondul cauzei (*vitium in iudicando*), ci numai erori de procedură (*error in procedendo*). De asemenea, prin intermediul contestației în anulare poate fi invocată nulitatea unor anumite acte de procedură, și nu a oricărui act de procedură efectuat cu încălcarea legii.

În același sens, în jurisprudența Curții Constituționale²³ s-a reținut că în vederea respectării autorității de lucru judecat a hotărârii definitive și a securității raporturilor juridice stabilite prin hotărâri definitive, „*intenția legiuitorului a fost aceea de a nu permite reformarea, pe calea contestației în anulare, a unor hotărâri care sunt în puterea lucrului judecat decât în situațiile excepționale în care se remarcă erori de procedură care nu au putut fi înlăturate pe calea apelului și în condițiile reglementate expres în art. 426—432 din Codul de procedură penală*”.

Dispozițiile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, referindu-se la incidența unei cauze de încetare a procesului penal, fac trimitere în mod explicit la dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. e)—j) din Codul de procedură penală raportat la art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală. Dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură penală includ între cauzele

de încetare a procesului penal intervenirea prescripției răspunderii penale.

Având în vedere jurisprudența Curții Constituționale precitată, se reține că aprecierea eronată a instanțelor de judecată asupra incidenței unei cauze de încetare a procesului penal, inclusiv prescripția răspunderii penale, constituie o **eroare de judecată**, respectiv „o greșeală de drept, ce implică reevaluarea fondului hotărârii judecătorești astfel pronunțate”. În schimb, „omisiunea instanței de a se pronunța cu privire la incidența unei cauze de încetare a procesului penal reprezintă o **eroare de procedură**, în acest caz instanța neanalizând aspectele ce ar putea determina o soluție de încetare a procesului penal” (Decizia Curții Constituționale nr. 453/2020, paragrafele 29 și 30).

Așadar, în ipoteza în care persoana condamnată a invocat în fața instanței incidența dispozițiilor referitoare la prescripția răspunderii penale, iar instanța de apel a examinat această chestiune, invocarea aceleiași cauze de încetare a procesului penal pe calea contestației în anulare întemeiate pe dispozițiile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală echivalează cu o critică a raționamentului judiciar al instanței cu prilejul soluționării apelului și ar determina o reevaluare a fondului cauzei. În această situație, s-ar transforma calea de atac extraordinară a contestației în anulare din una de anulare și retractare în una de reformare, lărgind nepermis sfera controlului judiciar, contrar voinței legiuitorului astfel cum a statuat instanța de contencios constituțional.

În schimb, în ipoteza în care instanța de apel a omis să se pronunțe asupra incidenței dispozițiilor referitoare la prescripția răspunderii penale invocate de către persoana condamnată ori dacă acestea nu au fost invocate și nici examinate din oficiu, omisiunea instanței va constitui o eroare de procedură care va putea fi invocată prin intermediul contestației în anulare întemeiate pe dispozițiile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală.

Referitor la interpretarea eronată de către organele judiciare a naturii Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, chestiune constatată prin Decizia nr. 358/2022 a instanței de contencios constituțional care a reținut că prima a avut natura unei decizii simple/extreme și că aceasta nu putea fi interpretată ca o permisiune acordată de către instanța de contencios constituțional organelor judiciare de a stabili ele însele cazurile de întrerupere a prescripției răspunderii penale, se rețin următoarele:

Prin Decizia nr. 358/2022, Curtea Constituțională a reținut că „lipsa de intervenție a legiuitorului în cazul pronunțării unor decizii de admitere (indiferent de tipologia acestora) și implicațiile acestei pasivități, îndeosebi în materie penală, au determinat nașterea unei practici judiciare ce tinde la adoptarea unei soluții de suplinire a competențelor legiuitorului, prin

²³ Decizia Curții Constituționale nr. 453/2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1190 din 7 decembrie 2020.

identificarea ansamblului legislativ și aplicarea acestuia, de multe ori prin analogie, la cazul dat. Astfel, încercarea organelor judiciare, justificată de neîndeplinirea de către legiuitor a obligației constituționale prevăzute de art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție, de a da un efect norme în forma rămasă după pronunțarea deciziei Curții Constituționale duce de multe ori la o aplicare neunitară a acestei norme” (paragraful 53) și „identificarea cazurilor de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale a rămas o operațiune realizată de către organul judiciar, ajungându-se la o nouă situație lipsită de claritate și previzibilitate, situație ce a determinat inclusiv aplicarea diferită la situații similare a dispozițiilor criticate (fapt confirmat prin constatarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a existenței unei practici neunitare). Astfel, lipsa de intervenție a legiuitorului a determinat în sarcina organului judiciar necesitatea de a se substitui acestuia prin conturarea cadrului normativ aplicabil în situația întreruperii cursului prescripției răspunderii penale și, implicit, aplicarea legii penale prin analogie” (paragraful 71).

În acest context, în cazul în care instanța de apel a examinat incidența dispozițiilor referitoare la prescripția răspunderii penale, se impune punerea în balanță a principiilor autorității de lucru judecat și securității raporturilor juridice în ceea ce privește hotărârile judecătorești rămase definitive ulterior publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 și până la publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 cu existența unei practici judiciare generalizate referitoare la modalitatea în care a fost examinată instituția întreruperii cursului prescripției răspunderii penale prin prisma efectelor primei decizii a instanței de contencios constituțional. Acest test de echilibru va fi incident exclusiv în ceea ce privește hotărârile rămase definitive ulterior publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, întrucât, din perspectiva producerii *ex nunc* a efectelor deciziilor instanței de contencios constituțional, numai acestea au avut aptitudinea de a fi constituit cauze *pendinte* la acel moment. Raporturile juridice soluționate definitiv anterior publicării deciziei menționate constituiau *facta praeterita* din perspectiva efectelor Deciziei nr. 297/2018 și nu pot, prin intermediul unei contestații în anulare, să fie transformate în cauze *pendinte* în raport cu aceasta.

Deși, așa cum s-a arătat ulterior prin Decizia Curții Constituționale nr. 358/2022, practica judiciară generalizată a fost una eronată și a condus la aplicarea de către organele judiciare a legii penale prin analogie, această situație constituie o chestiune de drept, o eroare de judecată, iar nu una de procedură, întrucât vizează chiar fondul cauzei, respectiv regimul răspunderii penale. Faptul că eroarea cu privire la natura Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 a avut un caracter generalizat la nivelul practicii judiciare nu conduce la concluzia existenței unei erori de procedură, ci, dimpotrivă,

subliniază faptul că a fost rezultatul raționamentului judiciar dezvoltat de instanțele investite cu judecarea cauzelor respective. Similar, intervenirea Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 prin care a fost relevată eroarea de interpretare a naturii Deciziei nr. 297/2018 nu are semnificația unei cauze de schimbare a caracterului de eroare de judecată a instanțelor judecătorești.

Din perspectiva consecințelor calificării chestiunii analizate drept o eroare de procedură se reține că în jurisprudența Curții Constituționale²⁴ s-a arătat că „principiul autorității de lucru judecat este de o importanță fundamentală atât în ordinea juridică națională, cât și la nivelul Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul de acces la justiție și dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe fiind necesar a fi interpretate în lumina preambulului la Convenție, care enunță supremația dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante. Unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului este *principiul securității raporturilor juridice*, care prevede, printre altele, ca soluția dată în mod definitiv oricărui litigiu de către instanțe să nu mai poată fi supusă rejudecării (Hotărârea din 28 octombrie 1999, pronunțată în Cauza *Brumărescu împotriva României*, paragraful 61). Conform acestui principiu, niciuna dintre părți nu este abilitată să solicite reexaminarea unei hotărâri definitive și executorii cu unicul scop de a obține o reanalizare a cauzei și o nouă hotărâre în privința sa. Instanțele superioare nu trebuie să își folosească dreptul de reformare decât pentru a corecta erorile de fapt sau de drept și erorile judiciare, și nu pentru a proceda la o nouă analiză. Totodată, acestui principiu nu i se poate aduce derogare decât dacă o impun **motive substanțiale și imperioase** (Hotărârea din 7 iulie 2009, pronunțată în Cauza *Stanca Popescu împotriva României*, paragraful 99, și Hotărârea din 24 iulie 2003, pronunțată în Cauza *Ryabykh împotriva Rusiei*, paragraful 52)”.

Prin Decizia Curții Constituționale nr. 453/2020 precitată s-a reținut că, spre deosebire de contestația în anulare, scopul căii extraordinare de atac a recursului în casație este acela de a îndrepta anumite erori grave de drept comise la judecarea apelului (paragraful 23). Astfel, Curtea Constituțională a arătat că „*Recursul în casație reprezintă, așadar, un mijloc de a repara ilegalitățile și nu are drept obiect rezolvarea unei cauze penale, ci sancționarea hotărârilor necorespunzătoare, cu scopul de a asigura respectarea legii, recursul având și un rol subsidiar în uniformizarea jurisprudenței. Întrucât recursul în casație nu are ca finalitate remedierea unei greșite aprecieri a faptelor și a unei inexacte sau insuficiente stabiliri a adevărului printr-o urmărire penală incompletă sau o cercetare judecătorească nesatisfăcătoare, instanța de casare nu judecă procesul propriu-zis, ci judecă exclusiv dacă hotărârea atacată este corespunzătoare din punctul de vedere al dreptului, adică dacă*

²⁴ Deciziile Curții Constituționale nr. 623/2015, paragraful 17; nr. 453/2020, paragraful 18.

aceasta este conformă cu regulile de drept aplicabile. Astfel, spre deosebire de contestația în anulare — care vizează îndreptarea erorilor de procedură — și de revizuire — cale de atac ce urmărește eliminarea erorilor de judecată —, recursul în casație are ca obiect verificarea conformității hotărârii atacate cu normele juridice aplicabile, în scopul îndreptării erorilor de drept” (paragraful 25).

Prin aceeași decizie, instanța de contencios constituțional a dezvoltat analiza prin raportare la cauzele de încetare a procesului penal și a reținut că „Având în vedere diferențele dintre calea extraordinară de atac a contestației în anulare și cea a recursului în casație, Curtea reține că o asemenea greșeală juridică (constând în faptul că instanța s-a pronunțat greșit cu privire la lipsa incidenței unei cauze de încetare a procesului penal) ar putea fi îndreptată, eventual, pe calea recursului în casație, aceasta fiind calea de atac reglementată de legiuitor în scopul îndreptării erorilor de drept comise cu prilejul judecării apelului. Spre deosebire de aceasta, incidența unei cauze de încetare a procesului penal asupra căreia instanța de apel a omis să se pronunțe va fi invocată pe calea contestației în anulare, care are ca scop îndreptarea unor erori de procedură care nu au putut fi înlăturate pe calea apelului (paragraful 32). Curtea reține însă că ipoteza invocată de autorul excepției de neconstituționalitate nu se regăsește, în prezent, printre cazurile în care poate fi invocat recursul în casație, întrucât art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală vizează, în mod expres, doar ipoteza dispunerii în mod greșit a încetării procesului penal, nu și soluția simetrică a greșitei nedispunerii a încetării procesului penal. Reglementarea acestei din urmă soluții ar putea constitui obiectul unei viitoare intervenții legislative a Parlamentului asupra prevederilor art. 438 din Codul de procedură penală sau ar putea face obiectul unei viitoare analize de constituționalitate a dispozițiilor legale anterior menționate (paragraful 33). Prin urmare, Curtea reține că omisiunea instanței de a se pronunța asupra unei cauze de încetare a procesului penal poate face obiectul căii extraordinare de atac a contestației în anulare, prevăzută la art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, pe când soluția greșitei nedispunerii a încetării procesului penal, în situația în care instanța, în mod eronat, a constatat lipsa incidenței unei cauze de încetare a procesului penal, nu face obiectul de reglementare al textului criticat. Cu toate acestea, având în vedere natura instituției recursului în casație, greșita pronunțare a instanței cu privire la lipsa incidenței unei cauze de încetare a procesului penal este necesar a fi reglementată la art. 438 din Codul de procedură penală (paragraful 34)”.

Având în vedere argumentele expuse, se desprinde concluzia că în ipoteza în care instanța de apel a examinat incidența dispozițiilor legale referitoare la prescripția răspunderii penale prin raportare la Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018, invocarea naturii juridice diferite a acesteia din urmă, astfel cum a fost stabilită prin Decizia nr. 358/2022, nu poate fi realizată pe calea contestației în anulare întemeiate pe

dispozițiile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, întrucât constituie o chestiune de drept, iar nu o eroare de procedură.

În consecință, în ceea ce privește chestiunea de drept invocată de către instanța de trimitere, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală constată că **instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, nu poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii.**

În raport cu cele arătate, Înalta Curte de Casație și Justiție va admite sesizările formulate de Curtea de Apel București, Secția a II-a penală în dosarele nr. 1.341/1/2022 (pct. I.1), nr. 1.344/1/2022 (pct. IV.1.1), nr. 1.346/1/2022 (pct. IV.2.1), nr. 1.348/1/2022 (pct. IV.3.1), nr. 1.396/1/2022 (pct. IV.4) și nr. 1.495/1/2022 (pct. IV.10.2), respectiv Curtea de Apel Brașov, Secția penală, în Dosarul nr. 1.465/1/2022 (pct. IV.7.1), prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept: „Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului *tempus regit actum*” și „Dacă în aplicarea dispozițiilor art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, astfel cum au fost interpretate prin Decizia nr. 10/2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii” și va stabili că:

1. Normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial) supuse din perspectiva aplicării lor în timp principiului activității legii penale prevăzut de art. 3 din Codul penal, cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului *mitior lex* prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituție și art. 5 din Codul penal.

2. Instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, nu poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii.

Totodată, va respinge, ca inadmisibile, celelalte sesizări formulate în dosarele reunite, respectiv:

— Dosarul nr. 1.415/1/2022 (pct. IV.5.2), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă în temeiul principiului „tempus regit*

actum” pentru infracțiunile comise anterior datei de 25 iunie 2018 pot fi incidente dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal și dacă în temeiul aceluiași principiu, odată cu intrarea în vigoare a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 devin incidente dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal și pentru infracțiunile presupus comise anterior aceste date;

— Dosarul nr. 1.446/1/2022 (pct. IV.6), vizând lămurirea chestiunii de drept: a) Dacă lipsa din fondul activ al legislației a cazurilor care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale în perioada 2018—2022, conform deciziilor Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022, determină incidența dispozițiilor art. 5 din Codul penal; b) Dacă pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 25.06.2018 este aplicabilă doar prescripția generală, fără luarea în considerare a cauzelor de întrerupere intervenite anterior acestei date, sau se aplică prescripția specială, cu luarea în considerare a cauzelor de întrerupere a termenului de prescripție care au intervenit anterior datei de 25.06.2018 și ulterior datei de 30.05.2022;

— Dosarul nr. 1.465/1/2022 (pct. IV.7.2), vizând lămurirea chestiunii de drept: Dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal se interpretează în sensul că își mențin efectul întreruptiv de prescripție produs în forma anterioară Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018;

— Dosarul nr. 1.490/1/2022 (pct. IV.8), vizând lămurirea chestiunii de drept: Dacă, în situația unei activități infracționale consumate sub imperiul Codului penal anterior, cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a noului Cod penal, dar până la pronunțarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, comunicarea, potrivit art. 344 din Codul de procedură penală, a copiei certificate a rechizitoriului, precum și a încheierii pronunțate de judecătorul de cameră preliminară în conformitate cu art. 346 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală constituie acte întreruptive ale cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;

— Dosarul nr. 1.492/1/2022 (pct. IV.9), vizând lămurirea chestiunii de drept: Dacă, în situația unei infracțiuni comise sub imperiul Codului penal în vigoare, audierea în calitate de inculpat efectuată de procuror anterior Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, reprezintă un act de procedură întreruptiv al cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;

— Dosarul nr. 1.495/1/2022 (pct. IV.10.1), vizând lămurirea chestiunii de drept: Dacă un act de procedură efectuat conform dispozițiilor procedurale și art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare la data efectuării actului de procedură, a produs în mod definitiv efectul de întrerupere al termenului de prescripție a răspunderii penale sau acest efect poate fi înlăturat ca urmare a aplicării principiului aplicării legii penale mai favorabile inculpatului, în cazul în care conținutul art. 155

alin. (1) din Codul penal s-a modificat ulterior efectuării actului de procedură;

— Dosarul nr. 1.506/1/2022 (pct. IV.11), vizând lămurirea chestiunii de drept: Dacă, în situația unei infracțiuni consumate sub imperiul Codului penal în vigoare, cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis anterior pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, comunicarea, potrivit art. 344 din Codul de procedură penală, a copiei certificate a rechizitoriului, precum și a încheierii pronunțate de judecătorul de cameră preliminară în conformitate cu art. 346 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală constituie acte întreruptive ale cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;

— Dosarul nr. 1.554/1/2022 (pct. IV.12), vizând lămurirea chestiunii de drept: Dacă inexistența în legislație a cazurilor care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, în perioada 2018—2022 (25.06.2018—30.05.2022), conform deciziilor Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022, determină incidența dispozițiilor art. 5 din Codul penal; dacă pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 25.06.2018 este aplicabilă doar prescripția generală, fără luarea în considerare a cauzelor de întrerupere intervenite anterior acestei date, sau se aplică prescripția specială, cu luarea în considerare a cauzelor de întrerupere a termenului de prescripție care au intervenit anterior datei de 25.06.2018 și ulterior datei de 30.05.2022;

— Dosarul nr. 1.576/1/2022 (pct. IV.13), vizând lămurirea chestiunii de drept: Dacă, în situația unei infracțiuni comise sub imperiul noului Cod penal cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, procesul-verbal de aducere la cunoștință a calității de suspect și audierea în calitate de suspect, anterior intrării în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, reprezintă acte de procedură întreruptive ale cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;

— Dosarul nr. 1.577/1/2022 (pct. IV.14), vizând lămurirea chestiunii de drept: Dacă, în situația unei infracțiuni comise sub imperiul noului Cod penal cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, încheierea de admitere a plângerii și de desființare a ordonanței procurorului cu consecința trimiterii cauzei pentru completarea urmăririi penale pronunțate de judecătorul de cameră preliminară anterior intrării în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, reprezintă un act de procedură întreruptiv al cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;

— Dosarul nr. 1.578/1/2022 (pct. IV.15), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă, în situația unei activități infracționale consumate sub imperiul Codului penal anterior, cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a noului Cod penal, dar până la pronunțarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, procesul-verbal de aducere la cunoștință a calității de suspect, audierea în calitate de suspect și comunicarea, potrivit art. 344 din Codul de procedură penală, ale copiei certificate a rechizitoriului constituie acte întreruptive ale cursului termenului de prescripție în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;*

— Dosarul nr. 1.415/1/2022 (pct. IV.5.1), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă în determinarea legii mai favorabile conform art. 5 din Codul penal cu trimitere la deciziile nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 258 din 26 mai 2022 ale Curții Constituționale, dispozițiile art. 154 alin. (1) din Codul penal prin raportare la prevederile art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală pot fi aplicate independent de prevederile art. 155 alin. (1) din Codul penal pentru infracțiunile săvârșite până în data de 9 iunie 2022 și dacă aceste decizii ale Curții*

Constituționale devin inaplicabile în această materie în ceea ce privește infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene;

— Dosarul nr. 1.604/1/2022 (pct. IV.16), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură, conform art. 155 alin. (1) din Codul penal, sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă, aplicarea acestora potrivit art. 5 din Codul penal se face indiferent de obiectul infracțiunii sau, în ce privește infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene, se impune efectuarea unei analize specifice cu privire la necesitatea de a lăsa (sau nu) neaplicate aceste dispoziții în raport cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene dezvoltate în baza art. 325 din TFUE, precum și a Hotărârii din data de 21.12.2021 în cauzele conexe C-357/19 Euro Box Promotion și alții, C-379/19DNA-Serviciul Teritorial Oradea, C-547/19 Asociația Forumul Judecătorilor din România, C-811/19 FQ și alții și C-840/19 NC.*

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

I. Admite sesizările formulate de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală în dosarele nr. 1.341/1/2022 (pct. I.1), nr. 1.344/1/2022 (pct. IV.1.1), nr. 1.346/1/2022 (pct. IV.2.1), nr. 1.348/1/2022 (pct. IV.3.1), nr. 1.396/1/2022 (pct. IV.4) și nr. 1.495/1/2022 (pct. IV.10.2), respectiv Curtea de Apel Brașov — Secția penală în Dosarul nr. 1.465/1/2022 (pct. IV.7.1), prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept: „Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului *tempus regit actum*” și „Dacă în aplicarea dispozițiilor art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, astfel cum au fost interpretate prin Decizia nr. 10/2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii” și stabilește următoarele:

1. *Normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial) supuse din perspectiva aplicării lor în timp principiului activității legii penale prevăzut de art. 3 din Codul penal, cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului mitior lex prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituția României, republicată, și art. 5 din Codul penal.*

2. *Instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, nu poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii.*

II. Respinge ca inadmisibile sesizările formulate în următoarele dosare:

— dosarele nr. 1.344/1/2022 (pct. IV.1.2), nr. 1.346/1/2022 (pct. IV.2.2) și nr. 1.348/1/2022 (pct. IV.3.2), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare în perioada 26.06.2018—30.05.2022, este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă;*

— Dosarul nr. 1.415/1/2022 (pct. IV.5.2), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă în temeiul principiului „tempus regit actum” pentru infracțiunile comise anterior datei de 25 iunie 2018 pot fi incidente dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal și dacă în temeiul aceluiași principiu, odată cu intrarea în vigoare a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022, devin incidente dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal și pentru infracțiunile presupuse comise anterior acestei date;*

— Dosarul nr. 1.446/1/2022 (pct. IV.6), vizând lămurirea chestiunii de drept: a) *Dacă lipsa din fondul activ al legislației a cazurilor care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale în perioada 2018—2022, conform deciziilor nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale, determină incidența dispozițiilor art. 5 din Codul penal;* b) *Dacă pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 25.06.2018 este aplicabilă doar prescripția generală, fără luarea în considerare a cauzelor de întrerupere intervenite anterior acestei date sau se aplică prescripția specială, cu luarea în considerare a cauzelor de întrerupere a termenului de prescripție care au intervenit anterior datei de 25.06.2018 și ulterior datei de 30.05.2022;*

— Dosarul nr. 1.465/1/2022 (pct. IV.7.2), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal se interpretează în sensul că își mențin efectul întreruptiv de prescripție produs în forma anterioară Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018;*

— Dosarul nr. 1.490/1/2022 (pct. IV.8), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă, în situația unei activități infracționale consumate sub imperiul Codului penal anterior, cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a noului Cod penal, dar până la pronunțarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, comunicarea, potrivit art. 344 din Codul de procedură penală, a copiei certificate a rechizitoriului, precum și a încheierii pronunțate de judecătorul de cameră preliminară în conformitate cu art. 346 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală constituie acte întreruptive ale cursului termenului de prescripție, în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;*

— Dosarul nr. 1.492/1/2022 (pct. IV.9), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă, în situația unei infracțiuni comise sub imperiul Codului penal în vigoare, audierea în calitate de inculpat efectuată de procuror anterior Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, reprezintă un act de procedură întreruptiv al cursului termenului de prescripție, în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;*

— Dosarul nr. 1.495/1/2022 (pct. IV.10.1), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă un act de procedură efectuat conform dispozițiilor procedurale și ale art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare la data efectuării actului de procedură, a produs în mod definitiv efectul de întrerupere al termenului de prescripție a răspunderii penale sau acest efect poate fi înlăturat ca urmare a aplicării principiului aplicării legii penale mai favorabile inculpatului, în cazul în care conținutul art. 155 alin. (1) din Codul penal s-a modificat ulterior efectuării actului de procedură;*

— Dosarul nr. 1.506/1/2022 (pct. IV.11), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă, în situația unei infracțiuni consumate sub imperiul Codului penal în vigoare, cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis anterior pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, comunicarea, potrivit art. 344 din Codul de procedură penală, a copiei certificate a rechizitoriului, precum și a încheierii pronunțate de judecătorul de cameră preliminară în conformitate cu art. 346 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală constituie acte întreruptive ale cursului termenului de prescripție, în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;*

— Dosarul nr. 1.554/1/2022 (pct. IV.12), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă inexistența în legislație a cazurilor care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, în perioada 2018—2022 (25.06.2018—30.05.2022), conform deciziilor nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022 ale Curții Constituționale, determină incidența dispozițiilor art. 5 din Codul penal; dacă pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 25.06.2018 este aplicabilă doar prescripția generală, fără luarea în considerare a cauzelor de întrerupere intervenite anterior acestei date, sau se aplică prescripția specială, cu luarea în considerare a cauzelor de întrerupere a termenului de prescripție care au intervenit anterior datei de 25.06.2018 și ulterior datei de 30.05.2022;*

— Dosarul nr. 1.576/1/2022 (pct. IV.13), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă, în situația unei infracțiuni comise sub imperiul noului Cod penal cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, procesul-verbal de aducere la cunoștință a calității de suspect și audierea în calitate de suspect, anterior intrării în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, reprezintă acte de procedură întreruptive ale cursului termenului de prescripție, în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;*

— Dosarul nr. 1.577/1/2022 (pct. IV.14), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă, în situația unei infracțiuni comise sub imperiul noului Cod penal cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, încheierea de admitere a plângerii și de desființare a ordonanței procurorului cu consecința trimiterii cauzei pentru completarea urmăririi penale pronunțate de judecătorul de cameră preliminară anterior intrării în vigoare a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, reprezintă un act de procedură întreruptiv al cursului termenului de prescripție, în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;*

— Dosarul nr. 1.578/1/2022 (pct. IV.15), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă, în situația unei activități infracționale consumate sub imperiul Codului penal anterior, cu privire la care actul de sesizare a instanței a fost emis după intrarea în vigoare a noului Cod penal, dar până la pronunțarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial*

al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, procesul-verbal de aducere la cunoștință a calității de suspect, audierea în calitate de suspect și comunicarea, potrivit art. 344 din Codul de procedură penală, a copiei certificate a rechizitoriului constituie acte întreruptive ale cursului termenului de prescripție, în sensul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal;

— Dosarul nr. 1.415/1/2022 (pct. IV.5.1), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă în determinarea legii mai favorabile conform art. 5 din Codul penal cu trimitere la deciziile nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 258 din 26 mai 2022 ale Curții Constituționale, dispozițiile art. 154 alin. (1) din Codul penal prin raportare la prevederile art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală pot fi aplicate independent de prevederile art. 155 alin. (1) din Codul penal pentru infracțiunile săvârșite până în data de 9 iunie 2022 și dacă aceste decizii ale Curții Constituționale devin inaplicabile în această materie în ceea ce privește infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene;*

— Dosarul nr. 1.604/1/2022 (pct. IV.16), vizând lămurirea chestiunii de drept: *Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură, conform art. 155 alin. (1) din Codul penal, sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă, aplicarea acestora potrivit art. 5 din Codul penal se face indiferent de obiectul infracțiunii sau, în ce privește infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene, se impune efectuarea unei analize specifice cu privire la necesitatea de a lăsa (sau nu) neaplicate aceste dispoziții în raport cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene dezvoltate în baza art. 325 din TFUE, precum și a Hotărârii din data de 21.12.2021 în cauzele conexe C-357/19 Euro Box Promotion și alții, C-379/19DNA-Serviciul Teritorial Oradea, C-547/19 Asociația Forumul Judecătorilor din România, C-811/19 FQ și alții și C-840/19 NC.*

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.
Pronunțată în ședință publică astăzi, 25 octombrie 2022.

PREȘEDINTELE

SECȚIEI PENALE A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

judecător **DANIEL GRĂDINARU**

Magistrat-asistent,
Costin Cristian Pușcă

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

